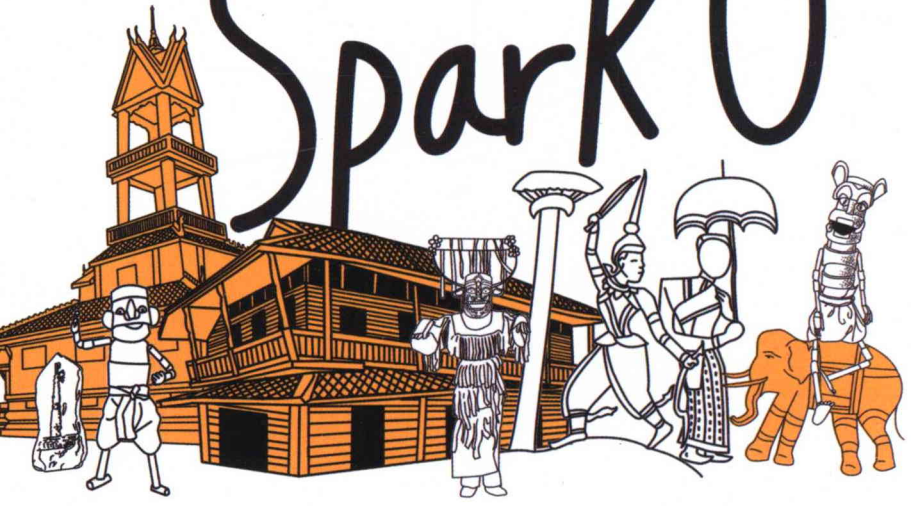

Spark U

ปลุกใจเมือง
ภาคอีสาน

“ ปลุกใจคุณ ปลุกใจเมืองอีสาน ”

โดย
เครือข่ายสื่อศิลปวัฒนธรรมชุมชนอีสาน

ได้รับการสนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ปี 2560

Spark U 'ปลุกใจคุณ ปลุกใจเมืองอีสาน'

จัดทำโดย :

แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
ร่วมกับ เครือข่ายสื่อศิลปวัฒนธรรมชุมชนภาคอีสาน
เทศบาลนครขอนแก่น
เทศบาลตำบลท่าพระ
ชาวชุมชนสาวะถี
กลุ่มหม้อไม้หวาน จังหวัดเลย
คณะหมอลำหุ่นเด็กเทวดา จังหวัดมหาสารคาม
เครือข่ายศิลปินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สมาคมสื่อมวลชนจังหวัดขอนแก่น

พิมพ์ครั้งแรก : กันยายน 2560

จำนวนพิมพ์ : 1,000 เล่ม

พิมพ์ที่ : หจก.อภิชาติการพิมพ์ เลขที่ 1112/111 ถนนผังเมืองบัญชา

ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

โทรศัพท์ : 0-4372-1-403

บรรณาธิการ : สุมาลี สุวรรณกร

กองบรรณาธิการ : ชุดิกายุจน์ บำรุง, จริญญาภรณ์ มาตรพร, พิไล ทานา,

กิตติศักดิ์ จันทะเริง, พัชราภรณ์ วัฒนชา, ปรีชา การุณ

พิสูจน์อักษร : อิศารัตน์ สีหะเกรียงไกร

แบบปก/รูปเล่ม : บรรจง บุรินประโคน

สารบัญ

○ ทำไมต้องปลุกใจเมือง	5
○ โครงการ “Spark U... ปลุกใจเมือง”	9
○ ปลุกใจ แล้วเขารชนได้อะไร?	16
○ ปลุกใจ เครื่องข่าย ครู ประชาชน คนในชุมชน ได้อะไร?	21
○ ผิด 5 พื้นที่ปฏิบัติการ ปลุกใจเมือง ปลุกใจคุณ ปลุกใจเรา Spark U	27
○ ปลุกใจชาวท่าพระ ตั้งตลาดท่าพระร้อยปี ขอสถานีรถไฟ	30
○ ท่าพระ บ้านเก่า...ตลาดร้อยปี และ...ความทรงจำ	36
○ ปลุกใจคน ปลุกชุมชน ร่วมสืบค้นเมืองเก่า บ้านเราศรีฐาน	61
○ เจาะเวลาหาอดีต ตามหาเมืองเก่า บ้านเราศรีฐาน	68
○ ปลุกใจไทสภาวะดี ที่นี้ไม่มีขยะ	105
○ ปลุกใจชุมชนเทพารักษ์ทางรถไฟ “เรายังไม่มีบ้าน”	118
○ เสียงจากเด็กสถานพินิจฯ “พวกเราอยากกลับบ้าน”	130
○ “ปลุก-แวง (สร้าง)- บั้น (รู้)-ทำ-นำสุข”	142
○ “งานรู้เวียนเปลี่ยนชีวิต” พื้นที่สร้างสรรค์ถนนเกาะเลย	147
○ ปลุกเมือง ปลุกใจ ปลุกไทนาคูน	169
○ โรงละครหมอลำหุ่นเพื่อชุมชน โสม ทอง ศรี อุปถัมภ์	180

ทำไมต้องปลุกใจเมือง

โครงการมหกรรมการเรียนรู้สื่อและพื้นที่สร้างสรรค์ ปฏิบัติการ ปลุกใจเมือง (SPARK U) เกิดขึ้นจากการบูรณาการงาน ผ่าน การขับเคลื่อนงานของ 3 แผนงานหลัก คือ 1.) แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรม สร้างเสริมสุขภาพ 2.) แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเด็กและเยาวชน 3.) แผนงานการสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน โดยใช้ยุทธศาสตร์เมือง 3 ดี (สื่อดี พื้นที่ดี ภูมิดี) และการสร้างพลเมืองที่ตื่นรู้และมีส่วนร่วมเป็นทิศทางเชิงรุก ที่ดึงพลังเชิงบวกของเด็กเยาวชน ครอบครัว และทุกฝ่ายในชุมชนมาร่วมขับเคลื่อนงานในมิติและประเด็นต่างๆ

โครงการมหกรรมการเรียนรู้สื่อและพื้นที่สร้างสรรค์ ปฏิบัติการ ปลุกใจเมือง (SPARK U) ภาคอีสานเป็นอีกโครงการหนึ่งที่มีจุดมุ่งหวัง ในการดึงเอาความสุข ความหวัง การมีส่วนร่วมของเด็ก เยาวชน ชุมชน ในภาคอีสาน

ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นหลายพื้นที่ ความร่วมมือทั้งภาคประชาสังคม, สื่อสารมวลชน, และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหัวใจอยู่ที่จังหวัดขอนแก่น มีจุดที่สำคัญคือ เทศบาลนครขอนแก่น เทศบาลตำบลท่าพระ และเทศบาลตำบลสวะถี ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญทั้งทางด้านการใช้กระบวนการทางศิลปวัฒนธรรม การมีส่วนร่วม เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง เช่น เทศบาลตำบลท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น ที่มีเอกลักษณ์ในเรื่องของพื้นที่สถานีรถไฟเก่าที่กำลังจะถูกรื้อทิ้ง มาปรับเปลี่ยนโยกย้ายสถานที่ เพื่อมาเป็นศูนย์เรียนรู้ในชุมชน ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของโดยทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนจะสานต่อ ช่วยพัฒนาพื้นที่

พื้นที่ชุมชนศรีฐาน จ.ขอนแก่น ที่มีพื้นที่วัดเก่าและเข้ามาปลูกประวัติศาสตร์ที่เราเรียกว่าภูมิตำนาน ให้เกิดเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ร่วมกับวัด โรงเรียน และชุมชน รวมถึงเทศบาลนครขอนแก่น จะเปิดพื้นที่ถนนคนเดินที่จะเป็นพื้นที่ถนนคนเดินใหม่ ที่มีนวัตกรรมทางด้านความคิดในการเปลี่ยนเมือง ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อม และเกิดการจัดกิจกรรมในระยะยาวต่อไป พื้นที่ ชุมชนสวะถี ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ชุมชน ทำงานร่วมกันกับวัด ชุมชน สนับสนุนเพื่อให้เยาวชน เกิดพื้นที่ดี ภูมิดี สื่อดี ร่วมกับเครือข่ายภาคอีสาน 20 จังหวัด และนอกเหนือจากที่จังหวัดขอนแก่น ยังมีพื้นที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่เป็นการผสมผสาน เรื่องของความฝัน ความหวัง ของเด็กเยาวชนในพื้นที่ พื้นที่อำเภอนาดูน จ.มหาสารคาม ที่มีการรื้อฟื้นแหล่งเรียนรู้ หุ่นกระต๊อบข้าว และหุ่นหน้ากากสอนคุณธรรม หวังให้เกิดพื้นที่สร้างสรรค์ และเพื่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ยั่งยืนในระยะยาวต่อไป

อาจารย์คนัย หวังบุญชัย

ผู้จัดการแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สสส.

โครงการ Spark U หรือ ปลูกใจเมือง ภาคอีสานดำเนินการโดย
ท้องถิ่น 3 จังหวัด ประกอบด้วย จ.เลย มหาสารคาม และจังหวัด
ขอนแก่น โดยเฉพาะในจังหวัดขอนแก่น 3 พื้นที่ใหญ่คือเทศบาลนครขอนแก่น
เทศบาลตำบลท่าพระ และชุมชนสวະถึ ได้ร่วมกันจัดกิจกรรมนี้ขึ้นมาและวัน
นี้นำเอาผลสัมฤทธิ์มาโชว์ให้ทุกคนได้เห็น

ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการร่วมมือกันทำ ทั้งในกลุ่มของ ชุมชน
ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักเรียน นักศึกษา และ ครูในพื้นที่นั้น ๆ
ซึ่งถือเป็นโครงการที่ดี ที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้ทำงานร่วมกัน รวมไปถึง
ถึงเป็นกิจกรรมดี ๆ ที่จะทำให้ชุมชนได้คิดค้น เปลี่ยนแปลงหลายสิ่งเพื่อให้
ชุมชนตัวเองดีขึ้น

และต้องขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
หรือ สสส. ที่ได้นำเอางบประมาณมาให้ชุมชนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ เพื่อให้
เกิดประโยชน์กับท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะเกิดพื้นที่สร้างสรรค์ในชุมชน
ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกัน เกิดสื่อดี ๆ ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตัวเอง
เปลี่ยนแปลงชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

ในฐานะสื่อมวลชน เรายินดีนำเสนอข้อมูลที่ดี เพื่อสื่อสารจากชุมชน ไปยังบุคคลภายนอก หวังทำให้เกิดสิ่งดี ๆ ขึ้นในสังคม และเกิดการเปลี่ยนแปลง ไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

พ.ท.พิสิษฐ์ ชาญเจริญ
นายกสมาคมสื่อมวลชนจังหวัดขอนแก่น

โครงการ “Spark U... ปลุกใจเมือง”

ค วามเป็นมา : การจัดงานมหกรรมสื่อและพื้นที่สร้างสรรค์ “เด็กบันดาลใจ” เป็นรูปแบบหนึ่งของการขับเคลื่อนงาน ได้ดำเนินการในปีแรก เมื่อเดือนพฤษภาคม 2558 ที่ผ่านมา ซึ่งได้รับการตอบรับจากสาธารณะ และมีข้อเสนอแนะให้มีการดำเนินการต่อเนื่อง โดยให้ประชาชนรับรู้และสามารถเข้าถึงได้กว้างขวางมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเป้าหมายในภูมิภาคต่าง ๆ ดังนั้น ในปี 2559 ภาคีหลัก 3 แผนงาน ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. จึงได้ร่วมกันจัดทำโครงการ มหกรรมการเรียนรู้สื่อและพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชนปี 2559 ในชื่อ เด็กบันดาลใจ ปี 2 ล่องท่องถิ่นภูมิภาค ขึ้น โดยพัฒนารูปแบบการดำเนินงานให้มีคุณภาพ เพื่อให้ภาคีและประชาชนในท้องถิ่นสามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมมากขึ้น

แนวคิดโครงการ : การขับเคลื่อนกระบวนการสื่อและพื้นที่สร้างสรรค์ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในชุมชน โดยบูรณาการทำงานผ่านการขับเคลื่อนงานของ 3 แผนงานหลัก คือ 1.) แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ 2.) แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเด็กและเยาวชน 3.) แผนงานการสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน โดยใช้ยุทธศาสตร์เมือง 3 ดี (สื่อดี พื้นที่ดี ภูมิดี) และการสร้างพลเมืองที่ตื่นรู้และมีส่วนร่วม เป็นทิศทางเชิงรุก ที่ดึงพลังเชิงบวกของเด็กเยาวชน ครอบครัว และทุกฝ่ายในชุมชนมาร่วมขับเคลื่อนงานในมิติและประเด็นต่างๆ อย่างได้ผล ด้วยหนังสือ สื่อและพื้นที่สร้างสรรค์ เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creativity & Innovation) การสื่อสารเพื่อสุขภาวะที่มีความเป็นเอกลักษณ์เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่สำคัญและเหมาะสมในการสร้างการเรียนรู้เท่าทันสื่อ เท่าทันตนเอง เท่าทันสังคม โดยมีกลุ่มเยาวชนที่ผ่านการเรียนรู้เรื่องสื่อสร้างสรรค์สุขภาวะเป็นผู้ร่วมขับเคลื่อนกระบวนการเพื่อการพัฒนาเป็นเป็นนักสื่อสารสุขภาวะ

กระบวนการเคลื่อนงาน Spark U มีเป้าหมาย เพื่อให้องค์กรความรู้ นวัตกรรม บทเรียนที่ได้จากการทำงานอย่างต่อเนื่องยาวนานดังกล่าวได้มีการขยายผลสู่สังคมวงกว้าง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเผยแพร่แนวคิด ประสบการณ์ บทเรียนการทำงาน นวัตกรรมด้านสื่อและพื้นที่สร้างสรรค์ที่ได้มีการดำเนินงานมาแล้ว เพื่อสร้างความตระหนัก และระดมความคิดและการมีส่วนร่วมของสังคมในทุกกระดับ ซึ่งจะช่วยให้หลายภาคส่วนเกิดความตระหนัก และตื่นตัวเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนอย่างกว้างขวาง ในขณะที่เดียวกัน กลไกในระดับนโยบายภูมิภาคก็มีการขับเคลื่อน เพื่อจุดประกายให้เกิดชุมชนปฏิบัติการทั่วประเทศ

วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อเปิดพื้นที่ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่แนวคิด ประสบการณ์ บทเรียน และกรณีตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จในการทำงานด้านสื่อและพื้นที่สร้างสรรค์
2. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ความตระหนัก และสร้างแรงบันดาลใจ ในการจัดกระบวนการสื่อและพื้นที่สร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสุขภาวะของเด็ก เยาวชน ครอบครัว และสังคมในชุมชนท้องถิ่น
3. เพื่อระดมความคิดและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม ในการขับเคลื่อนงานในระดับภูมิภาค
4. ผลักดันนโยบายท้องถิ่น ด้านระบบสื่อและพื้นที่สร้างสรรค์ที่เอื้อต่อ สุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว

ปลุก Spark - จุดประกายจุดเริ่มต้นของประกายความฝันความคิด สร้างสรรค์ และแรงบันดาลใจอันเกิดจากสายตาทที่มองเห็นโอกาส และความเป็นไปได้ใหม่ๆ พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้ปรากฏ เป็นจริง

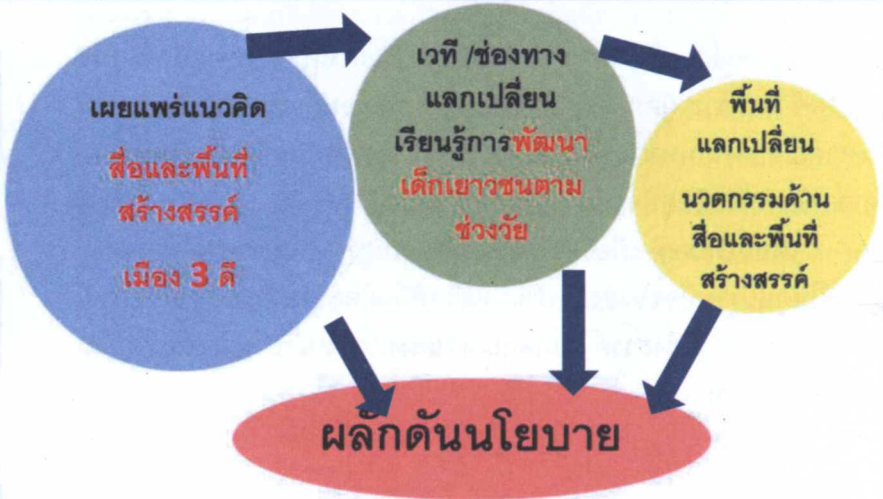
ใจ Heart - หัวใจมากกว่าพื้นที่ อาคาร สถานที่คือชุมชน ความเป็นอยู่ และชีวิตเพราะ ผู้คน และ หัวใจของผู้คนที่พร้อมที่จะถูกปลุกขึ้นมาเพื่อ ค้นหาคุณค่า ความหมายดั้งเดิมและพร้อมที่จะถ่ายทอดนำเสนอในบริบท ที่ร่วมสมัย จากอดีตสู่ปัจจุบัน นำไปสู่อนาคต

เมือง Urban - เมืองคือ ชุมชนแห่งการอยู่ร่วมกันทั้งขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ เป็นศูนย์รวมปัจจัยของการดำเนินชีวิตที่มีอดีตความเป็นมา และโอกาสใหม่ในการปรับปรุง รังสรรค์ ให้เกิดคุณค่า และความหมาย ในการอยู่ร่วมกัน ของผู้คนในสังคม

กรอบแนวคิดในการทำงาน

Inspiring / Sharing / Engagement

แนวคิดการขับเคลื่อน ประเด็น “เด็กบันดาลใจ”

1) เด็กเยาวชนเป็นผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงและเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้เด็ก ๆ ด้วยตนเองและผู้ใหญ่เข้ามีส่วนร่วมสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดสังคมสุขภาวะ การที่จะสร้างให้เด็กมีบทบาทในการเป็นเด็กบันดาลใจได้ ต้องพัฒนาในทุกช่วงวัย เริ่มตั้งแต่เด็กปฐมวัย ด้วยพลังของสื่อสร้างสรรค์ที่เด็กเยาวชนเข้าถึง และเป็นผู้สร้างสรรคด้วยตนเอง เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในฐานะพลเมือง ซึ่งจะเป็แนวทางที่ทำให้เด็กเยาวชนเห็นคุณค่าในตนเอง ทำให้สังคมมองเด็กเยาวชนในมิติใหม่ ไม่ใช่เพียงผู้รับบริการ หรือผู้ที่ต้องการแก้ไขปัญหา พลังของเด็กสามารถดึงผู้ใหญ่ให้มาทำงานร่วมกันได้ โดยไม่แบ่งแยกทางความคิด เชื่อว่าการทำงานเชิงรุกแนวทางนี้ จะทำให้พลิกวิธีคิดและแนวทางการทำงานด้านเด็กเยาวชนในด้านอื่นๆ อีกทั้งสามารถบูรณาการประเด็นต่างๆ ที่เป็นเรื่องสำคัญของชุมชนและสังคม

2) พัฒนาพลเมืองที่ตื่นรู้ เป็นนักสื่อสารสุขภาวะ เท่าทันสื่อ และสร้างปัจจัยแวดล้อม และระบบสื่อที่เอื้อต่อการสร้างสุขภาวะ ที่สามารถระดมการมีส่วนร่วมจากชุมชน และทุกฝ่ายได้อย่างมีพลัง และให้ความสำคัญกับการใช้สื่อ รวมถึงพื้นที่สร้างสรรค์ที่หลากหลายในชุมชน และใช้สื่อใหม่เป็นเครื่องมือในการสร้างการเปลี่ยนแปลง ใช้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในทุกชุมชนมาร่วมสร้างตามแนวคิดเมือง 3 ดี สื่อดี พื้นที่ดี ภูมิดี

3) นำเสนอต้นแบบ ขยายองค์ความรู้ นวัตกรรม เครื่องมือ ใช้พื้นที่ต้นแบบเป็นผู้สื่อสารและขยายผลในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมถึงสื่อสารสังคมทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน ประชาชนทั่วไป นำไปสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม จนเป็นวิถีสุขภาวะ

4) บูรณาการยุทธศาสตร์ 3 ดี สู่สุขภาวะทางปัญญา และสร้างพลเมืองที่ตื่นรู้ เท่าทันสื่อ มีส่วนร่วมสร้างระบบสื่อสุขภาวะ รวมถึงบูรณาการประเด็นสุขภาวะอื่น ๆ เช่น เรื่องอาหาร กิจกรรมทางกายฯ โดยการบูรณาการการทำงานของ 3 แผน จะทำให้เกิดพลังในการขยายแนวคิด และการสร้างศักยภาพให้กับภาคี สร้างภาคีหน้าใหม่

5) ขับเคลื่อนนโยบายในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ เพื่อสร้าง กลไกและระบบสื่อเพื่อวิถีสุภาพ

กระบวนการปลูกใจเมือง

1. เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนางานร่วมกันของภาคี เครือข่ายภูมิภาค เพื่อร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหา และขับเคลื่อนงาน จนไปสู่ การจัดมหกรรมภูมิภาค

2. กิจกรรมในลักษณะมหกรรมที่เปิดสู่สาธารณะ ซึ่งประกอบด้วย

- นิทรรศการ จัดเป็นเทศกาลสื่อและพื้นที่สร้างสรรค์เด็กบันดาลใจ ระดับภาค ต่อเนื่อง 2-3 วัน โดยใช้ต้นทุนและทรัพยากรในพื้นที่ และ เครือข่ายมืออยู่ร่วมออกแบบดำเนินการ

- เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน เวทีกลาง การเปิดงาน การแสดง เวทีประกาศเจตนารมณ์

- ห้องย่อย เสวนาเครือข่าย/ขับเคลื่อนนโยบายท้องถิ่น/ประชุม เชิงปฏิบัติการ/วิจัย & วิชาการ

- ตลาดนัดสื่อและพื้นที่สร้างสรรค์ (หนังสือ ละคร ดนตรี สื่อพื้นบ้าน ฯลฯ)

- พื้นที่ Show & Share งานเด่น และนวัตกรรม

- กิจกรรมเสนอข้อเรียกร้องและผลักดันนโยบายระบบสื่อ สร้างสรรค์ แลกง้าว/แลกเปลี่ยนการสำรวจความคิดเห็น ยื่นข้อเสนอต่อฝ่าย นโยบาย ฯลฯ

3. ปฏิบัติการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมเป็นต้น แบบขยายผลสู่พื้นที่อื่น ๆ จุดประกายให้เกิดชุมชนปฏิบัติการทั่วประเทศ

พื้นที่ปฏิบัติการในอีสาน 5 พื้นที่

ท่าพระ

สร้างตลาดท่าพระร้อยปี

ขอสถานีรถไฟ

ศรีฐาน

สืบค้นเมืองเก่า บ้านเราศรีฐาน

สวະดี

ปลูกใจไทสวະดีไม่มีชยะ

มหาสารคาม

ปลูกใจไทนาคูน

ต้านคอร์รัปชั่น

เลย

ปลูก บั้น ธรรม นำสุข

ปลุกใจ แล้วเยาวชนทำอะไร?

๑ เสวนาถอดบทเรียนเยาวชนจากโครงการปลุกใจเมือง
ในงานแสดงนิทรรศการปลุกใจเมืองภาคอีสาน
ภายในงานมหกรรมหนังสือภาคอีสาน ที่ศูนย์ประชุมอเนกประสงค์กาญจนาภิเษก
มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2560 ที่ผ่านมา

“เยาวชนปลุกใจเมือง” อย่างไร?

คำถามที่ถูกส่งมาว่า เยาวชนได้รับประโยชน์อะไร? จากการเข้าร่วมโครงการปลุกใจเมืองครั้งนี้ คำตอบที่ได้ จะต้องถามจากเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการตั้งแต่ต้น จึงจะรู้ความจริง

ภานุพงศ์ อุดม ตัวแทนจากชุมชนสวาทะถิ อ.เมือง จ.ขอนแก่น บอกว่า ได้แก้ปัญหาเรื่องขยะ ชุมชนสวาทะถินั้นเป็นชุมชนท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยมีสิมวัดไชยศรีเป็นจุดสนใจที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามา พอนักท่องเที่ยวเข้ามาแล้ว ถ้าชุมชนเราไม่สะอาดก็จะเสียชื่อเสียง เราเลยคิดที่จะทำเรื่องนี้ขึ้นเพื่อปรับเปลี่ยนชุมชนให้สะอาดและดูสวยงาม

“ตอนแรกที่ทำก็ยาก เราใช้วิธีดึงเด็กมัธยมเข้ามาช่วยในเรื่องการคัดแยกขยะ การเก็บขยะ แต่ช่วงแรกนี่เอง ไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าไร เพราะเด็กมัธยมที่เก็บขยะ ไม่ค่อยจะมาเก็บขยะด้วยกัน พอทำไปนานเข้าน้องก็เริ่มสนใจ เรียกว่าเราเริ่มปลูกจิตสำนึกให้น้อง น้องก็เริ่มที่จะมาร่วมมือทำมากขึ้น เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม เราเริ่มต้นจากโรงเรียนก่อน พอเราผ่านจุดของโรงเรียนแล้วเราก็จะไปเริ่มที่ชุมชนโดยเอาชุมชนสวาะถีเป็นตัวแกนหลัก”
ภานุพงศ์ ขยายความ

และเมื่อถูกถามว่า ผู้ใหญ่ในชุมชนสวาะถีได้ร่วมด้วยไหม? คำตอบคือ ผู้ใหญ่ให้ความสำคัญมาก โดยเฉพาะเทศบาลจะมาเป็นระบบเงินออมเป็นการนำขยะของแต่ละบ้าน แต่ละครัวเรือนมารวมกันที่ศาลากลางบ้าน แล้วก็ให้ทำเป็นโครงการขยะแลกเงิน ธนาคารขยะ เป็นเงินออมในบัญชีของแต่ละบ้าน เพื่อเอาไว้ช่วยเหลือครอบครัวในอนาคต

“ตอนแรกที่ทำเพื่อน ๆ น้อง ๆ ก็มีต่อต้านเหมือนกัน อย่างบางห้องเรียนที่มีผู้ชายมากก็ไม่อยากจะทำร่วมมือ พอเราจะติดต่อไปส.เตอร์ประชาสัมพันธ์การคัดแยกขยะ เขามาเห็นก็มองข้าม ไม่สนใจ ไม่อยากทำ แต่เดี๋ยวนี้เขาสนใจทำแล้ว” ภานุพงศ์ เสริมอีก เพราะสิ่งที่เขาทำได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน

จิรนนท์ ชุ่มทอง ตัวแทนชาวชุมชนศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น บอกถึงสิ่งที่ได้รับจากโครงการนี้ว่า ชาวชุมชนศรีฐาน ได้ทำโครงการ “สืบค้นเมืองเก่า บ้านเราศรีฐาน” เพราะชุมชนนี้เป็นชุมชนดั้งเดิม ตั้งแต่สมัยทวารวดี มีสิ่งของโบราณมากมาย ทั้งใบเสมา เครื่องปั้นดินเผา รวมถึงต้นไม้อายุหลายร้อยปีอย่างต้นคิงคาว หรือชาวบ้านพื้นถิ่นเสี่ยงว่าเป็นต้นค่างคาว ซึ่งใช้เป็นยารักษาโรคขาดสารอาหาร รวมถึงที่วัดแห่งนี้ยังมีหอระฆังที่ใช้เป็นจุดชมวิวดูได้

“ตอนแรกที่มีโครงการนี้ แคได้ยินชื่อหนูก็สนใจ อยากจะทำ อยากจะร่วมมือ เพราะก่อนหน้านั้นพ่อแม่ปู่ย่าตายายก็เคยเล่าให้ฟัง ตัวหนูเองไม่ได้เป็นคนศรีฐานตั้งแต่กำเนิด แต่พอได้มาร่วมทำโครงการก็สนใจ และดีใจที่แผ่น

ดินที่เราอยู่มีประวัติความเป็นมามากมาย นอกจากนั้นยังได้สืบค้นหาของดี
ของชุมชนอีกหลายอย่าง ทำให้รู้แล้วว่าหากมาชุมชนศรีฐานเราจะต้องไปกิน
อาหารที่ไหน ชื่อของฝากที่ไหน”

เธอยังเสริมอีกว่า พอได้บอกเล่าเรื่องนี้ให้เพื่อน ๆ ฟัง เพื่อนก็อยาก
มาร่วมโครงการด้วย แต่ศรีฐานมี 4 ชุมชน เพราะฉะนั้นก็ต้องใช้ความ
พยายามในการกระจายข้อมูลเพื่อดึงเด็กเยาวชนคนอื่นเข้าร่วมกิจกรรมด้วย

นิเทศศาสตร์ อภัยชา ตัวแทนเยาวชนคนทำพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น
บอกว่า ทำพระทำโครงการขอสถานีทำพระ เพื่อนำมาสร้างเป็นศูนย์การเรียนรู้
ให้กับคนในชุมชน และเปิดตลาดร้อยปีทำพระ ซึ่งใช้ถนนหน้าสถานีรถไฟ
ทำพระ ซึ่งเคยเป็นถนนสายเศรษฐกิจของเมืองเป็นพื้นที่ส่วนกลางและเป็น
พื้นที่สร้างสรรค์ของคนในทำพระ

โดยสถานีรถไฟ ทางการรถไฟได้เริ่มทำรถไฟทางคู่ ทำให้ต้องรื้อสถานี
รถไฟเก่าออก โดยสถานีรถไฟเก่านั้นอยู่คู่กับชาวทำพระมานานกว่า 100 ปี
แล้ว ทำให้ชาวชุมชนอยากเอามาเก็บไว้ให้ชาวชุมชนและเด็กเยาวชนได้เรียนรู้
ดีกว่าให้ทางการรถไฟรื้อทิ้งไป สถานีแห่งนี้เป็นที่ ๆ คนทำพระ และคนผ่าน
ทางได้ใช้มายาวนาน ซึ่งการขอสถานีรถไฟมาให้ชุมชนดูแลก็มีค่าใช้จ่ายคือค่า
ขนย้าย จึงได้มีการร่วมแรงร่วมใจกันของคนในชุมชน เรียกรายเงิน บริจาคเงิน
เด็กเยาวชนได้ไปช่วยในเรื่องการแสดงดนตรีเปิดหมวก ให้คนในชุมชนรู้ว่า
จะมีการบริจาคเงินเพื่อเคลื่อนย้ายสถานีรถไฟ โดยจะนำสถานีรถไฟเก่าไปไว้ที่
ข้างอาคารโรงยิมของเทศบาล เพื่อทำเป็นศูนย์เรียนรู้

ส่วนตลาดทำพระร้อยปี เป็นตลาดถนนคนเดิน ที่เป็นพื้นที่สร้างสรรค์
ให้คนในพื้นที่ตำบลทำพระได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยมีการจำหน่ายอาหาร
ทั้งอาหารปรุงสุก อาหารสดใหม่ และมีพื้นที่ให้เด็กเยาวชนได้แสดงออกร่วม
กันทั้งการเล่นดนตรี แสดงความสามารถ และการโชว์ผลงานของนักเรียน
นักศึกษา และการแสดงของประชาชนในพื้นที่ด้วย

“ผมดีใจนะครับที่เป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมครั้งนี้ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับ

ชุมชนว่า ทำพระของเราเก่าแก่แคไหน และเกิดความภูมิใจข้างในว่า บ้านฉันก็มีของดี บ้านฉันก็มีประวัติศาสตร์ยาวนานไม่แพ้เมืองอื่น” นิตศาสตร์ บอก

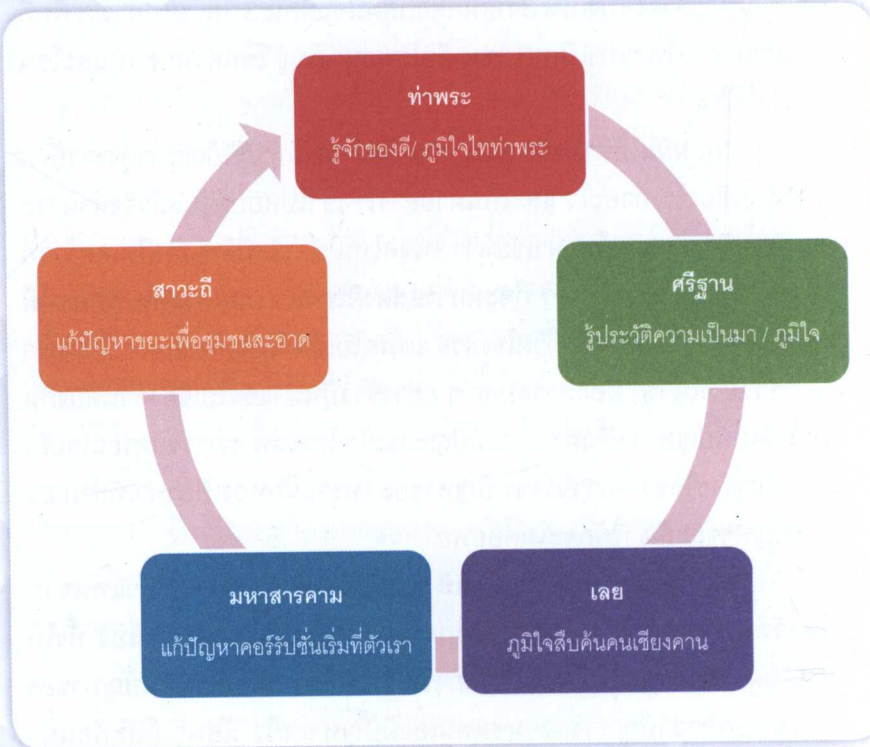
ณัฐนันท์ สุรินา ตัวแทนจาก อ.เชียงคาน จังหวัดเลย บอกว่า ตอนแรกมีพี่มาชวนไปอบรม ได้เข้าไปร่วมทำทำไปทำมาก็บอกให้ไปวางแผน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ของตนเป็นกลุ่มคน 3 วัย ที่มาของกลุ่มคน 3 วัยไทเชียงคาน ก็มีกลุ่มคนอยู่ 3 วัย วัยแรกก็คือวัยเด็ก วัยที่สองคือวัยเยาวชน และวัยที่สามคือวัยผู้ใหญ่ ซึ่งจะแบ่งเป็น 3 กลุ่ม โดยกลุ่มนี้จะมีคน 3 วัย ให้ไปสำรวจพื้นที่ของเชียงคาน โดยแบ่งเป็น 3 โซน คือโซนถนนใหญ่ โซนส่วนกลาง และโซนริมแม่น้ำโขง

“กลุ่มผมได้ตามชอย ถนนกลาง โดยไปตามหาภูมิปัญญาของชาวบ้าน จุดไหนมีดีอะไร ทำอะไร และเป็นมาอย่างไร เข้าไปสอบถามแล้วจึงนำมาระดมความคิดกัน แล้วก็นำมาเขียนว่า ในจุดไหน มีอะไรที่ดี ตัวผมไม่เคยรู้ว่าที่เชียงคานมีอะไรบ้าง เด่น ๆ ก็จะมีการแสดงผีโขมดน้ำ ถนนคนเดิน ภูทอกที่มีหมอกเยอะ แก่งคุดคู้ แล้วก็ริมโขงสวย แต่พอไปเดินสืบค้นหาข้อมูลกลับพบว่า มีป้าชาวบ้านน่ารัก มีอาหารแปลก ๆ อย่างข้าวปั้นน้ำแฉวไปเชียงคานต้องกิน และได้เห็นปัญหาว่าพื้นที่ของเรามีปัญหาอะไร โดยเฉพาะการจราจรเลยเส้นขาวออกมา กีดขวางการจราจร ปัญหาขยะ เพราะนักท่องเที่ยวมาเที่ยวเยอะ เกิดปัญหาขยะล้น ที่พักจะไม่ค่อยพอ

น.ส.รัชนีกร จันทหาร และ ด.ช.วิวัฒน์ มะทิเปนา ตัวแทนจากจังหวัดมหาสารคาม บอกว่า โครงการนี้เป็นภารกิจกลับมามองตนเอง ทั้งในแง่ของผู้ทำงานและผู้ร่วมงาน จากการทำที่เด็ก ๆ ได้ร่วมกันสะท้อนปัญหาของชุมชนออกมาว่าปัญหาของชุมชนตนเองมีปัญหาอะไร นื่อง ๆ ก็สะท้อนมาเรื่องการคอร์รัปชันที่เด็ก ๆ เห็น เราจึงใช้กระบวนการละครเข้าไปดำเนินการเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แต่ไม่รู้ว่่าสื่อที่เราจะเอาไปใช้เพื่อ让他เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นจะได้ผลไหม? เราใช้ละครเพื่อเผยแพร่คุณธรรมแก่ผู้ชม หรือแม้แต่กระทั่งตัวของน้อง ๆ เองที่ได้อยู่ในกระบวนการ และได้ติดตามเนื้อเรื่อง

ของละคร ว่าเราดีหรือยัง หรือต้องแก้ไขอะไร เพื่อกระตุ้นทางความคิดว่า
เราเป็นแบบนี้หรือเปล่า แล้วเราเคยทำเพื่อคนอื่นบ้างหรือเปล่า ให้เกิดการ
ตั้งคำถาม เพื่อหวังเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

สรุปการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น หลังเข้าร่วมโครงการ ปลูกใจเมือง

ปลุกใจ เครือข่าย ครู ประชาชน คนในชุมชน ได้อะไร?

๑ กิจกรรมถอดบทเรียนการทำงานของเครือข่ายพร้อมเด็กเยาวชน
เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2560 ณ อาคารพุทธศิลป์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นอกจากเด็กเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการปลุกใจเมืองแล้ว ยังมีกลุ่มครู
ประชาชน เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคนในชุมชนเข้าร่วมด้วย
โดยในกิจกรรมถอดบทเรียนการทำงานในโครงการ สปาร์คยูนั้น ได้แบ่งหัวข้อ
ในการหาคำตอบเอาไว้ 4 หัวข้อใหญ่ๆ คือ

1. อดีต ปัจจุบัน อนาคตโครงการ Spark U จะเป็นอย่างไร?

พื้นที่ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น - เราต้องการมีคฤหาสน์ จะหาโกดังที่เป็นเด็กนักเรียนเยาวชนในตำบลท่าพระ เพื่อที่จะให้ท่าพระของเราเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดขอนแก่น จะทำให้ท่าพระเป็นศูนย์รวมสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งท่าพระของเรามีตลาดท่าพระร้อยปี ที่เปิดไปเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2560 จุดประสงค์เพื่อต้องการเก็บรักษาอาคารบ้านเรือนเก่าที่ยังมีอยู่ไว้ในท่าพระ ให้เป็นตลาดเหมือนตลาดถนนคนเดินของเชียงใหม่ จังหวัดเลย เพราะเราอยากสร้างจุดสนใจให้กับท่าพระ หาแลนด์มาร์คที่ดี

พื้นที่อ.เชียงคาน จ.เลย - โครงการนี้ได้มาจากคนสามวัยไทเชียงคานที่นำเด็กวัยรุ่น และผู้ใหญ่ มาร่วมทำกิจกรรมกัน ร่วมระดมความคิดว่าเชียงคานของเรามีปัญหาอะไรบ้าง แล้วเราจะแก้ไขปัญหากันอย่างไร เป็นการปรับปัญหาภูมิทัศน์ของอำเภอเชียงคาน ส่วนหลัก ๆ นักท่องเที่ยวเข้ามาแล้วทำสิ่งที่ไม่ค่อยดีเท่าไร จึงร่วมกันแก้ปัญหา รวมถึงการอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์ภูมิปัญญาของชาวบ้าน และเป็นการช่วยกันคิดและออกแบบผลิตภัณฑ์ของอำเภอเชียงคานที่มีเอกลักษณ์ของเชียงคานด้วย

พื้นที่สวะถี ต.สวะถี อ.เมือง จ.ขอนแก่น - ต้องการแก้ไขปัญหาลิงแวดล้อม บ้าน โรงเรียน ปลุกจิตสำนึกที่ดีให้แก่นักเรียนในโรงเรียนเพื่อแก้ไขปัญหายยะ เพราะที่ผ่านมา ไม่มีการคัดแยกขยะ ใครอยากทิ้งอะไรก็ทิ้ง มีขยะแต่ไม่ทิ้งลงถัง

พื้นที่ อ.นาคูน จ.มหาสารคาม - โครงการปลูกใจไทนาคูน เป็นการแสดงละครหุ่นหน้ากาก เล่นเรื่องผู้เสียสละ ออกตระเวนแสดงไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ปลูกเด็กในพื้นที่ให้เสียสละ ไม่โกง ไม่คอร์รัปชัน

พื้นที่ศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น - ได้ลงพื้นที่ไปสืบค้นประวัติความเป็นมาของบ้านศรีฐานเพื่ออนุรักษ์บ้านเก่าของบ้านศรีฐาน สิ่งที่ค้นพบคือพบใบเสมาอายุกว่าพันปี พบเศียรพระพุทธรูปที่ประเมินค่าไม่ได้ พบต้นไม้ขนาดใหญ่ พบของดีของชุมชนมากมาย

2. โครงการ Spark U คืออะไร?

เมื่อถูกถามถึงความหมายของคำว่า Spark U คืออะไร สมาชิกที่ร่วมกันถอดบทเรียน ได้ให้คำนิยามคำนี้ว่า คือการปลุกฝังจิตสำนึกของตนเอง การที่เราปลุกฝังจิตสำนึกของตนเองให้เกิดขึ้นมาก่อนแล้วเราถึงจะไปบอกต่อคนอื่นได้ว่าการปลุกฝังจิตสำนึกเป็นอย่างไร ให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ด้วยการช่วยกันสร้างชื่อของท้องถิ่น หรือชุมชนที่เราอยู่อาศัย โดยไม่พยายามทำลายชื่อเสียงของชุมชน และเราจะทำให้บ้าน วัด โรงเรียน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของเราโดย

1. การอนุรักษ์วัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่
2. อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. เป็นการสร้างความรู้ ให้เกิดประโยชน์
4. เป็นการกระตุ้นให้คนในพื้นที่ ตื่นตัวกับปัญหา
5. ได้ทำกิจกรรมที่แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์
6. ได้เกิดความคิดที่แปลกใหม่ แล้วนำมาใช้ในปัจจุบัน
7. เป็นโครงการที่เป็นการจุดประกายให้ตัวเองพัฒนาความคิดที่สร้างสรรค์
8. เป็นการปลุกใจให้คนในชุมชนให้พัฒนาพื้นที่ของตนเองให้มีคุณค่ามากขึ้น
9. เป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกนึกคิด ความต้องการของตนเอง
10. เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนที่มีมาอย่างยาวนาน
11. เป็นการเรียนรู้และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีสืบต่อไป
12. เป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมในชุมชนให้กับคนต่างชุมชน และคนต่างชาติได้รู้จัก
13. ทำให้คนมีความสามัคคี กล้าคิดและกล้าลงมือทำ
14. มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน

3. ในอนาคตคาดหวังให้โครงการ Spark U เป็นอย่างไร

- อยากรให้เป็นโครงการที่ทำให้ชุมชนของเราเป็นชุมชนต้นแบบ
- เป็นโครงการที่ทำให้ชุมชนมีผลิตภัณฑ์เป็นของชุมชน เพื่อพัฒนาและส่งออกไปทั่วโลก
- อยากรให้เป็นโครงการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
- เป็นโครงการที่มีภาคีเครือข่ายประจำท้องถิ่น มีความสามารถทางด้านภาษา เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว
- อยากรให้เป็นโครงการที่ใช้หลัก บ-ว-ร บ้าน วัด โรงเรียน และช่วยทำให้สภาพแวดล้อมในชุมชนน่าอยู่ ปลอดภัย ปราศจากอบายมุข
- มีการจัดการพื้นที่สาธารณะ ให้ทุกคนมีส่วนร่วม เช่น การรณรงค์รักษาความสะอาด ปรับปรุงพื้นที่ที่ดูไม่ดีในพื้นที่ของเรา
- เป็นการส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น การฟ้อนรำ การสืบสานวัฒนธรรมดั้งเดิม ป่าชาวบ้าน วัฒนธรรม เช่น ผิชนน้ำของอำเภอเชียงคน จังหวัดเลย
- ปลูกฝังให้เด็กรุ่นใหม่ ใส่ใจและรู้ซึ้งในการอนุรักษ์บ้านเกิด ให้เรารักบ้านเกิด
- อยากรให้ไปศึกษาดูงานของแต่ละชุมชนที่เป็นจุดเด่น แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในชุมชนของตนเอง
- อยากรให้มีเวทีแสดงความสามารถของเด็ก ๆ ในพื้นที่
- สร้างพลเมืองเป็นคนจิตอาสาสร้างคุณประโยชน์ให้แก่ชุมชน เช่น ทำความสะอาดบริเวณลานวัด ชุมชนของตนเอง
- ทำให้ชุมชนของเราเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น และเจริญก้าวหน้าทางด้านความคิด
- ทำให้ชุมชนมีความเป็นผู้นำ เริ่มจากการพัฒนาตั้งแต่ในชุมชนเพื่อไปนำพัฒนาต่อยอดได้ในอนาคต

- สนับสนุนสานต่อวัฒนธรรมที่เก่าแก่ที่สืบทอดมาช้านาน ให้อยู่คง ต่อสืบไป
- ฝึกฝนเยาวชนให้กล้าคิดกล้าแสดงออก มีการทำโรงละครหุ่น นำเอาเรื่องราวที่เล่าต่อกันมามาเป็นละครเพื่อสอนและปลูกใจคนในชุมชน
- จัดทำพิพิธภัณฑ์ของเก่าแก่เพื่อเก็บรักษาไว้ให้ลูกหลานในรุ่นต่อ ๆ ไป

ตารางสรุปการทำงาน 5 พื้นที่ปฏิบัติการและผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น

พื้นที่	สิ่งที่ทำ	ผลที่เกิด
เทศบาล ตำบลท่าพระ ขอนแก่น	- สืบค้นประวัติท่าพระ - ตามหาของดีท่าพระ - ตามหาสถานที่ท่องเที่ยว ท่าพระ - ตามหาบุคคลสำคัญของ ท่าพระ	- เกิดตลาดท่าพระร้อยปี - มีศูนย์เรียนรู้รวมเรื่องดี ๆ ของ ชาวท่าพระ - มีตลาดท่าพระร้อยปีเป็นพื้นที่ สร้างสรรค์ของชุมชน
ชุมชนสาวะดี ขอนแก่น	- ปลูกจิตสำนึกให้นักเรียน ในโรงเรียน อนุรักษ์สิ่ง แวดล้อม ช่วยกันบำเพ็ญ ประโยชน์ และฝึกฝนการ เป็นผู้นำ เพื่อพัฒนาชุมชน ของตนเอง	- โรงเรียนปลอดภัย - ชุมชนปลอดภัย

พื้นที่	สิ่งที่ทำ	ผลที่เกิด
ชุมชนศรีฐาน ขอนแก่น	<ul style="list-style-type: none"> - สืบค้นประวัติชาวศรีฐาน - ค้นหาสถานที่สำคัญ - ค้นหาของดีของชาวศรีฐาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้ประวัติชาวศรีฐานที่มีอายุยาวนานหลายร้อยปี - ได้สถานที่สำคัญเพื่อยกระดับเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนศรีฐาน ทั้ง บ่อพญานาค, หอระฆัง, ศาลเจ้าปู่ญาคุจิต, ต้นคิงคาว, คูเมืองเก่า, หนองบอน, หนองยาว - ได้ของดีของชาวศรีฐาน ประกอบด้วย แจ่วบอง, ปลาต้ม, ขนมครก, นวดแผนโบราณ ฯลฯ
อำเภอนาตุ้ม มหาสารคาม	<ul style="list-style-type: none"> - ค้นหาปัญหาชาวนาตุ้ม - หาเรื่องราวมาแสดงละครปลูกใจ - ฝึกการเป็นผู้เสียสละจิตสาธารณะ - ปลูกฝังการช่วยเหลือคนอื่น บำเพ็ญประโยชน์ 	<ul style="list-style-type: none"> - พบปัญหาชาวนาตุ้มเรื่องการคอร์รัปชั่น - นำละครชาดกเรื่องผู้เสียสละไปแสดง - ปลูกใจ ปลูกฝังให้เยาวชนเป็นผู้เสียสละ จิตสาธารณะ
อำเภอเชียงคาน จ.เลย	<ul style="list-style-type: none"> - ค้นหาประวัติชาวเชียงคาน - ค้นหาของดีชุมชนชาวเชียงคาน 	<ul style="list-style-type: none"> - สืบสานปาวัฒนธรรมของป้าชาวบ้าน - เรียนรู้วิถีถิ่นทั้งการจักสาน, นวดแผนไทย, การแสดงผีขนน้ำ, การตัดกระดาษสวยสวย, การทำปราสาทลอยเคราะห์ แบบโบราณ

เปิด 5 พื้นที่ปฏิบัติการ
ปลุกใจเมือง
ปลุกใจคุณ
ปลุกใจเรา
Spark U

“เราต้องการทำให้พื้นที่เศรษฐกิจ
เดิมของท่าพระกลับมาคึกคักอีกครั้งหนึ่ง
หลังจากก่อนหน้านี้เมื่อ 80-90 ปีก่อน
ท่าพระเราเคยเป็นพื้นที่เศรษฐกิจ
เพราะความเจริญมากับรถไฟ
แต่พอความเจริญของ
เมืองเข้ามา ชนบทเล็กๆ
อย่างท่าพระก็ไม่ต่าง
จากเมืองขอนแก่น ทำให้
ประชาชนหลังไหลเข้าเมือง
ย่านเศรษฐกิจของท่าพระ
ที่เคยรุ่งเรืองก็
ซบเซาลง”

ปีนการร่วมมือของ สสส.และเทศบาลตำบลท่าพระ เราต้องการ
๑ ทำให้พื้นที่เศรษฐกิจเดิมของท่าพระกลับมาคึกคักอีกครั้งหนึ่ง
หลังจากก่อนหน้านี้เมื่อ 80-90 ปีก่อนท่าพระเราเคยเป็นพื้นที่เศรษฐกิจ
เพราะความเจริญมากับรถไฟ แต่พอความเจริญของเมืองเข้ามา ชนบทเล็ก ๆ
อย่างท่าพระก็ไม่ต่างจากเมืองขอนแก่น ทำให้ประชาชนหลังไหลเข้าเมือง
ย่านเศรษฐกิจของท่าพระที่เคยรุ่งเรืองก็ซบเซาลง โครงการสปาร์คยู ปลุกใจ
เมืองเข้ามานี้ ทำให้เราได้กลับมาคิดทบทวน หาของดีของชุมชนที่เรามี ตามหา
รากเหง้าของเราเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ อยากจะเอาของดีที่มีอยู่ออกมา
โชว์ให้คนอื่นได้เห็น จึงเกิดโครงการก่อตั้งตลาดท่าพระร้อยปีขึ้นมา เพื่อหวัง
ฟื้นฟูเศรษฐกิจของเราในถนนบ้านเก่าซึ่งเป็นถนนย่านเศรษฐกิจเดิม

จากนั้นสิ่งที่เราสืบค้น ของดีที่เรามีอยู่ ได้นำมาโชว์ที่ตลาดร้อยปี
แห่งนี้ รวมถึงการค้นหารากเหง้า ความภูมิใจ ประวัติความเป็นมาต่าง ๆ
ก็จะนำมาเก็บไว้ในศูนย์เรียนรู้ของชุมชน เพราะโครงการสปาร์คยูนี้ ทำให้
เราได้สอบถามประชาชนในพื้นที่ เพื่อจะเอาสถานีรถไฟเก่าของท่าพระ
ที่การรถไฟแห่งประเทศไทยจะรื้อทิ้ง ขอเอากลับมาเป็นของชุมชนเพื่อเป็นการ
บอกเล่าประวัติศาสตร์ของเราให้เด็กเยาวชนคนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ และจะนำ
เอาข้อมูลที่เราสืบค้นทั้งหมด มาจัดแสดงไว้ในศูนย์เรียนรู้แห่งนี้ เพื่อให้คนที่
สนใจมาเรียนรู้ด้วย

บอกได้เลยว่าผลสัมฤทธิ์ในโครงการดีมาก ชาวชุมชนตอบรับ และพูดถึง
โครงการนี้ด้วยเสียงชื่นชม ยอมรับว่าโครงการนี้ได้ปลุกใจคนเมืองท่าพระให้
ลุกขึ้นมาทำอะไรเพื่อบ้านตนเองแล้ว

พิสุทธิ์ อนุตรอังกูร
นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลท่าพระ

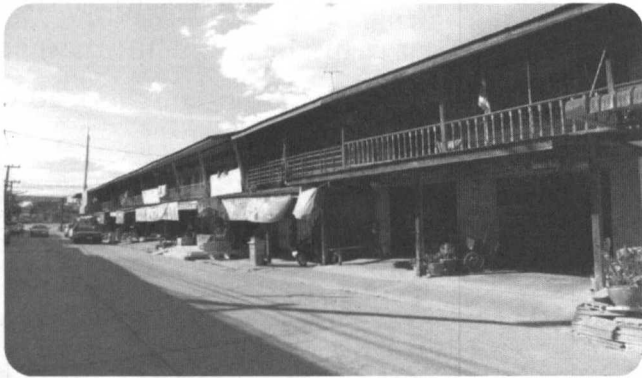
ปลุกใจชาวท่าพระ ตั้งตลาดท่าพระร้อยปี ขอสถานีรถไฟ

ชุมชนท่าพระ เป็นเพียงชุมชนเล็กๆ ก่อนถึงตัวเมืองขอนแก่น ที่ผ่านมาน้อยคนนักจะรู้ว่า ชุมชนแห่งนี้เคยเป็นแหล่งการค้าที่ใหญ่ที่สุดของอีสานตอนกลาง เป็นชุมทางเชื่อมต่อไปยังจังหวัดมหาสารคาม ร้อยเอ็ด และกาฬสินธุ์ ก่อนที่รถไฟจะผ่านมาถึงเมืองขอนแก่น และเลยต่อไปที่หนองคาย

แต่พอความเจริญรุกทุกหัวเมืองใหญ่ ทำให้ท่าพระในวันนี้ เหลือเพียงความทรงจำในอดีตอันยิ่งใหญ่ให้ระลึกถึง และสถานีรถไฟท่าพระ ที่เคยรุ่งเรืองเมื่อเกือบร้อยปีก่อน กลายเป็นเพียงสถานีเกือบร้าง ที่คนไม่ค่อยสัญจรไปมามากนัก ประกอบกับในอนาคตอันใกล้นี้ สถานีรถไฟในตำนานแห่งนี้จะถูกรื้อทิ้ง เพื่อขยายเส้นทางรองรับรถไฟทางคู่ที่กำลังจะทะลวงผ่านแผ่นดินอีสาน เหตุนี้ทำให้ชาวชุมชนตลาดท่าพระ ที่อาศัยอยู่บริเวณถนนพาดิษย์เจริญ 1 ตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เกิดแนวคิดปลุกพลังในตัวตน ปลุกพลังในชุมชน ร่วมกันเรียกร้องขออาคารสถานีรถไฟและสิ่งก่อสร้างเดิมๆ ที่มีอยู่ไว้ให้เด็กและเยาวชนรุ่นลูกหลานได้ศึกษาเรียนรู้ถึงประวัติความเป็นมาของบ้านเกิดเมืองนอนพวกเขา เพื่อสร้างความภาคภูมิใจจากอดีตสู่การวางรากฐานในปัจจุบัน เพื่อวางเป้าหมายความสำเร็จในอนาคต จึงได้จัดประชาคมขอมติจากชุมชน เพื่อ ขออาคารสถานีรถไฟท่าพระนำไปจัดทำเป็นเป็นศูนย์เรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ให้เด็กเยาวชนคนรุ่นใหม่ ผู้สนใจทั้งในและนอกพื้นที่ได้ศึกษา

นอกจากชาวชุมชนท่าพระยังมีแนวคิด จะทำถนนคนเดินตลาดท่าพระ ร้อยปี โดยใช้ บริเวณถนนพาณิชย์เจริญ 1 ตั้งอยู่ติดกับถนนมิตรภาพ ยาว ไปทางทิศตะวันออก จรดสถานีรถไฟท่าพระ ซึ่งเป็นพื้นที่ชุมชนตลาดดั้งเดิม ที่มีอาคารบ้านเรือนทรงโบราณ ลักษณะที่พักอาศัยเป็นบ้าน 2 ชั้น ชั้นบนมี ฐานไม้ยื่นหน้าบ้าน รูปแบบการปลูกสร้างบ้านเป็นแบบเดียวกันตลอดแนวถนน ปัจจุบันยังเป็นพื้นที่ค้าขาย และเป็นชุมชนตลาดแม้จะมีการปรับปรุงบ้านพัก อาศัยบ้าง แต่ยังคงความเป็นอาคารดั้งเดิมไว้ หวังให้เยาวชนรุ่นหลังได้เห็น ซึ่งยังคงความเป็นเอกลักษณ์ ของตลาดสมัยก่อนที่เคยเจริญรุ่งเรืองในอดีต

๑ สภาพบ้านเรือนบนถนนพาณิชย์เจริญ 1

นอกจากนั้นการมาของรถไฟทางคู่ ผ่านชุมชนท่าพระ ยังส่งผล กระทบกับชุมชน ทั้งพื้นที่ออกกำลังกายของชุมชนหายไป ประกอบด้วย ลาน ออกกำลังกายแอโรบิก สนามบาสเก็ตบอล ศาลากลางบ้าน สนามตะกร้อ ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนกลางของชุมชนสำหรับทำกิจกรรมของหมู่บ้าน ซึ่งเคยใช้เป็น สถานที่สำหรับการจัดงานเทศกาลงานจิวท่าพระเป็นประจำทุกปี ในทุกเย็น กลุ่มเยาวชนในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง จะมาออกกำลังกายเล่นบาส เเก้ตบอล เล่นวอลเลย์บอล เล่นตะกร้อ สนามบาสเก็ตบอลขนาดมาตรฐาน ใช้งบประมาณหลายล้านบาทในการก่อสร้าง แต่ใช้งานได้เพียง 1 ปี ก็ต้องถูก

รื้อถอน เนื่องจากต้องใช้พื้นที่ก่อสร้างเป็นอาคารพาณิชย์ของการทางรถไฟ
แห่งประเทศไทย

เมื่อเป็นเช่นนั้น ชาวชุมชนท่าพระจึงนั่งเฉยอยู่ไม่ได้ ต้องปลุกใจคน
ท่าพระ ลูกขึ้นทำอะไรเพื่อชุมชนของเรา นั่นคือการสปาร์ค เริ่มต้นด้วย

1. ประชุมประชาคมขอใช้ประโยชน์พื้นที่จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ตำบล
ท่าพระ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และให้เครือข่าย
ร่วมกำหนดพื้นที่สร้างศูนย์การเรียนรู้ตำบลท่าพระ บน 2 ทางเลือก ประกอบด้วย
ทางเลือกที่ 1 ตั้งบนที่ธรณีสงฆ์ หากมีมติคณะกรรมการวัดอนุญาต
ทางเลือกที่ 2 คือ ใช้พื้นที่สาธารณประโยชน์ หมู่ที่ 18 บ้านหนองบัวดีหมี
เพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ตำบลท่าพระ บนพื้นที่ประมาณ 18 ไร่

๑ เวทีประชาคม ระดมความคิดเห็นคนท่าพระ
ต้องทำอะไรบางอย่างเพื่อชุมชนของตนเอง

2. เวทีสร้างข้อตกลงร่วมในการอนุรักษ์อาคาร บ้านเก่าร้อยปีกับ
ชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีอาคารบ้านเรือนทรงเดิมให้เด็ก เยาวชนได้ศึกษาเรียนรู้
กำหนดข้อตกลงร่วมกันอนุรักษ์บ้านเดิม ร่วมสร้างตลาดวัฒนธรรมพื้นถิ่น
ดั้งเดิม ท่าพระ ร่วมกันร่วมสร้างตลาดปลอดถุงพลาสติก รณรงค์ใช้ถุงผ้าเพื่อ
ซื้อสินค้าบนตลาดวัฒนธรรมชาวตำบลท่าพระ

๑ เวทีสร้างข้อตกลงร่วมกันของชาวท่าพระ จะอนุรักษ์บ้านเก่า

3. เปิดตลาดท่าพระร้อยปี วิถีตลาดวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวท่าพระ

๑ กิจกรรมระดมทุนเพื่อเป็น
ค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายอาคาร
สถานีรถไฟ เครื่องจักร บ้านพักพร้อม
หั่วรถจักร เพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้
รู้ตำบลท่าพระ สร้างการมีส่วนร่วมให้
เกิดจากภายในใจของสมาชิกในชุมชน

๑ กิจกรรมอบรมเยาวชนในการเก็บ
ข้อมูลชุมชน ประวัติชุมชน ด้วยการสัมภาษณ์
คนทำเผ่าคนแก่ สร้างเครือข่ายเยาวชนร่วม
ตระหนักรู้ประวัติชุมชนตลาดท่าพระร้อยปี
และร่วมบอกเล่าประวัติตลาดท่าพระร้อยปี
อย่างไม่รู้จบ

3. เด็กและเยาวชนมีมุมมองสร้างจุดดึงดูดใจให้เกิดขึ้นแก่นักท่องเที่ยว โดยเด็กและเยาวชนมองว่าพื้นที่โซเซียลมีเดียเป็นช่องทางสำคัญที่จะเป็นอีกแรงสำคัญ หากนำมาใช้ควบคู่กับการประชาสัมพันธ์ในช่องทางหลัก จะสามารถผลักดันให้ตลาดชุมชนท่าพระ เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปได้

4. ความคาดหวังอนาคตเกิดแลนด์มาร์คแห่งใหม่ของจังหวัดขอนแก่น ด้านทิศตะวันออกของสำนักงานเทศบาลตำบลท่าพระ โดยนำสถานีรถไฟท่าพระ บ้านพักของนายสถานีรถไฟ พร้อมหัวรถจักร ตู้คอนเทนเนอร์รถไฟ จัดทำเป็นศูนย์การเรียนรู้ เพื่อชาวท่าพระ และผู้สนใจ

ทำพระ บ้านเก่า...ตลาดร้อยปี

และ...ความทรงจำ

สองฟากฝั่งของถนนพาณิชย์เจริญที่เชื่อมจากถนนมิตรภาพ เข้าไปสู่สถานีรถไฟทำพระ เป็นที่ตั้งของบ้านเรือน ร้านรวง ซึ่งเรียงรายจนถึงปลายถนน พินิจจากห้องแถวบ้านไม้ที่มีอายุเก่าแก่ราวหนึ่งชั่วอายุคน อาจดูเหมือนว่าชุมชนแห่งนี้จะถูกปกคลุมด้วยความเงียบสงบ แต่ภายใต้ความเงียบและเรียบง่าย บ้านไม้ ชายคาสังกะสีเก่า ๆ บานประตูเหล็กยึด ประตูไม้ บานเพี้ยม มีเสน่ห์ที่ถูกชุกซ่อนไว้ เป็นเรื่องเล่า เรื่องราว ประวัติศาสตร์ ความทรงจำที่มีอายุกว่าร้อยปี รวมถึงการก่อตั้งตลาดทำพระ 100 ปีที่มีการรื้อฟื้นเมื่อไม่นานมานี้ ความคึกคักและมนตร์เสน่ห์ของทำพระที่หลับใหลพร้อมจะฟื้นคืนทุกขณะ เพียงทำความรู้จักและเดินทางมาเยือนสักครั้งหนึ่ง...

ท่าพระ : อดีตชุมทางการค้าภาคอีสาน

หากกล่าวถึงเส้นทางการค้าในภาคอีสาน แน่แน่นอนว่า “จังหวัดขอนแก่น” เป็นอีกหนึ่งจุดยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจที่สำคัญของภูมิภาค เพราะนักลงทุนหน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ต่างก็ทุ่มงบประมาณเพื่อพัฒนาเมือง ดอกคุณเสียงแคนแห่งนี้ ไม่ใช่แค่การรับรองประชากรในจังหวัดที่มีจำนวนมากขึ้น แต่ยังรองรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวเพื่อนบ้านในอาเซียนที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยโดยมีขอนแก่นเป็นจุดหมายปลายทาง และเป็นเมืองที่สัญจรผ่านไปยังจังหวัดอื่น การค้าและเศรษฐกิจในขอนแก่นจึงเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ การทำมาค้าขายที่ค่อนข้างคึกคักในขอนแก่น ไม่ได้เพิ่งเกิดขึ้นหลังจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แต่เกิดขึ้นเมื่อนานมาแล้วใน “ท่าพระ” หนึ่งใน 18 ตำบลของอำเภอเมืองขอนแก่น ซึ่งเรียกได้ว่าเป็น “ชุมทางการค้าในอดีต” ของภาคอีสาน เสียง ฉีกกะฉัก... ฉีกกะฉัก...ของรถไฟตั้งขึ้นครั้งแรกในชุมชนแห่งนี้ ราวปี พ.ศ. 2474 ซึ่งเคลื่อนมาถึงพร้อมกับความเปลี่ยนแปลง จากชุมชนเล็กๆ ที่มีผู้คนอาศัยอยู่เพียง 2-3 ครอบครัว เริ่มมีจำนวนมากขึ้น ซึ่งไม่ได้มีแค่คนไทย แต่ยังมีคนจีนแผ่นดินใหญ่ที่หอบเสียดิน หมอนใบ มาตั้งหลักปักฐานบนแผ่นดินนี้ เกิดเป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่ขึ้น มีตลาดสถานีรถไฟที่พ่อค้าแม่ขายได้นำสินค้ามาจำหน่าย แม้จะเป็น “ตลาดแบกะดิน” หรือตลาดที่ขายของบนพื้น แต่ตลาดแห่งนี้ก็นับว่าเป็นศูนย์กลางทางการค้า เพราะนอกจากชาวท่าพระแล้วยังมีชาวบ้านจากอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม และใกล้เคียง บ้างเดินเท้า บ้างนั่งเกวียนเพื่อนำ “ของป่า” มาขายให้คนท่าพระและพ่อค้าคนกลางที่จะนำสินค้าเหล่านั้นไปขายในกรุงเทพมหานคร รายได้จากการขายของป่าก็นำมาซื้อข้าวของกลับไปขายต่อให้คนในหมู่บ้านซึ่งอยู่ห่างไกลออกไป วิธีนี้ช่วยให้ชาวโกสุมพิสัยและใกล้เคียงไม่ต้องเดินทางไปไกลถึงในตัวจังหวัดขอนแก่น เพราะมีแม่น้ำชีขวางกั้นการสัญจรค่อนข้างลำบาก สำหรับ “ของป่า” ที่ว่านั้น ชาวท่าพระผู้เป็นบุคคลอาวุโสได้บอกเล่าให้ฟังว่า ของป่าเป็นสินค้าชาวบ้าน

นิยมขาย ได้แก่ มะขามเปียก ครั้ง นุ่น ปอ ข้าว เศรษฐกิจทำพระในขณะนั้นจึง คึกคักมาก ทำให้บริเวณใกล้เคียงสถานีรถไฟมีการปลูกสร้างบ้านเรือนมากขึ้น

ปี พ.ศ. 2490 เป็นต้นมา ภายหลังจากการก่อสร้างสถานีรถไฟ และการค้าขายในตลาดแบกะดิน ทำให้ประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้น ช่วงเวลา เดียวกันนี้ มีการสร้างโรงสีข้าว ไทยอีสาน ขึ้น แม้ที่ตั้งจะเป็นเพียงตำบล หรือชุมชน แต่การที่มีโรงสีข้าวก็สามารถยืนยันถึงการเติบโตสุดขีดของ การค้าขายได้เป็นอย่างดี การมีโรงสีข้าวขนาดใหญ่ต้องมีการว่าจ้างแรงงาน มีส่วนให้เกิดการก่อสร้างโรงฝิ่นอีกด้วย ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวฝิ่นยังไม่ใช้ พืชต้องห้าม แต่ฝิ่นเป็นสิ่งที่ช่วยให้คนงานรับจ้างหรือคนที่ทำงานหนักมี กำลังวังชาและผ่อนคลายจากการกรำงานหนัก คนในพื้นที่จึงพลอยมีรายได้ เสริมจากอาชีพ ตีฝิ่น

กระทั่งปี พ.ศ.2502 รัฐบาลได้ประกาศให้ฝิ่นกลายเป็นสิ่งเสพติดห้าม มีการเสพและซื้อขาย โรงฝิ่นจึงปิดตัวลง พื้นที่รอบ ๆ สถานีรถไฟที่เดิมทีนั้น เป็นป่าและใช้เป็นพื้นที่สำหรับเลี้ยงม้าก็ปรับเปลี่ยนเป็นเส้นทางสัญจร พื้นที่ ดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ของ **กำนันประทักษ์ จันทวงษ์** ภายหลังมีการแบ่งขาย ให้เช่า และบริจาคเนื้อที่จนกลายเป็นถนนสายเล็ก ๆ (ถนนพาณิชย์เจริญใน ปัจจุบัน) แม้จะเป็นเพียงถนนลูกรัง แต่ก็ช่วยให้การค้าขายสะดวกสบายมาก ขึ้น มีการตั้งบ้านเรือนและร้านค้าในย่านดังกล่าว ชาวประจำและชาวจากรก พื้นที่ใกล้เคียงจึงไม่ต้องลำบากเข้าไปในตัวเมือง เพราะขณะนั้นการคมนาคม ลำบาก ยังไม่มีรถประจำทาง การเดินทางที่ชาวบ้านนิยมจึงเป็นการโดยสาร เกรียนซึ่งลำบากมากในหน้าฝน

ถนนมิตรภาพ ซึ่งเป็นถนนสายหลักอีกสายหนึ่งของภูมิภาค ได้เริ่ม สร้างเมื่อปี พ.ศ.2505 ในแบบ 2 ช่องทางจราจร ก่อนจะแล้วเสร็จและเปิด ใช้อย่างเป็นทางการ ในปี พ.ศ. 2507 ซึ่งถนนมิตรภาพได้เชื่อมต่อกับถนน พณิชย์เจริญ ส่งผลให้การสัญจรไปมาสะดวกสบายขึ้น ไม่ไกลจากสถานีรถไฟ จึงมีท่ารถ รับ - ส่งผู้โดยสาร ซึ่งรถเจ้าแรกในทำพระก็คือรถของบริษัทพรมนิยม

ตำบลท่าพระจึงเป็นตำบลที่มีท่ารถ ส่วนบ้านเรือนก็เพิ่มมากขึ้น ทั้งเจ้าถิ่น และคนต่างถิ่น รวมถึงบรรดาพ่อค้า ลูกค้า ก็มาลงหลักปักฐานที่ท่าพระแห่งนี้ การปลูกสร้างบ้านเรือนมีการขยายขยายจากบริเวณสถานีรถไฟไปยังถนน พาดิษย์เจริญ การก่อสร้างบ้านนั้นไม่มีรูปแบบหรือแปลนบ้านที่เป็นแบบแผนตายตัวจากส่วนกลาง หากใครสะดวกสร้างแบบใดก็สร้างตามทุนทรัพย์ที่มี ผู้เฒ่าผู้แก่เล่าว่าการสร้างนั้นก็สร้างคล้าย ๆ กันคือสร้างบ้านไม้ชั้นเดียว เห็นบ้านไหนใช้วัสดุอะไร สร้างแบบไหนสวยก็สร้างตาม ๆ กัน ช่วงเวลาเดียวกันนี้เป็นช่วงเวลาที่ชาวท่าพระนิยมทอเสื่ออก กิจการทอเสื่อเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ ถึงขนาดว่ามีโรงทอเสื่อ เพราะต้นกก ซึ่งเป็นวัสดุหลักนั้นมีจำนวนมากในลำน้ำชี ซึ่งเป็นแหล่งน้ำสำคัญของชาวท่าพระและตามคูคลองที่น้ำไหลผ่าน คุณอรพินท์ จารุจันทร์ ข้าราชการบำนาญ ชาวท่าพระ ได้เล่าเพิ่มเติมว่า การทอเสื่อของชาวท่าพระนั้นเป็นสินค้าส่งออก โดยมีพ่อค้ารับซื้อแล้วส่งขึ้นรถไฟ สมัยก่อนนั้นราคาฝิ่นละ 5-6 บาทเท่านั้น

สิบปีให้หลัง ในราวปี พ.ศ. 2514 สาธารณูปโภคที่สำคัญ คือ ไฟฟ้า และน้ำประปา เข้าถึงพื้นที่ท่าพระ หลังจากที่บ้านและจำนวนครัวเรือนมีมากขึ้นทุก ๆ ปี โดยเฉพาะถนนพาดิษย์เจริญ ที่มีร้านขายสินค้าเบ็ดเตล็ดหรือโชห่วย ร้านน้ำแข็ง ร้านไถย่าง หรือแม้แต่ร้านจักรยานซึ่งเป็นร้านเดียวในเขตท่าพระและอำเภอโกสุมพิสัย ความสะดวกสบายจึงมาพร้อมกับความรู้เรื่องของการค้าขาย ท่าพระกลายเป็นชุมทางการค้าที่ต้อนรับผู้คนจากทั่วสารทิศที่ต้องการประหยัดเวลาและเงินจากการเข้าไปในตัวเมือง

บรรยากาศการค้าและความเป็นอยู่ของคนท่าพระเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ตลาดที่อยู่ใกล้สถานีรถไฟ และร้านค้าใกล้เคียงมีลูกค้า พ่อค้าคนกลาง หมุนเวียนมาจับจ่ายใช้สอย จนกระทั่งปี พ.ศ. 2520 เกิดเหตุไฟไหม้บ้านไม้ชั้นเดียว ซึ่งเป็นห้องแถวใกล้สถานีรถไฟ เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้หลายครอบครัวต้องย้ายบ้าน ปลูกบ้านใหม่ ส่วนใหญ่ขยายมาอยู่ในถนนพาดิษย์เจริญ บ้านเก่าที่อยู่คู่ท่าพระมาตั้งแต่แรกเริ่มจึงเหลือเพียงไม่กี่หลังในปัจจุบัน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2525 มีการสร้างโรงภาพยนตร์ในตำบลท่าพระ โดยใช้ชื่อว่า โรงภาพยนตร์ “เพชรเกษม” เป็นโรงภาพยนตร์ที่ใช้เสียงคนพากย์ ชาวท่าพระและพื้นที่ใกล้เคียงต่างนิยมซื้อตั๋วเข้าชม ในแต่ละวันจะมีการฉายภาพยนตร์เพียงหนึ่งรอบเท่านั้น คือ เวลา 19.00 น. ซึ่งภาพยนตร์ที่มีชื่อเสียงในขณะนั้นก็คือภาพยนตร์เรื่อง โดราเอมอน อินทรีแดง เป็นต้น

๑ โรงหนังแห่งแรกของท่าพระ คือ โรงหนังเพชรเกษม

ระยะเวลากว่า 40-50 ปีย้อนหลังจาก พ.ศ. 2525 มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับชุมชนแห่งนี้ โดยเริ่มจากการคมนาคมคือ รถไฟ ที่ได้นำพาผู้คนและการปลูกสร้างบ้านเรือนมาyingท่าพระ ตามมาด้วยการพัฒนาในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะสาธารณูปโภค ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา องค์ประกอบเหล่านี้ช่วยหนุนให้ท่าพระกลายเป็นศูนย์กลางทางการค้าให้กับพื้นที่รอบนอกตัวเมืองขอนแก่น ชาวท่าพระ ชาวโกสุมพิสัย หรือใกล้เคียงจึงสะดวกสบายมากขึ้น ทั้งการซื้อขาย จากแรกเริ่มที่มีตลาดแบกะดิน ขายของป่า เช่น นุ่น ปอ ครั่ง มะขามเปียก ก็มีการขยายสู่การค้าขายสินค้า อุปโภค บริโภค และงานบริการ มีร้านโชห่วย ร้านซ่อมจักรยาน โรงสี โรงทอเสื่อ โรงภาพยนตร์ รองรับความคึกคักรุ่งเรือง ช่วงเวลาดังกล่าวนี้เป็น “ยุคแรก” ของตำบลท่าพระก็ว่าได้ เพราะระยะเวลาประมาณ 2 ปีให้หลัง คือ พ.ศ. 2527 รัฐบาล

ได้ส่งเสริมให้ประชาชนปลูกพืชเศรษฐกิจในขณะนั้น ได้แก่ มันสำปะหลัง ทำให้กิจการดั้งเดิมอย่างการทอเสื่อ การผลิตกระสอบป่าน การทำปอ ต้องทยอยปิดตัวลง เกิดโรงงานอัดมันสำปะหลังขึ้นมาแทน มีลานมันขนาดใหญ่เกิดขึ้นในตำบลถึงสองแห่ง

โรงงานมันสำปะหลังอัดเม็ด และโรงงานมันสำปะหลังอัดเส้น ต้องปิดตัวลงในปี พ.ศ. 2530 เนื่องจากระยะเวลา 3 ปี ที่เปิดโรงงานนั้น กระบวนการแปรรูปมันสำปะหลังได้ส่งผลกระทบต่อชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีปัญหาเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ จากฝุ่นละอองที่ถูกปล่อยจากโรงงาน นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับกลิ่นไม่พึงประสงค์ที่เกิดจากน้ำเน่าเสียที่โรงงานปล่อยออกมา และการตากมันสำปะหลังในลานมัน

จาก พ.ศ. 2474 ถึง พ.ศ. 2530 รวมระยะเวลากว่า 34 ปี จากวันที่ทำพระมีสถานีรถไฟ ได้นำมาซึ่งการพัฒนา โดยเฉพาะการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการค้า จากพื้นที่ที่มีแต่ผืนป่าก็ปรับเปลี่ยนเป็นชุมชนที่มีผู้คนมากมาย ซึ่งเดินทางมาจากหลายท้องถิ่น มารวมตัวกันเพื่อซื้อขายสินค้า ซึ่งสินค้าก็เปลี่ยนไปตามยุคสมัยและความต้องการของผู้บริโภค จากยุคของป่า ที่ตลาดต้องการ ครั่ง นุ่น ปอ และการผลิตเสื่อกก ก็เข้าสู่ยุคที่ปลูกและผลิตพืชเศรษฐกิจอย่างมันสำปะหลัง ไม่ว่าจะยุคใด ทำพระก็เป็น “ศูนย์กลางด้านการค้า” หรือ

“ชุมทางการค้า”มาโดยตลอด ด้วยปัจจัยด้านการคมนาคมที่ถนนหนทางหรือยานพาหนะเป็นอุปสรรคในการเดินทางเข้าไปในตัวเมืองขอนแก่น คนในท่าพระหรือคนในพื้นที่ใกล้เคียง เช่น ชาวอำเภอกอสมุฬสัย จึงเลือกเดินทางมายังท่าพระเพราะใกล้กว่า สะดวกกว่า กอปรกับการมีสถานีรถไฟก็ช่วยให้สินค้าถูกลำเลียงไปขายในตลาดขนาดใหญ่อย่างกรุงเทพมหานครได้ โดยมีพ่อค้าคนกลางเป็นผู้รับซื้อและจัดส่งนั่นเอง

นอกจากนี้ สิ่งที่ยืนยันถึงความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของท่าพระจะเห็นได้จากการสร้างโรงสีข้าวขนาดใหญ่และโรงภาพยนตร์ เพราะโดยปกติแล้วโรงสีหรือโรงภาพยนตร์มักจะสร้างในตัวจังหวัดซึ่งกำลังซื้อจำนวนมาก จึงชัดเจนแล้วว่าท่าพระนั้นเป็นชุมทางการค้าขนาดใหญ่อีกแห่งหนึ่งของภูมิภาค แต่เรื่องราวเหล่านี้ถูกบันทึกแล้วเล่าขานในฐานะที่เป็นอดีต และร่องรอยความรุ่งเรือง เพราะทศวรรษต่อมา หรือสิบปีหลังจาก พ.ศ.2530 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในตำบลแห่งนี้...

ท่าพระ : วิถีคน | วิถีชีวิต

ช่วงเวลาในอดีต เป็นช่วงเวลาที่ใครต่อใครต่างก็กล่าวกันว่าเป็นสิ่งงดงามเสมอ แต่ช่วงเวลาเหล่านั้นก็ไม่สามารถย้อนกลับคืนมาได้ ทว่าการได้รู้เห็นผ่านร่องรอยการบันทึก ภาพถ่าย หรือการบอกเล่าจากความทรงจำของบุคคลผู้ผ่านเหตุการณ์ต่าง ๆ ในวันคืนเก่า ๆ ย่อมทำให้วันวานเหล่านั้นกลับมาแจ่มชัดได้อีกครั้ง ดังเช่นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชุมชนท่าพระ ซึ่งเดินทางผ่านกาลเวลามามากหลายสิบปีก็ได้ถูกเก็บบันทึกในความทรงจำและวิถีชีวิตของชาวท่าพระ สืบต่อ ถ่ายทอดให้แก่กันจากรุ่นสู่รุ่น ถึงแม้ว่าการเปลี่ยนแปลงจะมาเยือนชุมชนเก่าแก่แห่งนี้ แต่วิถีคน วิถีชีวิตวิถีดั้งเดิม กลับยังทวีมีค่ามากขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป เพราะหาได้ยากยิ่งนักในปัจจุบัน

ห้องแถว บ้านไม้ ชายคาเก่า

บ้านไม้สองชั้น ห้องแถวเก่า ที่ทอดยาวไปตามถนนเจริญพาณิชย์ และบ้านเก่าชั้นเดียวที่อยู่ไม่ไกลจากสถานีรถไฟ เป็นอีกหนึ่งแลนด์มาร์กหรือสถานที่สำคัญของตำบลท่าพระ เพราะถนนพาณิชย์เจริญกลายเป็นสถานที่เพียงไม่กี่แห่งในขอนแก่น ที่ยังคงรักษารูปแบบการสร้างบ้านเรือนในสมัยก่อนไว้ได้ ท่ามกลางบ้านเรือนหลายหลัง หรือหลายตำบลที่ปรับเปลี่ยนสถาปัตยกรรมไปตามยุคสมัย คุณพิเชฐ อนุตรอังกฤษ เป็นผู้อยู่กับท่าพระมาตั้งแต่กำเนิดกระทั่งเติบโตและสร้างครอบครัว แม้จะมีทายาทที่ขอลงหลักปักฐาน ณ ที่แห่งนี้ด้วยความรักในบ้านเกิด ได้เล่าถึงการสร้างบ้านไม้ในชุมชนให้ฟังด้วยน้ำเสียงที่เปี่ยมสุขว่า บ้านไม้สองชั้นที่เห็นในปัจจุบันนี้มีอายุมากกว่า 80 ปีแล้ว บางหลังที่ยังไม่สูญหายไปกับกองเพลิงจากเหตุการณ์ไฟไหม้เมื่อปี พ.ศ. 2520 ก็มีอายุถึง 100 ปี ยังคงมีให้เห็นใกล้ๆ สถานีรถไฟ ซึ่งรูปแบบในการสร้างนั้นจะไม่มีแบบแผนตายตัวว่าจะต้องสร้างแบบใด แต่สร้างตามความนิยมของยุคสมัย จำนวนเงินและความชอบใจ แต่ที่รูปแบบมีความคล้ายคลึงกัน เพราะในอดีตนิยมสร้างอาคารเรือนไม้ ฝาเพ็ชรม ภายหลังก็สร้าง การต่อเติม การปรับปรุงให้เข้ากับประโยชน์ใช้สอยและความแข็งแรง คือมีการปรับปรุงพื้นบ้านโดย

ใช้ปูน เปลี่ยนฝาเพ็ชรมเป็นประตูเหล็กยึดบ้าง แต่ลักษณะของหลังคา ระเบียง และฝาเรือน ยังคงมีกลิ่นอายของบ้านไม้ ตึกแถวเก่าๆ ในอดีต ลักษณะดังกล่าวนี้สันนิษฐานได้ว่าเป็นอิทธิพลที่ได้รับมาจากพ่อค้าชาวจีนที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในภาคอีสาน ซึ่งนอกจากทำพระแล้วสถาปัตยกรรมเช่นนี้พบได้ในพื้นที่ต่างๆ ของภาคอีสาน (วัชรภรณ์ เครือพันธ์, 2555) คุณพิเชฐ อนุตร อังกูร ได้บอกอีกว่ารู้สึกภูมิใจ และไม่คิดจะย้ายไปที่ไหนอีก ตั้งใจจะอนุรักษ์ บ้านที่ทำพระนี้ไว้ให้กับลูกหลานต่อไป

๑ พิเชฐ อนุตรอังกูร

เจ้าของบ้านไม้เก่า ในชุมชนแห่งนี้ ส่วนใหญ่ยังคงเป็นเจ้าของเดิม ยังไม่เปลี่ยนผ่านไปยังเจ้าของใหม่ แม้ว่าทายาทของหลายครอบครัวจะแยกย้ายกันไปในเมืองใหญ่ แต่เมื่อมีโครงการที่จะฟื้นฟูชุมชนแห่งนี้ ทายาทของชาวทำพระก็ดูพร้อมใจจะกลับมา อนุรัักษ์ พลิกฟื้นความเก่าแก่ของห้องแถวเหล่านี้ให้กลายเป็นจุดเด่น ท่ามกลางการเติบโตของสังคม คนเก่าคนแก่ของชาวทำพระเองก็พร้อมสนับสนุนและชื่นชมไปกับแนวคิดนี้ สายตาที่มองเห็นสิ่งต่างๆ มากกว่าชั่วอายุคนก็ยังคงคอยมองสายน้ำของการเปลี่ยนแปลงที่จะเชี่ยวไหลในตำบลท่าพระอีกครั้ง และแน่นอนว่าย่อมเป็นสายน้ำที่จะทำให้ชาวทำพระได้ชุ่มเย็น

การสร้างบ้านเรือนของชาวท่าพระจึงสามารถสะท้อนถึงวิถีชีวิตของผู้คน รวมถึงสภาวะการณในอดีต ซึ่งมีความเรียบง่ายไม่ซับซ้อน เน้นที่ประโยชน์ใช้สอย ปรับเปลี่ยนรูปแบบบ้านเรือนไปตามความจำเป็น นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นอิทธิพล ความนิยมด้านสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นในสมัยก่อน และยังทำให้เห็นหัวใจของคนรุ่นเก่าและรุ่นใหม่จากคามตั้งใจที่จะอนุรักษ์ห้องแถว บ้านไม้ในชุมชนท่าพระ

เทศกาล ประเพณีในท่าพระ

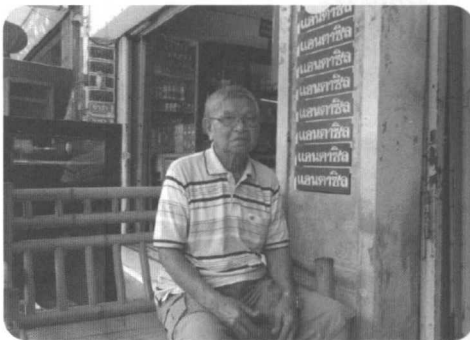
“งานจ๊ว” เป็นอีกหนึ่งเทศกาลสำคัญ ๆ ที่หลายคนชื่นชอบ เพราะมีมหรสพ ความรื่นเริง และการออกร้านของพ่อค้าแม่ขาย ให้ชาวบ้านได้จับจ่ายใช้สอย หลายจังหวัดในภาคอีสาน เช่น มหาสารคาม นครราชสีมา ก็มีการจัดงานนี้ขึ้นทุกปีจนเป็นประเพณี การจัดงานจ๊วมักจะจัดในพื้นที่ที่มีชาวจีน หรือคนไทยเชื้อสายจีนจำนวนมาก ซึ่งไม่ใช่ทุกอำเภอหรือจังหวัดที่มีการจัดงานนี้ แต่กลับมีการจัดงานนี้ขึ้นท่าพระ แม้ว่าท่าพระจะเป็นเพียงตำบลหนึ่งในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นเท่านั้น เพราะอะไรนะหรือ

งานจ๊ว เป็น งานที่ชาวจีนหรือชาวไทยเชื้อสายจีนจัดขึ้นเพื่อให้ไว้บรรพบุรุษในงานนอกจากการไหว้บรรพบุรุษตามธรรมเนียมผ่านพิธีกรรม และเครื่องบูชาต่างๆ แล้ว ก็จะมีมหรสพสมโภช ได้แก่ จ๊ว ภาพยนตร์กลางแปลง ถ้าในภาคอีสานบางพื้นที่อาจจะมียมอล้ำ ซึ่งงานจ๊วจะเป็นเทศกาลที่ได้รับความสนใจจากชาวชุมชนเป็นอย่างมาก มีการจำหน่ายขายสินค้าอาหารกันอย่างคึกคัก งานจ๊วจะเกิดขึ้นได้ต้องมีคณะกรรมการและจำนวนของผู้สนับสนุนให้เกิดการจัดงานขึ้น นั่นก็คือกลุ่มชาวจีน ชาวไทยเชื้อสายจีนในตำบลท่าพระมีชาวไทยเชื้อสายจีนจำนวนมาก นับตั้งแต่ช่วงที่มีสถานีรถไฟ จึงเป็นเหตุผลว่าเพราะเหตุใด ท่าพระ ที่มีสถานะเพียงตำบลถึงสามารถจัดงานประเพณีอย่างงานจ๊วได้นั่นเอง

๑ เรื่องชัย วงษ์วาทัญญู

เรื่องชัย วงษ์วาทัญญู อายุ 82 ปี ชาวนครสวรรค์ ผู้อพยพย้ายรกราก มาปักหลักในท่าพระแห่งนี้ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2503 ได้เล่าว่างานจิวนี้มีมานานก่อน ที่คุณตาจะเข้ามาอยู่ งานจิวเป็นงานที่จัดขึ้นทุก ๆ ปี เพราะมีคนจีน คนจีน แต่จิว จากโหลลำบ้างที่อื่นบ้าง แต่จะมีอยู่สองปีที่เว้นว่างไป คือปี พ.ศ. 2520 และปีพ.ศ. 2560 ซึ่งตรงกับช่วงถวายเป็นพระราชกุศลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งงานจิวจะเป็นงานที่ชาวท่าพระรอคอย มีผู้ร่วมงาน จำนวนมากทุกปี

๑ ศรีรณวล ภูมิโยชน์ ชาวท่าพระ

หลายคนมองเหตุการณ์เพลิงไหม้บ้านเรือนในปี พ.ศ.2520 เกิดขึ้นจากการที่ชาวท่าพระไม่ได้จัดงานจิวในปีนั้น จึงเกิดเหตุการณ์ไม่ดีขึ้น

ด้าน คุณตาครีนวน ภูมิโยชน์ ชาวท่าพระโดยกำเนิด ซึ่งเป็น “เถานึ่ง” หรือคณะกรรมการของงานงิ้ว ได้เล่าเสริมอีกว่า ชาวท่าพระหลายคนมองเหตุการณ์เพลิงไหม้บ้านเรือนในปี พ.ศ.2520 เกิดขึ้นจากการที่ชาวท่าพระไม่ได้จัดงานงิ้วในปีนั้น จึงเกิดเหตุการณ์ไม่ดีขึ้น ...งานงิ้วจึงเป็นประเพณีที่สะท้อนวิถีชีวิต ความคิด ของชาวท่าพระ และต้องจัดต่อเนื่องกันทุกปี

อีกหนึ่งประเพณีที่มีการจัดขึ้นในตำบลท่าพระคือประเพณี “เทกระจาด” เป็นประเพณีที่เริ่มต้นขึ้นจากสมาคมชาวไทยเชื้อสายจีนในตำบลท่าพระเช่นกัน ประเพณีนี้เริ่มต้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2556 จะจัดในเดือน 8 ช่วงเดือนกรกฎาคมหรือสิงหาคม เป็นงานที่จะมีการไหว้เจ้าของจีน ทำบุญอุทิศให้วิญญาณไร้ญาติ และมีการรวบรวมเงินเพื่อบริจาคหรือซื้อข้าวของให้กับผู้ยากไร้ แม้งานนี้จะไม่มึมหรสปสมโภช แต่ทุกคนก็จะพร้อมใจกันจัดงานอย่างต่อเนื่องทุกปี นอกจากเทศกาลหรือประเพณีที่เกี่ยวข้องกับชาวไทยเชื้อสายจีนแล้ว ประเพณีไทยๆ เช่น สงกรานต์ ลอยกระทง ก็ยังคงจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี มีการประกวดขบวนแห่รถบุปผชาติ การประกวดนางงาม และธิดาสงกรานต์ งานสงท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ รวมทั้งการจัดการแข่งขันกีฬาเทศบาลตำบลท่าพระอีกด้วย

จะเห็นว่า ตำบลท่าพระ เป็นตำบลที่มีความพร้อมและศักยภาพด้วยจำนวนผู้คนที่หลากหลาย การค้าที่คึกคัก มาตั้งแต่อดีต และยังคงรักษาประเพณีเก่าเอาไว้ได้เป็นอย่างดี

ไฟฟ้า น้ำประปา และถนนหนทางที่สะดวกสบาย ได้เข้ามาถึงท่าพระประมาณปี พ.ศ. 2514 คุณตาพรเทพ ประดิษฐ์ชา และคุณตาครีนวน ภูมิโยชน์ ซึ่งเป็นผู้อาวุโสในชุมชนได้เล่าเรื่องราว การใช้ชีวิตในอดีตของชาวท่าพระให้ฟังว่า คนท่าพระเมื่อก่อนจะนอนเร็ว เพราะไม่มีไฟฟ้า ไม่มีโทรทัศน์ ยกเว้นช่วงเทศกาลที่มีมหรสพ เช่น งิ้ว หนังกลางแปลง ท่าพระจึงจะคึกคักกว่าปกติ ยามค่ำคืนชาวบ้านก็จะอาศัยไฟจากตะเกียงเจ้าพายุ ตะเกียงกระป๋องบ้าง น้ำที่ใช้อีกก็มาจากน้ำบ่อ น้ำบาดาล เช้าตรู่ของแต่ละวัน จะมีสภากาแฟ

ในร้านกาแฟโกฟัด ซึ่งอยู่ใกล้ๆ สถานีรถไฟและตลาดที่มีผู้คนสัญจรไปมาเป็นประจำ กาแฟร้านโกฟัดเป็นกาแฟที่คั่วบดเอง ภาชนะที่ใส่เครื่องดื่มให้ลูกค้าจะเป็นกระป๋องนมชั้น สภากาแฟแห่งนี้เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนพูดคุยกันของชาวชุมชน ซึ่งน่าเสียดายที่ปัจจุบันโกฟัดยกเลิกกิจการไปแล้ว

ก่อนที่ถนนหนทางในท่าพระจะสะดวกสบายอย่างเช่นทุกวันนี้ ชาวบ้านมักจะเดินทางด้วยเท้าบ้าง หากเดินทางจากโกสุมพิสัยตะใช้เวลาดึงสองคืน บ้างก็ปั่นจักรยาน ซึ่งร้านซ่อมจักรยานในท่าพระของคุณตาเรืองชัย เป็นร้านเดียวในท่าพระและโกสุมพิสัยในขณะนั้น (ราว พ.ศ. 2505) บ้างก็จะเดินทางด้วยเกวียน ซึ่งเคลื่อนบนถนนลูกรัง ถนนดินทราย จะมีความลำบากมากในหน้าฝน นอกจากท่าพระจะมีสถานีรถไฟแล้ว ยังเป็นท่ารถเพื่อรับผู้โดยสารเข้าไปในตัวเมืองอีกด้วย

แม้ขณะนั้นไฟฟ้า น้ำประปา และถนนจะยังไม่เจริญก้าวหน้า ทำให้กลางคืนเงียบเหงาไปบ้าง แต่ตอนเข้าไปและตลอดทั้งวันนั้น ท่าพระแห่งนี้มีกลับเป็นเมืองที่มีผู้สัญจรไปมาตลอด คุณอรพินท์ พิทักษ์มนัสกุล เจ้าของร้านเจริญศิลป์ซึ่งอยู่คู่ท่าพระมาเกือบ 60 ปี ยืนยันว่าตำบลท่าพระแห่งนี้มีคนไม่น้อยที่เข้าใจว่าเป็นอำเภอ เพราะเศรษฐกิจที่คึกคักและความเจริญ

“ท่าพระ” ในความทรงจำ

ก่อน พ.ศ. 2494

มีสถานีรถไฟท่าพระ

พ.ศ.2502 - 2503

- โรงพิมพ์คิ้วทอง
- เริ่มมีบ้านเรือนในถนนพญาไชยเจริญ

พ.ศ.2514

- มีร้านขายของโชห่วยมากขึ้นในถนนพญาไชยเจริญ
- การค้าและเศรษฐกิจศึกษ
- เริ่มมีไฟฟ้าใช้ในครัวเรือน

พ.ศ.2527

มีการตั้งโรงงานอัดมัน มีลานมันขนาดใหญ่ในตำบล

พ.ศ.2540

- การเข้ามาของนายทุนและห้างสรรพสินค้าในตัวเมืองทำให้การค้าขายในท่าพระซบเซา
- คมนาคมสะดวกสบายมากขึ้น

พ.ศ.2494 - 2500

มีโรงพิมพ์ / โรงสี / ตลาดสถานีรถไฟ

พ.ศ.2505

มีการสร้างถนนมิตรภาพ

พ.ศ.2507

เปิดใช้ถนนมิตรภาพอย่างเป็นทางการ

พ.ศ.2520

เกิดไฟไหม้ชุมชนบริเวณสถานีรถไฟ

พ.ศ.2525

เปิดโรงพยาบาลศูนย์ เพชรเกษม

พ.ศ.2530

ธุรกิจมันสำปะหลังเริ่มปิดตัวลง

พ.ศ.2560

จัดตั้งตลาดท่าพระ ๑๐๐ ปี และถนนคนเดินท่าพระ

Cr.TIDARAT_SHKK

๑ ลำดับเหตุการณ์เกิดเศรษฐกิจเมืองท่าพระ

ท่าพระ : การเปลี่ยนผ่านของบ้านเก่า จากยุคชบเซาถึงปัจจุบัน

ไม่เคยมีสิ่งใดที่จะสามารถเอาชนะกาลเวลาและความไม่แน่นอนได้ เช่นเดียวกับเศรษฐกิจการค้าขายในชุมชนท่าพระ แม้ว่าจะคึกคักเพียงใด แต่ไม่สามารถต้านทานแรงลมของการเปลี่ยนแปลงได้สำเร็จ จากปี พ.ศ. 2474 จนถึงปี 2530 เป็นระยะเวลาเกือบ 6 ทศวรรษ จากการเริ่มต้นสู่ความรุ่งเรืองของชุมชนที่ได้ชื่อว่า “ท่าพระ” จากพื้นที่ป่า สู่สถานีรถไฟ ท่ารถ และศูนย์กลางการค้าของภาคอีสาน แต่แน่นอนว่าทุกสรรพสิ่งย่อมไม่แน่นอน เมื่ออย่างเข้าปี พ.ศ.2540 เป็นปีที่นายทุน ได้เข้ามาสร้างห้างสรรพสินค้าในตัวเมืองขอนแก่น มีโชว์รูมและบริษัทจำหน่ายรถยนต์ การขยายถนนต่อไป เป็นเพียงเส้นทางที่รถไฟ เป็น 4 ช่องการจราจร ทุกคนมีกำลังซื้อรถยนต์เป็นของตัวเอง การเดินทางจากพื้นที่ไกล ๆ เพื่อเข้าไปในเมืองทำได้ง่ายขึ้น

ปีเดียวกันนี้เอง เป็นปีที่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ คือ วิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง ซึ่งประเทศมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ จากการกู้เงินจากต่างประเทศ จนเกิดหนี้มหาศาล ต้องนำทุนสำรองในประเทศออกมาใช้ ผู้ประกอบการเจ้าของบริษัทอสังหาริมทรัพย์และภาครัฐเองก็พบกับปัญหา ซึ่งวิกฤตการณ์นี้ส่งผลให้ 1. เกิดปัญหาคนว่างงานเพิ่ม สูงขึ้น - รายได้ต่อหัวลดลง 2. การพัฒนาประเทศไม่เติบโตตามคาด 3.สวัสดิการทางสังคมลดน้อยลง เมื่อเป็นเช่นนี้จะเกิดอะไรขึ้นในตำบลท่าพระ...

หลังจากการเข้ามาของห้างสรรพสินค้ายักษ์ใหญ่ ซึ่งขายสินค้าครบครันในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด มีเครื่องปรับอากาศเย็นสบาย มีศูนย์อาหารบริการ รวมทั้งปัญหาจากวิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง ทำให้ร้านโชห่วยในถนนเจริญพาณิชย์เริ่มได้รับผลกระทบ เมื่อกลุ่มลูกค้าเดิมซึ่งเป็นคนจากอำเภอโกสุมพิสัย หรือคนในตำบลท่าพระเอง เข้าไปซื้อของจากห้างสรรพสินค้ามากขึ้นเรื่อยๆ ความคึกคักที่เกิดขึ้นในถนนสายนี้และในตลาดของชุมชน ค่อย ๆ เจียบเหงามา โรงสีขนาดใหญ่ปิดตัวลง เช่นเดียวกับโรงภาพยนตร์ สินค้าขายได้น้อย

บางร้านก็ปิดตัวลง พื้นที่สำหรับทำเกษตรกรรม ไม่ว่าจะเป็นที่ปลูกข้าว ปลูกมัน ทางานมัน หรือแม้แต่คูคลองน้ำที่เคยมีต้นกก ก็ถูกเปลี่ยนเป็นพื้นที่ซีเมนต์เพื่อปรับตัวตามยุคสมัย วิถีชีวิตคนเปลี่ยนไป การทอเสื่อในท่าพระจึงเริ่มน้อยลงเพราะขาดวัสดุในการทอ เมื่อโรงงาน ห้างร้าน บางแห่งในท่าพระเริ่มทยอยปิดนั้นหมายความว่า แรงงาน พนักงานที่เคยได้รับค่าแรงจากการทำงาน ก็ต้องหางานใหม่ วิทยาลัยในช่วงเวลานี้ก็เริ่มออกจากบ้าน ไปหางานในเมืองใหญ่บ้าง เมืองหลวงบ้าง บ้านไม้ในถนนพาณิชย์เจริญและชุมชนสถานีรถไฟ บางหลังจึงถูกปิดเอาไว้ บางหลังกลายเป็นบ้านพักส่วนตัว ไม่ใช่หน้าร้านแบบเก่า บางหลังก็เปลี่ยนมือเจ้าของกรรมสิทธิ์ไป

บริษัท ห้างร้านขนาดใหญ่ หรือนายทุน ไม่ได้ถูกล้ำเข้ามาในเขตเมืองเท่านั้น แต่ยังได้ขยายเข้ามาในเขตตำบลอย่างท่าพระเองด้วย จะเห็นได้จากร้านสะดวกซื้อหลายแห่ง ท่าพระกลายเป็นแหล่งอุตสาหกรรมของจังหวัดเพราะมีโรงงานเครื่องตีม โรงงานผลิตสินค้าประเภทอาหารเพื่อส่งไปจำหน่ายในร้านสะดวกซื้อ มีงานว่าจ้างงานมากขึ้น ซึ่งก็ไม่ได้มีเฉพาะคนในพื้นที่ แต่ยังมีคนต่างพื้นที่เข้ามาทำงานและอาศัยในชุมชนท่าพระมากขึ้น แนวทางธุรกิจชุมชนเองก็ปรับเปลี่ยนรูปแบบไป มีธุรกิจด้านที่พักอาศัย โรงแรม และรีสอร์ทมากขึ้น ซึ่งมีอยู่หลายแห่งในตำบลท่าพระ

ตลาดคลองถม เป็นตลาดอีกหนึ่งแห่งที่เข้ามายังตำบลท่าพระในช่วงเวลาเกือบสิบปีหลังแม้ว่าชุมชนจะมีตลาดของตัวเอง ทว่าเจ้าของตลาด พ่อค้าแม่ขาย จะเป็นกลุ่มผู้ค้าชาจร ชาวท่าพระจะนิยมจับจ่ายในตลาดแห่งนี้ แต่รายได้จากตลาดกลับไหลเข้ากระเป๋าคนต่างท้องถิ่น มากกว่าจะเป็นการอุดหนุนกันเองของคนในชุมชน ถึงชุมชนท่าพระจะยังมีตลาดของชุมชน แต่ตลาดนั้นก็เพียงตลาดเล็ก ๆ ชื่อขายกันเอง คำว่าชุมทางการค้า จึงกลายเป็นอดีต

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2540 สิ่งที่ซบเซาลงไปนั้นอาจเป็นเศรษฐกิจและการค้า แต่สิ่งที่ชุมชนท่าพระยังคงประคับประคองและรักษาเอาไว้ นอกจากจะเป็นบ้านไม้ ตึกแถวบนถนนพาณิชย์เจริญ หรือการปรับปรุงภูมิทัศน์สถานี

รถไฟ ประเพณีหรือเทศกาลประจำท้องถิ่นก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ชุมชนท่าพระยังคงรักษาเอาไว้ได้อย่างเข้มแข็ง โดยเฉพาะงานงิ้ว ที่อดีตนั้นมีผู้เข้าร่วมมากมาย ปัจจุบันชาวบ้านก็ยังคงตั้งตารอเทศกาลนี้กันอยู่ งานงิ้วอาจจะเป็นสิ่งที่ยังคงเชื่อมอดีตกับปัจจุบันเอาไว้ได้ ท่ามกลางสภาพสังคมและโลกที่กำลังหมุนไป

๑ ย่านการค้าตลาดท่าพระในปัจจุบัน

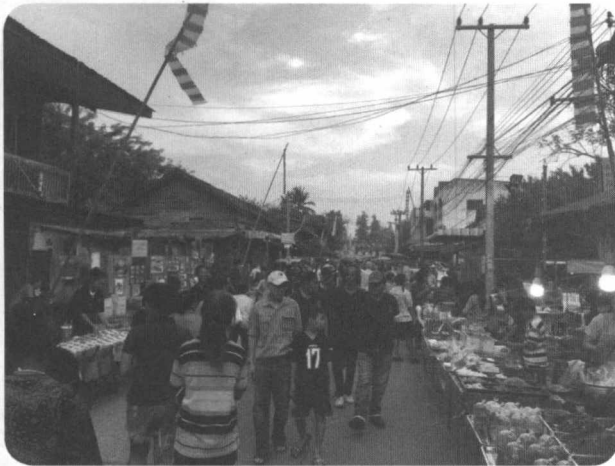
ความเจริญก้าวหน้าที่เข้ามาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงนี้ ได้ทำให้ชุมชนท่าพระเปลี่ยนไป หลายสิ่งหลายอย่างต้องมีการปรับเปลี่ยน ชุมชนท่าพระวันนี้มีบ้านทันสมัย มีสถานที่ราชการหลายแห่ง มีร้านรวงใหญ่โต ถนนหนทางที่มีสภาพดี แต่มุมหนึ่งของความทันสมัยยังมีห้องแถว บ้านไม้ในถนนพาณิชย์เจริญยังคงรักษารูปแบบเดิมเอาไว้อยู่ ยังคงมีร้านโชห่วย ร้านไก่ย่าง ร้านจักรยาน บ้านเรือน ที่มีอายุมากกว่า 80 ปี บ้านบางหลังที่หลงเหลือจากเหตุการณ์ไฟไหม้ เมื่อ พ.ศ. 2520 มีอายุกว่า 100 ปี หากปล่อยทิ้งไว้สิ่งเหล่านี้ก็จะต้องสูญไปตามกาลเวลา แต่โชคดีที่มีผู้พบช่องที่จะจุดประกายให้ความ

คิดค้นกลับมาสู่ท่าพระอีกครั้ง ปลุกเสน่ห์ที่หลับใหลของท่าพระให้ฟื้นคืนอีกครั้งหนึ่ง ด้วยโครงการฟื้นฟู อนุรักษ์บ้านเก่าท่าพระ 100 ปี

ท่าพระ : วิถีใหม่ในรอยเดิม

การแข่งชิงสิ่งดั้งเดิมที่มี อาจไม่ใช่วิธีการอนุรักษ์ที่เหมาะสมนักในปัจจุบัน ท่าพระเองก็เช่นกัน การจะอนุรักษ์บ้านไม้ ห้างแถวเก่า จึงไม่ใช่แค่การซ่อมบำรุงไปตามหน้าที่ แต่การอนุรักษ์จากภายในใจ ความหวงแหนและต้องการมีส่วนร่วมในการดูแลต่างหากจะทำให้เกิดความยั่งยืนขึ้น

โครงการฟื้นฟู อนุรักษ์ บ้านเก่าท่าพระ 100 ปี จะเกิดขึ้นในรูปแบบของตลาดชุมชน เพื่อให้เป็นแหล่งการท่องเที่ยวและเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม โดยใช้พื้นที่ตลอดความยาวของถนนเจริญพาณิชย์ไปจนถึงบริเวณสถานีรถไฟ เป็นพื้นที่ของตลาด ซึ่งจะมีตลาดสองรูปแบบคือ ตลาดท่าพระ 100 ปี และถนนคนเดิน โครงการนี้จะเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มาเปิดร้านขายอาหาร ขายสินค้า ซึ่งพ่อค้าแม่ค้าเป็นชาวชุมชน การซื้อขายที่เกิดขึ้น

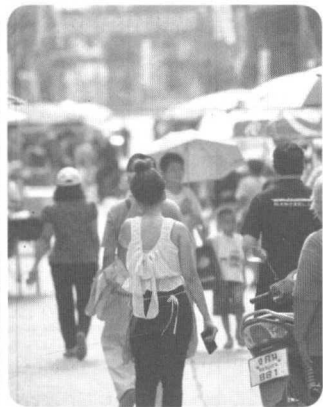
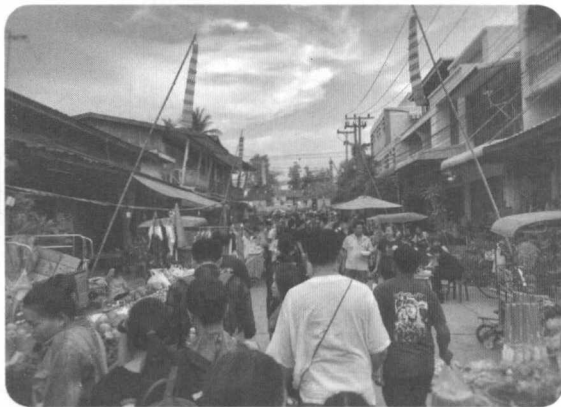

● บรรยากาศตลาดท่าพระร้อยปีในทุกวันพุธ

๑ ตลาดท่าพระ 100 ปี เผยโฉมสู่สายตาชาวท่าพระ และนักท่องเที่ยว
ครั้งแรก เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2560 ที่ผ่านมา ได้รับการตอบรับ
เป็นอย่างดีจากชาวบ้านและนักท่องเที่ยว ภายในตลาดไม่ได้มีเพียงการขายของ
ขายอาหารเท่านั้น แต่ภายในตลาดยังมีเวทีสำหรับการแสดงความสามารถ
ของคนในชุมชน ได้แก่ รำวงย้อนยุค ที่ได้สาวน้อยสาวใหญ่ในชุมชน มาโชว์
ลีลาประกอบบทเพลงสนุกสนาน เรียกรอยยิ้มจากผู้พบเจอได้เป็นอย่างดี
หรือการร้องหมอลำ และหมอลำหุ่น ซึ่งแม่หมอลำได้โชว์เสียงการลำแบบ
ดั้งเดิม ให้ผู้ชมได้เห็นหมอลำแท้ๆ นั้นเป็นอย่างไร โดยมีหมอลำหุ่น เป็น
หุ่นกระบอกที่สร้างจากวัสดุเหลือใช้ เป็นรูปร่างตัวละครต่างๆ มาเต้นดึกดึก
ประกอบท่วงทำนองจากเสียงแคนและเสียงลำ นอกจากนี้ยังมีการฉาย
ภาพยนตร์กลางแปลง ซึ่งปัจจุบันหาชมได้ไม่บ่อย มาฉายให้ทุกคนได้ร่วมกัน
นึกถึงความหลัง

วิรูปแบบของตลาดท่าพระ 100 ปี เป็นลักษณะของตลาดสมัยใหม่ เพราะเป็นลักษณะของตลาดที่เรียกว่าถนนคนเดิน การกลับมาของตลาดท่าพระ 100 ปี จะเป็นลักษณะของวิถีใหม่ในรอยเดิม กล่าวคือ เป็นการนำสิ่งเก่า ๆ บรรยากาศเก่า ๆ ซึ่งเป็นร่องรอยความทรงจำ ไม่ใช่แค่บ้านเก่า การร่ววงย้อนยุค หมอลำหุ่น หรือการฉายหนังกลางแปลง แต่ยังรวมถึง **พินนา ฤทธิไกร** ผู้กำกับคิวบู๊ชื่อดังของเมืองไทยผู้ล่วงลับ แต่เรื่องราวของเขาจะต้องไม่ลืมหาย สิ่งที่ได้กล่าวไปข้างต้นนั้นจะกลับมาให้คนหลากหลาย ในยุคดิจิทัลได้สัมผัสอีกครั้งหลังจากที่อย่างก้าวเข้าสู่ตลาดแห่งนี้ **คุณอรพินทร์ จารุจันทร์** ข้าราชการบำนาญ ได้ให้ความคิดเห็น เกี่ยวกับโครงการนี้ว่า อาจจะเป็นเรื่องยากที่จะผลักดันตลาดท่าพระ 100 ปี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักทั่วไปเหมือน เชียงคาน หรือตลาดสามชุก แต่อย่างน้อยๆ ก็น่ายินดีที่บรรยากาศเก่าๆ การซื้อขายแลกเปลี่ยนกันเองในชุมชนจะเกิดขึ้นอีกครั้ง รวมถึงความสามัคคีของคนในชุมชน

๑ ตลาดท่าพระร้อยปี

ท่าพระ : ย่างก้าวสู่นาคต

ถึงแม้ว่าชุมชนท่าพระในวันนี้จะไม่ใช้ชุมชนทางการค้าเหมือนในอดีตแล้ว แต่การพัฒนา ยังคงต้องดำเนินต่อไป เมื่อความรุ่งเรืองต้องประสบกับความซบเซาได้ ดังนั้นก็คงไม่มีความซบเซา เจียบเหงาใดๆ จะเป็นเช่นนั้นไปตลอด วันนี้ท่าพระกำลังจะพัฒนาชุมชน พัฒนาบ้านเก่าและห้องแถวในถนนพาณิชย์เจริญ เพื่อเตรียมรับกับสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้

ปัจจุบันเมืองขอนแก่น เป็นจังหวัดที่ถูกจับตามอง เพราะเป็นจังหวัดที่ภาครัฐและเอกชนมีความเข้มแข็งในการพัฒนาเมือง มีการสนับสนุนให้เกิดความก้าวหน้าในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการคมนาคม ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินงานโครงการก่อสร้างระบบรถไฟฟ้ารางเบา LRT หนึ่งในปลายทางของรถไฟฟ้ารางเบา ก็คือ ตำบลท่าพระนี่เอง เมื่อการคมนาคมมีความสะดวกสบาย การลงทุนและผู้คนก็จะหลั่งไหลเข้ามาในขอนแก่นเพิ่มมากขึ้น ในฐานะที่ตำบลท่าพระ เป็นอีกหนึ่งพื้นที่ที่มีกิจการอุตสาหกรรมมาก เป็นไปได้ว่าแรงงานและนายทุนจะหลั่งไหลเข้าเพิ่มขึ้นเช่นกัน การรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจึงต้องเริ่มต้นขึ้น ชาวท่าพระต้องเตรียมความพร้อมและพร้อมอยู่เสมอ

ตลาดท่าพระ 100 ปี ไม่ได้มีจุดเด่นแค่บ้านไม้และตึกแถวเก่า มหรสพดั้งเดิมหรือการขายสินค้าและอาหารเท่านั้น เพราะในอนาคตอันใกล้ ทางเทศบาลตำบลท่าพระ และชาวตำบลท่าพระได้วางแผนพัฒนาตลาดแห่งนี้เพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่มากขึ้น มีการวางแผนสร้างพิพิธภัณฑ์ แสดงข้อมูลเกี่ยวกับตำบลท่าพระ และบุคคลสำคัญของชุมชนอย่างพินนา ฤทธิไกร นักแสดงและผู้กำกับคิวบู๊ชื่อดัง ผู้สร้างตำนานให้กับท่าพระ โดยจะใช้พื้นที่ในถนนพาณิชย์เจริญแห่งนี้ นอกจากพิพิธภัณฑ์แล้วยังมีผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตโดยคนในชุมชน เป็นอีกแผนที่อยู่ในการเตรียมพร้อมของชาวท่าพระ เพราะต้องการให้คนในชุมชนมีรายได้ ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่จำมีการผลิตออกมาเป็นความตั้งใจของชาวท่าพระอย่างยิ่ง ต้องการให้ผู้มาเยือนได้หอบเอาความเป็นท่าพระกลับไปในรูปแบบของสินค้าที่ระลึก

๑ ภาพวาดบนผนังกำแพง อีกหนึ่งแลนด์มาร์กที่มีคนมาถ่าย เซลที่มากที่สุด

หากตลาดท่าพระ 100 ปี เต็มโตไปตามแนวทางที่ชาวท่าพระได้กำหนดทิศทางเอาไว้ จะไม่ใช่แค่การพัฒนาตำบลท่าพระแห่งนี้ แต่ยังพัฒนาและช่วยหนุนเนื่องเศรษฐกิจในระดับจังหวัด ช่วยเติมเต็มเส้นทางการท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่นสมบูรณ์ เพราะหากนักท่องเที่ยวได้เดินทางมายังตลาดแห่งนี้ ยังสามารถเดินทางต่อไปยังสถานที่ใกล้เคียงในพื้นที่ตำบลท่าพระได้ ซึ่งมีอีกหลายสถานที่ ได้แก่ รูปปั้นหมีตัวใหญ่ที่สุดในโลก ที่สวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ สนามกอล์ฟ ขอนแก่นบิวเวอรี ที่มีพื้นที่กว่าพันไร่ นอกจากนี้ยังมีอ่างเก็บน้ำห้วยเตย สถานที่เพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดของตำบลและเป็นสวนที่ชาวท่าพระมักจะมาพักผ่อนหย่อนใจ

ในมุมมองของผู้ที่ใช้ชีวิตและเติบโตบนถนนเจริญพาณิชย์ มองว่า หากเปรียบเทียบกับชุมชนอื่น ๆ แล้วชุมชนท่าพระยังมีจุดที่ดึงดูดใจน้อยกว่า แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่ผ่านการเปลี่ยนแปลงมาหลายสิบปี ก็ยังคงเฝ้ามองและปรารถนาที่จะเห็นการค้าขายในบริเวณนี้กลับมาคึกคัก มีชีวิตชีวาอีกครั้งหนึ่ง ส่วนมุมมองของเยาวชนมองว่าพื้นที่โซเซียลมีเดียเป็นช่องทางสำคัญที่จะเป็นอีกหนึ่งแรงสำคัญ หากนำมาใช้ควบคู่กับการประชาสัมพันธ์ในช่องทางหลัก จะสามารถผลักดันให้ตลาดชุมชนท่าพระ เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปได้

อย่างไรก็ตามการขับเคลื่อนตลาดท่าพระ 100 ปีและบ้านเก่าย่าน ถนนเจริญพาณิชย์ไปสู่อนาคตนั้น จะไม่สามารถสำเร็จได้ หากคนกลุ่มแรก คือชาวท่าพระเองไม่พร้อมใจกัน แต่พลังในวันแรกของการเปิดตัวตลาดแห่งนี้ ก็ทำให้เห็นแววความหวัง และศักยภาพที่จะสามารถฟื้นฟู อนุรักษ์ บ้านไม้ ตึกแถว เก่า ในถนนพาณิชย์เจริญ รวมถึงสถานีรถไฟแห่งนี้ให้คงอยู่คู่ท่าพระต่อไปได้อย่างยั่งยืนและมั่นคง

“ท่าพระเมืองน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม ล้ำซีโหลผ่าน ชาวบ้านใจดี รูปปั้นหมีตัวใหญ่ ห้างไกลยาเสพติด เศรษฐกิจเพิ่มพูน ศูนย์รวมวัฒนธรรม น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

คำขวัญประจำตำบลท่าพระที่ปรากฏข้างต้นนี้ไม่ใช่แค่การบอกเล่าถึงสถานที่ท่องเที่ยว แต่ยังสะท้อนความเรียบง่าย ความน่ารักของชุมชนท่าพระ แต่ทั้งหมดนี้เป็นเพียงตัวอักษร แม้จะบรรยายออกไปก็หมิ่นก็พันตัวอักษรก็ไม่เท่ากับการได้มาเรียนรู้เรื่องราวในอดีต ชิมซบและสนุกสนุกสนานกับความันท่าพระยุคปัจจุบันด้วยตัวเอง ซึ่งชุมชนท่าพระพร้อมต้อนรับเสมอ ...

และบัดนี้มนตร์เสน่ห์ของท่าพระพร้อมจะตื่นจากการหลับใหลแล้ว

“โครงการนี้ สสส. คิดและทำได้ถูกทางอย่างมาก การเสริมสร้างความสุขมันไม่ใช่เพียง งดเหล้าและบุหรี่เท่านั้น งานแบบนี้เป็นการเสริมสร้างวัฒนธรรม เป็นการสร้างอัตลักษณ์การส่งเสริมวิถีชุมชน กระบวนการเป็นความร่วมมือ ในตัวโครงการเอง อาจจะดูระยะสั้น แต่มันมีความหมายที่ลึกซึ้งมาก เป็นการร่วมมือกัน 3 ภาคส่วน ทั้งงานด้านวิชาการ โดยมหาวิทยาลัย ขอนแก่น การเอาชุมชนมาเป็นตัวตั้ง และเน้นลงไปที่เด็ก มีโรงเรียนกับเทศบาล เข้ามาเป็นผู้คอยหนุนเสริม ซึ่งจะเห็นว่าโครงการนี้ ทำให้การดำเนินการราบรื่น ไม่มีการบังคับทำ โดยส่วนใหญ่จะเป็นการจูงใจ ผลักดัน และสนับสนุนให้ชาวบ้านกับโรงเรียนเป็นตัวดำเนินการ โดยเทศบาลเข้ามาช่วยอยู่ข้างหลัง”

“ผมคิดว่า สสส. น่าจะต่อยอดโครงการนี้ออกไปอีก เพื่อทำให้เกิดความยาวของโครงการมากขึ้น เพื่อที่จะให้คนที่ดำเนินโครงการนี้ สามารถเข้าไปลึกกว่านี้ สามารถเข้าใจ เข้าถึง และรับทราบปัญหา แก้ไขปัญหา และสร้างขบวนการการเรียนรู้ สร้างกระบวนการการมีส่วนร่วม โดยผ่านเรื่องราว โดยชุมชนบ้านศรีฐานที่สืบค้นหมู่บ้านของตัวเอง เพราะเป็นเรื่องสำคัญ เดี่ยวนี้สื่อต่างๆ มันเยอะ แต่สิ่งที่สำคัญคือเรายังไม่เคยค้นหารากเหง้าตัวเอง โดยผ่านกระบวนการ การใช้สื่อเป็นเครื่องมือ ขั้นตอนถัดจากนี้ จะเป็นหน้าที่สำคัญของสื่อ ที่จะหยิบยกเอาสิ่งที่เกิดขึ้น ออกไปเผยแพร่ เพื่อสร้างให้เกิดความตื่นรู้”

ธวัชชัย รื่นรมย์ศิริ

รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครขอนแก่น

ปลุกใจคน ปลุกชุมชน ร่วมสืบค้นเมืองเก่า บ้านเราศรีฐาน

๑ สภาพชุมชนศรีฐานที่มีความพร้อมในการส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยว

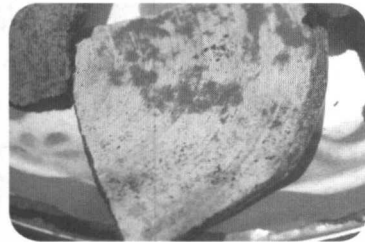
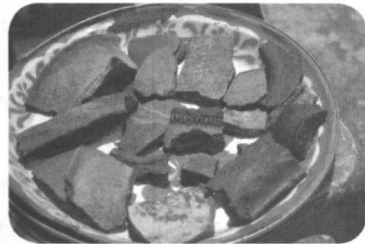
ชุมชนศรีฐาน ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครขอนแก่นด้านทิศตะวันตกของเมือง ชุมชนแห่งนี้เป็นชุมชนเก่าแก่ มีอายุกว่าพันปี โดยมีหลักฐานยืนยันด้วยเครื่องปั้นดินเผา และข้าวของเครื่องใช้วัตถุโบราณนานาชนิดที่ขุดค้นพบในบริเวณนั้น ทั้งจากฝีมือชาวบ้านเอง และจากสำนักศิลปากรที่ 9 จังหวัดขอนแก่นที่ลงพื้นที่มาตรวจสอบ

แม้หลักฐานทางประวัติศาสตร์จะกระจัดกระจาย ไม่มีการรวบรวมอย่างเป็นทางการ แต่ความทรงจำของชาวบ้านในชุมชนนี้ ล้วนภาคภูมิใจว่าชุมชนของพวกเขามีประวัติความเป็นมายาวนาน เพียงแต่ไม่มีโอกาสเล่าขานให้คนภายนอกได้รับรู้เท่านั้นเอง

โบราณวัตถุสำคัญที่ค้นพบ ประกอบด้วยเครื่องมือหินและภาชนะดินเผาลายเขียนสี คล้ายคลึงกับวัฒนธรรมสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่บ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี เรื่อยมาจนถึงสมัยทวารวดีตอนต้น เพราะพบเศียรพระพุทธรูปศิลปะทวารวดี กลุ่มเสมาและแผ่นหินทรายสลักหุ่นต่ำเป็นรูปพระพุทธร

รูปนี้ (ที่มา : แหล่งโบราณคดีประเทศไทย เล่ม 3 เอกสารกองโบราณคดี หมายเลข 11/2532) ทำให้สันนิษฐานได้ว่าชุมชนบ้านศรีฐาน มีมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์

ประกอบกับสำนักศิลปากรที่ 9 จังหวัดขอนแก่น ได้มีโครงการขุดค้นแหล่งโบราณคดีวัดจอมศรี บ้านศรีฐาน ในช่วงปีงบประมาณ 2560 ที่ผ่านมา และลงมือขุดค้นแหล่งโบราณคดีวัดจอมศรี ในวันที่ 6 มีนาคมเพื่อศึกษาประวัติวัฒนธรรมและอายุสมัยของแหล่งโบราณคดีวัดจอมศรี ส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นแนวร่วมในการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตน และ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาโครงการพัฒนาและผังเมืองในอนาคต

๑ เครื่องปั้นดินเผาที่มีการขุดค้นพบและชาวบ้านรักษาเอาไว้

เหตุนี้ เมื่อมีโครงการ “Spark - U ปลุก-ใจ-เมือง” เกิดขึ้น ชาวชุมชนจึงตอบรับ อยากจะปลุกใจให้ชาวชุมชน มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทั้งเรื่องการขุดค้น การสืบค้นประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน รวมถึงเสาะหาของดี

ทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่ดี อาหารที่ดี ของฝากที่ดีของชุมชน เพื่อประกอบส่วน
ในการยกระดับชุมชนให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในอนาคต

อีกทั้งชุมชนศรีฐานอยู่ห่างจากศูนย์กลางของเมืองไม่ถึง 1 กิโลเมตร
อนาคตเมืองขอนแก่นได้วางเป้าหมายเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเศรษฐกิจ
และเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยว สัมมนา หากชาวชุมชนศรีฐาน สามารถค้นหา
รากเหง้าที่ตนเองมี พร้อมของดีที่สามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่อง
เที่ยวทางวัฒนธรรมได้ จะส่งผลให้ชาวชุมชนศรีฐานได้มีโอกาสในการพัฒนา
เศรษฐกิจในพื้นที่ ด้วยการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอีกแห่งหนึ่งของ
จังหวัดได้

โดยเหตุผลหลักที่ชาวชุมชนอยากร่วมสืบค้น และปลูกใจคนในชุมชนให้หัน
มาสืบหารากเหง้าตนเองนั้น ประกอบด้วย ต้องการร่วมสืบค้น เรียนรู้ ประวัติ
ความเป็นมาของชุมชน ของดีของชุมชน ของฝากของชุมชน แหล่งท่องเที่ยวที่
น่าสนใจ อยากเพื่อเปิดพื้นที่ให้เด็ก เยาวชน ประชาชนในชุมชน ได้ร่วมสืบค้น
ความเป็นมาของชุมชนร่วมกัน ต้องการให้เด็ก เยาวชน ประชาชนในชุมชน
เกิดความตระหนัก ห่วงแหนในคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมชุมชนของตนเอง
ต้องการส่งเสริมให้ชุมชนศรีฐานเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นแหล่ง
เรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชน ชุมชน และผู้สนใจในอนาคต

จากนั้นชุมชนบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น ได้ดำเนินโครงการฯ
จัดกิจกรรมลงพื้นที่ชุมชนบ้านศรีฐาน ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2560
(ทำความสะอาดวัดจอมศรี)) ซึ่งเป็นการร่วมแรงร่วมใจทำความสะอาดบริเวณ
วัดจอมศรีจำนวน 220 คน

๑ กิจกรรมทำความสะอาดวันที่ 17 มิถุนายน 2560 ก่อนลงพื้นที่หาข้อมูล

ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 30 มิถุนายน - 2 กรกฎาคม พ.ศ.2560 เป็นการเก็บข้อมูลประวัติชุมชน สถานที่สำคัญ ของดีชุมชนพร้อมทั้งแผนที่เดินดิน และผลิตภัณฑ์ประชาสัมพันธ์ บริเวณชุมชนบ้านศรีฐาน 1-4 ผู้ร่วมกิจกรรมโครงการประกอบด้วย ชาวชุมชนและเยาวชนชุมชนศรีฐาน 1-4 นักศึกษา ประชาชนชาวบ้าน เจ้าหน้าที่เทศบาล และนักเรียน(โรงเรียนบ้านศรีฐาน) จำนวน 250 คน

๑ กลุ่มสืบค้นประวัติความเป็นมาของชุมชน

โดยแบ่งสมาชิกออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มประวัติชุมชน กลุ่มสถานที่สำคัญ กลุ่มของดีชุมชน กลุ่มแผนที่เดินดินและกลุ่มผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ โดยเริ่มจากศึกษาจากแผน ลงข้อมูลพื้นฐานสังเกตสถานที่โดยละเอียด สังเกตกิจกรรม ทางสังคมเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทางสังคมกับพื้นที่ทำระบบสัญลักษณ์ พร้อมคำอธิบาย ลงพื้นที่สอบถามหรือสัมภาษณ์ผู้รู้ในชุมชน (Key Informant) เช่น ผู้สูงอายุ พระหรือนักบวช ผู้นำชุมชนด้านต่าง ๆ โดยอาจแบ่งเรื่องราวออกเป็นหมวดหมู่ บันทึกเรื่องราวด้วยการจดบันทึก ถ่ายภาพนิ่ง ถ่ายภาพวิดีโอ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

๑ โบสถ์ ศาลเจ้าปู่ญาคุจัด ต้นคิงคาว ป่อพญานาค

กลุ่มสืบค้นหาสถานที่สำคัญ

จากการดำเนิน โครงการสืบค้นเมืองเก่า บ้านเราศรีฐาน ในครั้งนี้ ทำให้เด็กเยาวชน ประชาชน คนในชุมชน ได้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของชุมชนที่พบว่ามึประวัติความเป็นมาที่สืบค้นได้จากเครื่องปั้นดินเผาที่พบ การก่อตั้งบ้านเรือนของชาวชุมชนที่เลือกพื้นที่นี้เพราะมีชัยภูมิดี ภูมิประเทศเป็นเนินสูง ป้องกันน้ำท่วมถึง แต่ปัญหาของชาวชุมชนที่พบตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันคือดินบริเวณพื้นที่มีสภาพเค็มและทำการเกษตรได้ยาก ในขณะที่สถานที่สำคัญในชุมชน ที่ค้นพบประกอบด้วย วัดจอมศรีที่มีอายุยาวนานคู่ชาวชุมชนศรีฐาน หอระฆังที่เป็นจุดสูงสุดของชุมชนมีความสูงที่สามารถใช้เป็นจุดชมวิวเมืองขอนแก่นได้ ต้นคิงคาวหรือเรียกว่าต้นค่างคาวเป็นต้นไม้ที่คาดว่าน่าจะมีอายุไม่ต่ำกว่า 500 ปี มีขนาดใหญ่มากกว่า 6 คนโอบอยู่ภายในวัด ศาลเจ้าปู่ญาคุจัด สิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำชุมชนที่คนในชุมชนเคารพนับถือกราบไหว้บนบาน คูเมือง

เก่าที่เป็นเนินดินยาวคู่ขนานไปกับชุมชนด้านทิศใต้ บ่อพญานาค บ่อน้ำผุดที่มีน้ำออกมาตลอดเวลาไม่มีวันเหือดแห้ง ส่วนของดีในชุมชนที่ชาวชุมชนได้ร่วมกันค้นพบนั้นคือ ปลายข้าวหอม แหนม เนื้อทอด ขนมครกโบราณ หมอนวดแผนไทยฝีมือดี กว๋ยเตี้ยวยายตุ๋นที่ขายมากกว่า 40 ปีแล้ว นอกจากนั้นยังได้สื่อประชาสัมพันธ์ โดยเด็กเยาวชน ประชาชนในชุมชนที่มีส่วนร่วมในการผลิตหนังสือเพื่อนำเสนอของดีภายในชุมชนเพื่อให้คนภายนอกได้รับรู้

๐ ของดีในชุมชน ที่ชาวชุมชนร่วมกันค้นพบเพื่อเป็นของฝาก

นี่คือผลสัมฤทธิ์ ในการร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมแรงในการสืบเสาะหาที่มาในอดีต เพื่อมองปัจจุบัน และวางเป้าหมายการเดินทางสู่นาคต

เจาะเวลาหาอดีต ตามหาเมืองเก่า บ้านเราศรีฐาน

๑ ลงชื่อก่อนลงพื้นที่

กิจกรรมโครงการสืบค้นเมืองเก่า บ้านเราศรีฐาน วันที่ 30 มิถุนายน 2560 เป็นวันแรกของการเปิดกิจกรรม เวลา 08.30 น. ชาวบ้านชาวชุมชนศรีฐานทั้ง 4 ชุมชน ได้เข้ามาร่วมกิจกรรมอย่างมากมายเพื่อสืบค้นประวัติบ้านเกิดของตนร่วมกัน รวมไปถึงเด็กรุ่นใหม่บ้าง นักเรียนจากโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐานพร้อมครูอาจารย์ที่มาสืบค้นประวัติชุมชนของตนเองร่วมกับผู้สูงอายุในชุมชน

๑ นายธวัชชัย รื่นรมย์ศิริ รองนายกเทศมนตรีนครขอนแก่น

จากนั้น นายธวัชชัย รื่นรมย์ศิริ รองนายกเทศมนตรีนครขอนแก่น กล่าวเปิดงานและชี้แจงวัตถุประสงค์ โดยบอกว่า วัตถุประสงค์ของโครงการก็อยากจะทำให้ทุกคนที่เข้าร่วมโครงการเป็นคนสำคัญ โดยส่วนใหญ่มีภูมิสำเนาอยู่ในชุมชนศรีฐานและรอบ ๆ ชุมชนศรีฐาน ซึ่งทำไมเราถึงต้องทำ หลายคนรู้จักคำว่า spark u ปลุกใจเมือง ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างเทศบาลนครขอนแก่น สมาคมสื่อมวลชน จ. ขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. วันนี้ถือว่าเป็นนิมิตหมายอันดี

“งานนี้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. ใ้ห้งบประมาณมา โดยพื้นฐานเขาเชื่อว่าชุมชนจะเป็นผู้ที่เป็นตัวหลักในการทำงานทั้งหมด เทศบาลกับสสส. เพียงแค่เป็นตัวผลักดันให้เกิดกระบวนการเท่านั้น ทำโครงการนี้เหมือนทำกับบ้านตัวเองเพราะฉะนั้นเจ้าของบ้านจะต้องเต็มที่ เราอยากจะรู้ตัวเราจริง ๆ จะได้พูดอย่างภาคภูมิใจ ต้องขอขอบพระคุณทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่ทำให้เกิดกิจกรรมวันนี้ขึ้น สิ่งที่เรามั่นใจมากที่สุดคือพลังของชุมชน พลังของเยาวชน โดยเฉพาะโรงเรียนและชุมชนบ้านศรีฐานที่เป็นตัวผลักดันให้เทศบาลต้องออกมาทำงานนี้” นายอวัชชัย บอก

๑ นายบัญชา พระพล ผช.อธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรมและชุมชนสัมพันธ์ มช.

หลังจากรองนายกเทศมนตรีนครขอนแก่นกล่าวเปิดงานและชี้แจงวัตถุประสงค์ เด็ก ๆ ได้นั่งฟังอย่างตั้งใจ หลังจากนั้น นายบัญชา พระพล ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรมและชุมชนสัมพันธ์ ได้กล่าวถึงกิจกรรมในครั้งนี้ด้วยเช่นกัน

“ในส่วนของมหาวิทยาลัยขอนแก่นเอง เรามีความเชื่อมโยงกันพื้นที่ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นเดิมก็เป็นของบ้านศรีฐาน ปัจจุบันเหตุใดเราจึงมาร่วมกัน เราใช้ประโยชน์พื้นที่ร่วมกันได้หลังจากที่เราลงสืบค้นประวัติของศรีฐานทางสสส. เทศบาลนครขอนแก่นผู้ที่เกี่ยวข้องจะสรุปร่วมกัน ทางมหาวิทยาลัย

ขอนแก่นเองก็จะมาช่วยเติมเต็ม หมู่บ้านเรามีความเป็นบ้านเก่าผสมชุมชนเมืองทำอะไรจะให้ความมีเสน่ห์กลับมาอีกครั้ง เราจะดีที่สุดในแบบของเรา จะทำอะไรให้มีมูลค่าทางจิตใจ มูลค่าทางเศรษฐกิจและ มูลค่าทางสังคม การทำงานในครั้งนี้อาจให้รวมเป็นหนึ่ง ในส่วนของภารกิจหรือการแบ่งเป้าหมายหน้าที่ทำเต็มที่ในส่วนของแต่ละคนที่ได้รับผิดชอบ ผู้มีส่วนร่วมต่าง ๆ ยินดีที่จะมาร่วมมือเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับชาวบ้านเรา มีหลายอย่างที่สามารถต่อยอดได้ ศักยภาพเราสามารถที่จะสู้กับหลายๆ ที่ในประเทศไทยได้” นายบัญชา บอก

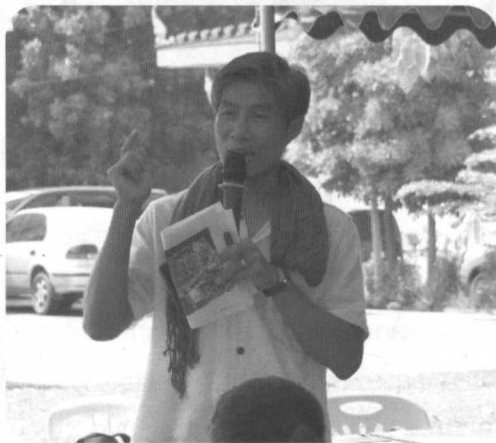

๑ นางสุมาลี สุวรรณกร ประธานเครือข่ายสื่อศิลปวัฒนธรรมชุมชนอีสาน

ด้าน สุมาลี สุวรรณกร ประธานเครือข่ายสื่อศิลปวัฒนธรรมชุมชนอีสานได้บอกเล่าถึงรายละเอียดการเก็บข้อมูล ในระยะเวลา 3 วันเพื่อทำความเข้าใจกับชาวบ้านชุมชนศรีฐานและเด็ก ๆ ลูกหลานชุมชนศรีฐาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน

“โครงการสืบค้นเมืองเก่า บ้านเราศรีฐานวันก่อนได้เข้าไปคุยกับเด็ก ๆ ในโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐานว่า เรามา 3 วันนี้เราจะทำอะไรกันบ้าง

เราแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1. ประวัติชุมชน 2. สถานที่สำคัญ 3. ของดี 4. กลุ่มแผนที่เดินดิน และ 5. กลุ่มหนังสือ หรือกลุ่มถ่ายทำวิดีโอ โดยแต่ละกลุ่มจะมีพี่เลี้ยงกลุ่ม กลุ่มประวัติชุมชนเราจะสืบค้นประวัติด้วยการถามบุคคลสำคัญที่เราเตรียมไว้ โดยเด็กๆ จะต้องช่วยกันตั้งคำถามอย่างรอบคอบถามคำถาม เราต้องไปซักถามประวัติข้อมูลของบ้านศรีฐานว่าเป็นมาอย่างไร หลังจากนั้นจะให้แยกเข้ากลุ่มแต่ละกลุ่มและให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดคำถาม ช่วยกันสงสัย ช่วยกันจดว่าเราจะทำอะไรบ้างสถานที่สำคัญ เฉพาะแค่นี้วัดก็มีเยอะแล้ว เช่น หลวงปู่ญาคุจัต โบสถ์ ในโบสถ์จะมีโบเสมา และมีเศียรพระพุทธรูปเป็นเศษหิน เครื่องปั้นดินเผาต่างๆ ต้นไม้ ต้นมะขามยักษ์ เราไปช่วยกันสืบค้นว่าในวัดมีอะไร และสถานที่สำคัญที่อื่นมีอะไรบ้างเอามาให้หมด เรามาในวันนี้เพื่อจะมาสืบค้นหาสิ่งดีๆ ในชุมชนของเรา ในหมู่บ้านของเรา ของดีมีอะไร เราจะได้ภาคภูมิใจกับสิ่งที่เรามี รากเหง้าที่เราเกิด” สุมาลี บอก

๑ ผศ.ดร.ทรงวิทย์ พิมพะกรรณ์ วิทยากรและผู้นำทีมแผนที่เดินดิน

“กลุ่มแผนที่เดินดินสำคัญมาก ๆ ต้องทำก่อนกระบวนการอื่น ๆ ด้วยซ้ำไปแต่เราจะนำแผนที่เดินดินเป็นตัวหนุนเสริมทุกกลุ่ม เพราะฉะนั้นขออนุญาตทุกกลุ่มว่า กลุ่มแผนที่เดินดินจะสัมภาษณ์ทุกกลุ่มเพื่อที่จะนำข้อมูลมาประกอบในแผนที่เดินดินนี้เพราะเวลาเราลงชุมชนเราต้องเดินตามที่เราเรียกว่าแผนที่เดินดิน ต้องเดินลงสำรวจ ที่ผ่านมาระหว่างที่เราไม่ได้สำรวจพื้นที่โดยละเอียดในชุมชนเรา กลุ่มนี้จะประกอบไปด้วย นักเรียน ครู ตัวแทนชุมชน สถาปนิกจากเทศบาลนครขอนแก่นมาร่วมด้วย เราจะทำงานไปพร้อมกับทุกกลุ่ม วันนี้เป็นเรื่องที่น่ายินดี ส่วนมากเราจะได้ยื่นบ้านศรีฐานมาจากคนอื่น ตอนนี้เราจะสืบค้นด้วยตัวของเราเองไม่ต้องผ่านโรงเรียน ไม่ต้องผ่านวัดหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทุกคนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเก็บรวบรวมข้อมูล นำเสนอด้วยตัวของทุกคนเอง เป็นเรื่องที่น่า” ผศ.ดร.ทรงวิทย์ กล่าว

กิจกรรมช่วงเช้าผ่านไปอย่างรวดเร็วโดยการเปิดงานจากตัวแทน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการนี้ เวลาประมาณ 10.30 น. ทุกกลุ่มที่ได้แบ่งไว้แล้วเพื่อลงพื้นที่เก็บข้อมูลในหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย เริ่มแบ่งกลุ่มกันออกอย่างชัดเจน เพื่อพูดคุยตกลงกันว่าควรจะสัมภาษณ์ใครก่อน และลงพื้นที่ใดก่อน นื่อง ๆ จากโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน ทั้งหญิงและชายแยกไปตามกลุ่มของตนเองโดยมีชาวบ้านชาวชุมชนศรีฐานและพี่เลี้ยงจากเทศบาลนครขอนแก่น อยู่พร้อมเพรียงกัน

เข้านี้เด็ก ๆ ยิ้มแย้มแจ่มใส สนุกสนาน ตื่นเต้นว่าพวกเขาจะต้องทำอะไร และไปสถานที่ใดบ้างที่ตนเองอาจจะยังไม่รู้จัก ไม่เคยไป

กลุ่มที่ 1 ได้แก่กลุ่มข้อมูลประวัติชุมชน ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติชุมชนบ้านศรีฐาน ลงพื้นที่สัมภาษณ์บุคคลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้รู้ประวัติชุมชนในพื้นที่ ที่เลือกมาจำนวน 5 คน เพื่อให้ทราบประวัติชุมชนบ้านศรีฐาน ผู้นำที่มคือ นายหนูฤทธิ์ ล่ามแขก

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสถานที่สำคัญ ได้แก่ วัดจอมศรี โบสถ์ ศาลเจ้าปู่ญาจืด หนองบอน บ่อพญานาค และอื่น ๆ อีกมากมาย โดยลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้รู้จัก

สถานที่สำคัญในพื้นที่ จำนวน 5 คนเพื่อให้ทราบประวัติสถานที่สำคัญชุมชน บ้านศรีฐาน ผู้นำทีมคือ นายบุญบาล อนุศรี

กลุ่มที่ 3 กลุ่มของดีชุมชน สืบหาของดีทางด้านอาหาร ด้านวัฒนธรรม ด้านปฐมนิยบุคคล ลงพื้นที่สัมภาษณ์บุคคลสำคัญ ประกอบด้วย เจ้าของสูตรอาหารของดีชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านด้านวัฒนธรรม และปฐมนิยบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลของดีชุมชนบ้านศรีฐาน ผู้นำทีมคือ นางวาสนา จตุภักดิ์

กลุ่มที่ 4 กลุ่มแผนที่เดินดิน จัดทำแผนที่เดินดินชุมชน ผู้นำทีมคือ ผศ.ดร.ทรงวิทย์พิมพ์พะภรณ์

กลุ่มที่ 5 กลุ่มหนังสือ กลุ่มทำหนังสือเล่าเรื่องราวความเป็นมาของชุมชนบ้านศรีฐาน เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักผู้นำทีม คือ นายไพฑูรย์ เพิ่มศิริवास

แต่ละกลุ่มจะต้องมีพี่เลี้ยงร่วมเดินทางไปด้วย โดยการเก็บข้อมูลต้องถ่ายภาพนิ่ง และจดบันทึกข้อมูลหรือ บันทึกเสียงด้วยเครื่องบันทึกเพื่อนำมาถอดเทป

● กลุ่มของดีชุมชน

● กลุ่มสถานที่สำคัญ

● กลุ่มหนังสือ

● กลุ่มประวัติชุมชน

๑ กลุ่มแผนที่เดินดิน เตรียมความพร้อมกัน

เมื่อพูดคุยทำความเข้าใจตรงกันเรียบร้อยแล้วทุกกลุ่มก็เริ่มแยกย้ายกันไปลงพื้นที่ สัมภาษณ์ตามสิ่งที่ได้วางแผนไว้ ยกตัวอย่างวันนี้กลุ่มสถานที่สำคัญและกลุ่มของดี ได้สำรวจภายในบริเวณวัดก่อน กลุ่มสถานที่สำคัญช่วงเช้า ได้สำรวจโดยการนำของคุณครูโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐานและชาวบ้านที่มาร่วมกิจกรรมเพื่อสืบค้นเมืองเก่า บ้านเราศรีฐานในวันนี้ด้วยกันและที่จะขาดไม่ได้คือ เยาวชนนักเรียนโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐานที่วันนี้มากันอย่างพร้อมเพรียง

สมุดบันทึกคนละเล่ม ปากกาคู่มือคนละแท่ง เดินต่อแถวกันอย่างเป็นระเบียบเพื่อเดินดูสถานที่สำคัญภายในวัด ที่ตนเองอาจไม่เคยเห็นมาก่อน วันนี้พวกเขามีเพื่อน ๆ และชาวบ้านพร้อมทั้งคุณครูมาด้วย เรียกได้ว่าเด็ก ๆ มีกำลังใจที่จะสืบค้นข้อมูลไปพร้อม ๆ กับชาวบ้านชาวชุมชนศรีฐานอย่างแน่นอน

๑ สถานที่สำคัญภายในวัด สถานที่สำคัญที่แรก

กลุ่มที่กระตือรือร้นไม่แพ้กันคือ กลุ่ม ของดีชุมชน ภายในวัดจอมศรี นอกจากจะเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวชุมชนศรีฐานแล้ว ยังมีของดีมากมาย ภายในวัด เช่นเดียวกับวันหนึ่งที่เด็ก ๆ นักเรียน คุณครู ชาวบ้าน และพี่เลี้ยง เทศบาลนครขอนแก่นได้รู้จักของดีในบ้านศรีฐานเพิ่มมากขึ้นจากที่เคยได้ยิน ได้ฟังมาจากคนภายนอก แต่วันนี้ผู้ที่จะแนะนำบอกเล่า เป็นคนในชุมชนเอง

กลุ่มนี้เด็ก ๆ จดกันอย่างขยันขันแข็ง ตั้งใจฟังชาวบ้านผู้มาถ่ายทอด ความรู้เป็นอย่างดี เด็ก ๆ ตื่นเต้นและสนใจสิ่งที่อยู่ตรงหน้าเป็นอย่างมาก เพราะไม่เคยเห็นมาก่อนอาจเพราะเด็ก ๆ เหล่านี้ เกิดไม่ทันอุปสรรคของดี เหล่านี้ วันนี้จึงเป็นโอกาสที่พวกเขาจะได้เรียนรู้วิธีใช้อุปกรณ์ในสมัยก่อน ประโยชน์และได้รู้จักว่าอุปกรณ์การประกอบอาชีพของคนสมัยก่อนมีอะไรบ้าง

๑ เด็ก ๆ หยุดดูของดีภายในวัด

เวลาประมาณ 15.30 น. เป็นเวลาที่จะรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ
ลงพื้นที่ทั้งวันในวันแรกมาพูดถึงปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น ในวันนี้แต่ละกลุ่ม
ได้ประสบพบเจอ โดย สุมาลี สุวรรณกร เป็นผู้นำในการซักถามถึงปัญหาหรือ
สิ่งที่พบเจอในวันนี้ แต่ละกลุ่มเริ่มประจำที่ตามเก้าอี้ที่ได้จัดเตรียมไว้ให้ เวลา
นี้ลมเริ่มพัดแรง บรรยากาศเหมือนฝนจะตก ทำให้ทุกคนต้องรีบรวมตัวอย่าง
พร้อมเพรียงก่อนที่ฝนจะตกลงมาเสียก่อน

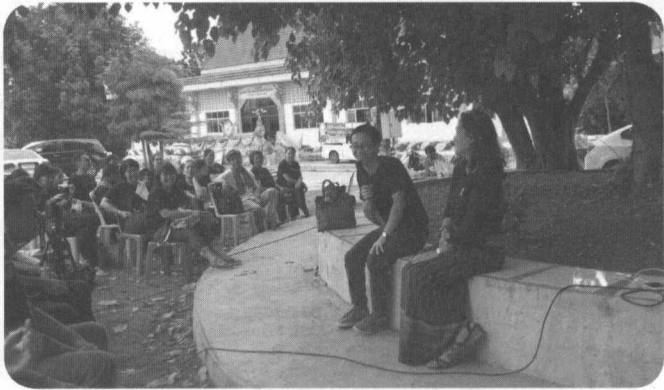
๑ นางสุมาลี สุวรรณกร ประธานเครือข่ายสื่อศิลปวัฒนธรรมชุมชนอีสาน

ทั้งนี้ กลุ่มสถานที่สำคัญนำทีมโดยนายบุญบาล อนุศรี บอกว่า
เด็ก ๆ มีความสนใจในสถานที่สำคัญของชุมชนเป็นอย่างมาก ทั้ง โบสถ์ ศาลา
การเปรียญ และหอระฆัง แม้ก่อนหน้านี้จะเคยเห็นแต่ไม่เคยรู้ประวัติความ
เป็นมา วันนี้พวกเขาได้มาเรียนรู้ร่วมกันอีกครั้ง

๑ นางวาสนา จตุภักดิ์ กลุ่มของดีชุมชน

กลุ่มของดีชุมชน นำทีมโดย นางวาสนา จตุภักดิ์ บอกว่า วันนี้อิ่ม อีกรั้งไตของฝากมาด้วย อุปกรณ์การเดินทาง ของเล่นเด็ก เด็กสนใจมาก ส่วน ปัญหาคือจัดโซนยังไม่ลงตัวว่าจะไปอย่างไร เพราะสถานที่ที่จะไปเยอะมาก อาหารบางคนไม่ยอมบอกสูตร ลงสีไม่ได้ จึงใช้วิธีการสังเกตแล้วนำมาเขียน

๑ นายไพฑูรย์ เพิ่มศิรินิवास กลุ่มหนึ่งสัน

ด้าน “กลุ่มหนังสือ หัตถ์หน้าทิม ไพฑูรย์ เพิ่มศิรินิवास บอกว่า ช่วงครึ่งวันแรกให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ทักษะโดยให้ข้อมูลว่าหนังสือทำอย่างไร การทำสื่อวีดิโอมีอะไรบ้างให้เด็ก ๆ ได้เลือกว่าอยากทำรูปแบบไหน สรุปกันว่าอยากทำเป็นรายการทีวี คิดชื่อรายการว่า พาทัวร์ทั่วศรีฐาน แต่ด้วยข้อจำกัดคือ ศรีฐานมีของดีเยอะมาก สถานที่เยอะมาก เราจึงเลือกที่เด่นที่สุดในการถ่าย

๑ ผศ.ดร.ทรงวิทย์พิมพ์ภรณ์ กลุ่มแผนที่เดินดิน

ในขณะที่กลุ่มแผนที่เดินดิน บอกว่า พื้นที่เราทั้ง 4 ชุมชนเป็นพื้นที่ค่อนข้างกว้าง มีรายละเอียดมาก ไม่ว่าจะเป็นบ้าน สถานที่สำคัญต่าง ๆ เราก็พยายามที่จะเดินให้ได้มากที่สุด ในช่วงเวลาที่เราเดินเรามีเวลาอยู่แค่ 2 วันจริงๆ แล้วคือวันกว่าๆ เท่านั้น เราก็จะใช้วิธีการว่าให้เอาแผนที่ทางการเป็นตัวตั้งวันนี้เราจึงรวมแค่สองชุมชนคือศรีฐาน 1 กับศรีฐาน 4 โดยที่เอาชุมชนที่เราจะลงศรีฐาน 2 กับศรีฐาน 3 มารวมแล้วเราก็พยายามที่จะเดินดูแยกต่าง ๆ เนื่องจากว่าท่านเป็นคนที่มีพื้นที่ท่านก็พาเดินไปดูโดยคุณแม่พัชรพาเราไปดูจุดแรกคือตรงที่ซูดพบใบเสมาครั้งแรก”

กิจกรรมวันแรกจบลงด้วยการพูดคุยถึงปัญหาที่เจอในวันแรกจากการลงพื้นที่ เวลานี้ลมพัดแรงราวกับพายุจะเข้า พวกเราเริ่มแยกย้ายกัน

เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะมาร่วมกิจกรรมในวันที่สองคือวันที่ 1 กรกฎาคม และพร้อมที่จะทำกิจกรรมที่แต่ละกลุ่มได้รับมอบหมายต่อ ยังมีอีกหลายที่ที่เราต้องไปสืบค้น เสาะหา ให้ได้มาซึ่งข้อมูลของบ้านเรา จากคนในชุมชนของเราเอง

วันที่สองเริ่มขึ้น

เช้าวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2560 วันนี้ทุกกลุ่มรวมตัวกันที่วัดจอมศรีเช่นเคย ในเวลาประมาณ 08.30 น. เพื่อเตรียมพร้อมกับการลงพื้นที่ตามหัวข้อที่ตนเองได้รับมอบหมายต่อจากเมื่อวาน วันนี้เด็ก ๆ ใส่เสื้อยืดสีดำ สกรีนตัวหนังสือ “สืบค้นเมืองเก่า บ้านเราศรีฐาน” อย่างพร้อมเพรียง เมื่อเห็นผู้นำแต่ละกลุ่มแล้ว เด็ก ๆ ได้แยกย้ายตามกลุ่มของตนเองที่คุ้นหน้าคุ้นตากันเป็นอย่างดี

การลงพื้นที่เพียงหนึ่งวันทำให้เด็ก ๆ ภายในกลุ่มสนิทกันมากขึ้น รวมไปถึงผู้นำชุมชน ชาวบ้านชุมชนศรีฐานที่สนิทกับเด็ก ๆ และคนในพื้นที่มากขึ้น จากการลงพื้นที่สร้างความแน่นแฟ้นในชุมชนได้อย่างมาก เพราะนอกจากการเดินสำรวจ ภายในชุมชนศรีฐานแล้ว ถือเป็นโอกาสที่ดีอย่างมาก ที่ได้พบปะพูดคุยสัมภาษณ์ ถ้าไม่ไถ่ คนในชุมชน ถือเป็นนิมิตรหมายอันดีนอกจากจะได้เรียนรู้ชุมชนของตนเองแล้ว ยังได้สร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นอีกด้วย

จากนั้น เวลาประมาณ 09.30 น. แต่ละกลุ่มเริ่มเคลื่อนตัวจากบริเวณวัดจอมศรีไปตามจุดที่แต่ละกลุ่มได้วางแผนไว้ ยกตัวอย่างวันนี้ ในช่วงเช้าเราตามติดกลุ่มแผนที่เดินดิน ซึ่งได้แบ่งกลุ่มออกเป็นสองกลุ่มย่อยเพื่อไปสถานที่ในแต่ละโซน เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการลงสำรวจพื้นที่มากยิ่งขึ้น เราเดินออกจากวัดจอมศรี เดินเลี้ยวลงไปด้านขวามือ ทักทายตามบ้านต่าง ๆ ที่มีคนอยู่ หลายบ้านวันนี้มีคนอยู่บ้านเนื่องจากวันนี้เป็นวันเสาร์ นั้นหมายถึงวันหยุด หลายบ้านต้อนรับเราด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส พร้อมโบกมือทักทายไหว้ เป็นระยะ วันนี้เด็ก ๆ ได้ทำหน้าที่ทั้งถ่ายภาพบ้านแต่ละหลัง ที่เป็นบ้านเก่า

และเป็นจุดสำคัญที่น่าสนใจตลอดเส้นทาง บ้างก็จัดบันทึกบ้านเลขที่ ทั้งที่มีคนอยู่บ้านและไม่มีคนอยู่บ้านเพื่อให้แผนที่เดินดินมีพิกัดออกมาละเอียดที่สุด และสมบูรณ์แบบที่สุด การเดินสำรวจชุมชนศรีฐานในครั้งนี้ทุกตรอกซอกซอย ทำให้ได้เห็นกิจกรรมเล็ก ๆ ที่สร้างรายได้ให้กับบางบ้าน ที่หลายคนในชุมชนอาจจะยังไม่รู้จัก ไม่ว่าจะเป็น ร้านเย็บผ้า ที่เป็นร้านเล็ก ๆ ซึ่งอาจมีแค่เพื่อนบ้านใกล้เคียงไม่กี่หลังรู้จักเท่านั้น

การเดินสำรวจของกลุ่มแผนที่เดินดินครั้งนี้จึงทำให้เห็นเสน่ห์ของชุมชนศรีฐานรวมถึงสิ่งที่การนั่งรถหรือขับรถผ่านไม่มีทางได้เห็น แม้อากาศจะร้อน แต่เด็ก ๆ ทุกคนในกลุ่มก็ตั้งใจจัดบันทึกกันคนละไม้คนละมือ เดินสำรวจอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ทำให้ชาวบ้านชาวชุมชนศรีฐานในกลุ่มหายเหนื่อยตามไปด้วย กลับกลายเป็นความสนุกสนานเข้ามาแทน

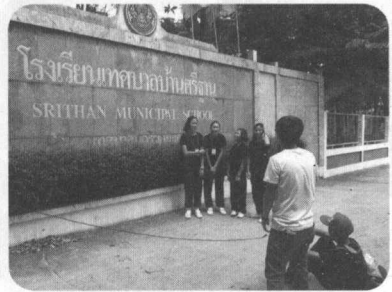
๑ ผศ.ดร.ทรงวิทย์ พิมพะกรรณ์

และอาจารย์จาก ร.ร.เทศบาลบ้านศรีฐาน สอบถามข้อมูลจากคุณยาย

หลังรับประทานอาหารกลางวันเสร็จเรียบร้อย ทุกกลุ่มแยกย้ายตามจุดที่ตนเองวางแผนไว้ สำหรับช่วงบ่ายวันนี้เราเดินทางติดตามกลุ่มหนึ่งสั้นเพื่อดูว่า พวกเขามีวิธีการถ่ายทำรายการทีวีของพวกเขาอย่างไร น่าตื่นเต้นมากเลยทีเดียว เพราะเด็ก ๆ ในกลุ่มนี้หลายคนถือเป็นครั้งแรกของพวกเขา

ที่จะได้ทำรายการทีวีในแบบของตนเอง และนำเสนอชุมชนของตนเองให้คน
ทั่วไปได้รู้จักมากขึ้น

เราตามน้อง ๆ ไปที่โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน ซึ่งเป็นอีกหนึ่ง
สถานที่ถ่ายทำรายการทีวีในวันนี้ ภายในโรงเรียนแห่งนี้มีบ่อพญานาคประจำ
โรงเรียนที่ถือเป็นสถานที่สำคัญอีกที่ ที่พวกเขาต้องนำเข้าไปเสนอให้ทุกคนรับ
รู้ในรายการทีวีด้วย เวลานั้นน้อง ๆ กระตือรือร้นที่จะถ่ายทำรายการทีวีของพวก
เขาเอง และวันนี้เป็นการถ่ายทำฉากปิดของรายการทีวีของพวกเขาอีกด้วย
ครูเอ๋ ไพฑูรย์ ครูพิเศษของพวกเขาในวันนี้เดินทางมาถึงโรงเรียนเทศบาลบ้าน
ศรีฐานเพื่อถ่ายทำฉากที่เหลือในรายการทีวี ทุกฝ่ายถูกแบ่งหน้าที่กันอย่าง
ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็น ผู้กำกับ ช่างภาพ นักแสดง ผู้ช่วยผู้กำกับ ตอนนั้นเด็ก ๆ
คล่องแคล่วกับหน้าที่ที่ได้รับเป็นอย่างมาก พวกเขาถ่ายทำฉากจบจนสำเร็จ
โดยไม่มีท่าทีว่าจะเหน็ดเหนื่อยเลยแม้แต่น้อย แต่กลับได้เห็นความสนุกสนาน
ผ่านแววตาของพวกเขา เขาวงกตที่แฝงไปด้วยพลังแห่งความสามัคคี

๑ ครูเอ๋ ดูแลใกล้ชิด

๑ ซักซ้อมก่อนเริ่มการถ่ายทำ ที่บ่อพญานาค

เวลาประมาณ 15.30 น. วันนี้ทุกกลุ่มรวมตัวกันที่ห้องประชุมโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐานเพื่อประชุมถึงปัญหา อุปสรรค สิ่งที่พบเจอมาในวันนี้ และการเตรียมความพร้อมนำเสนอข้อมูลที่สำรวจมาทั้งสองวันในวันพรุ่งนี้ เมื่อทุกกลุ่มพร้อมแล้ว การประชุมจึงเริ่มขึ้น

“เนื่องจากว่ากลุ่มของเราต้องมีการแสดงสาธิตให้ดูด้วย มีทำให้ซึมด้วย โดยตั้งเอาไว้สถานที่ละครึ่งชั่วโมงอาจจะเลยเวลาบ้างวันนี้ยังมีสถานที่บางที่ที่ยังไปไม่ครบ ช่วงบ่ายเด็ก ๆ คงจะเหนื่อยกันพอถึงตอนเช้าก็กระตือรือร้น เด็ก ๆ มีบทบาทในการถาม พยายามกระตุ้นให้เด็กถาม ให้เขาถามเองโดยมีพี่เลี้ยงเป็นแม่แบบให้เด็กได้บันทึกข้อมูล เขียน ถ่ายรูป โดยในวันพรุ่งนี้จะนำเสนอด้วยแผนผังความคิด”นางวาสนา หัวหน้ากลุ่มของดี บอก

ส่วนกลุ่มประวัติศาสตร์ชุมชน บอกว่า ได้วางและออกแบบเบื้องต้นก่อนที่จะเริ่มดำเนินการด้วยซ้ำ เรามีประวัติศาสตร์เดิมอยู่แล้ว เราได้สัมภาษณ์เพิ่มเติมจำนวน 5 ท่านมีการถ่ายภาพถ่ายวีดีโอซึ่งแต่ละ 5 คนนี้มีความ

แตกต่างกัน จะให้เด็กนักเรียนของเราบอกว่าคุณพ่อคุณแม่คนไหนท่านเล่าถึงเรื่องราวเป็นอย่างไร โดยภาพประกอบเป็นวีดีโอการถ่ายทำ แต่เราไม่สามารถลงพื้นที่จริงได้เพราะแต่ละพื้นที่อยู่ใกล้กัน เราสามารถลงพื้นที่ได้แต่ไม่ครบจำนวนคน พຽ່ງนี้กิจกรรมของเราคือตอนเช้าจะนำเนื้อหาที่สัมภาษณ์มาทั้ง 5 คนมาเรียบเรียงเพื่อเปรียบเทียบกับประวัติศาสตร์เดิมที่มีการสืบค้นมาก่อนแล้วให้นำเสนอซึ่งสิ่งที่อยากให้เกิดขึ้น คือสิ่งที่เราได้จากชุมชนเป็นอย่างไรและสิ่งที่สืบค้นมาก่อนเป็นรูปแบบไหนสิ่งสำคัญคือ จากบทสัมภาษณ์ของแต่ละคนจะให้เด็กชี้เสนอแนะว่า ประวัติศาสตร์ของเราพ่อแม่เราเริ่มต้นมาอย่างไร” นายกิตติทัต ตัวแทนกลุ่มประวัติศาสตร์ชุมชน บอก

ส่วนกลุ่มแผนที่เดินดิน เด็ก ๆ ในกลุ่มแผนที่เดินดินได้มีโอกาสเดินสำรวจชิมซั้บค๋อย ๆ เดินไปจะได้เห็นอะไรต่าง ๆ ที่ไม่เคยเห็นเพราะปกตินั่งรถขับรุดผ่านดูอย่างเดียวไม่พอด้องคุยต้องสัมภาษณ์สอบถามต้องสังเกตบางอย่างเป็นเชิงสัญลักษณ์ถ้าเราไม่สอบถามไม่สังเกตตี ๆ เราก้จะไม่เห็นมีความหมายซ่อนอยู่ในนั้น เป็นสาระที่เราได้เรียนรู้ตลอดสองวัน พຽ່ງนี้ก็จะเป็นวันสรุป วิเคราะห์ไปด้วยในขณะที่เดิน พຽ່ງนี้ก็สรุปเป็นการนำเสนอเป็นการทดลอง ก่อนจะนำเสนอจริงในวันที่ 4 สิงหาคมนี้

กิจกรรมวันที่สองจบลงไปด้วยบรรยากาศของการเตรียมพร้อมที่ทุกคนตั้งใจเป็นอย่างมากให้ข้อมูลที่ตนเองลงพื้นที่สำรวจมา ออกมาให้ดีที่สุดและหวังที่จะเผยแพร่ให้คนทั่วไปได้รับรู้มากที่สุด

๑ บรรยายภาคการประชุมสรุปงานวันที่สอง

กิจกรรมวันที่สามเริ่มขึ้นโดยในช่วงเช้าแต่ละกลุ่มได้มาเตรียมความพร้อมภายในกลุ่มเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอ แบ่งหน้าที่การนำเสนอ และเตรียมข้อมูลให้สมบูรณ์ที่สุดเพื่อนำเสนอในช่วงบ่าย

๑ กลุ่มประวัติชุมชน - กลุ่มหนึ่งสั่งกำลังดูผลงานรายการทีวี

๑ กลุ่มของดิชุมชน / กลุ่มสถานที่สำคัญ พุดคุยเตรียมข้อมูล

๑ กลุ่มของดิชุมชน เตรียมการละเล่นมาด้วย

ในช่วงบ่าย กิจกรรมเริ่มขึ้นเวลา 13.00 น. ทุกกลุ่มนั่งประจำที่ ทั้งเด็กเยาวชนโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน ชาวบ้านชุมชนศรีฐาน ผู้นำชุมชน มากันมากมาย พร้อมรับชมรับฟังลูกหลานของตนเองนำเสนอเรื่องราวภายใน ชุมชนของตนเอง

๑ น้อง ๆ ตัวแทนจากกลุ่มสถานที่สำคัญ

สถานที่สำคัญของบ้านศรีฐาน

1. กลุ่มสถานที่สำคัญ

1. วัดจอมศรี สร้างในปี พ.ศ.2379 โดยมีชาวบ้านในชุมชนศรีฐานเป็นผู้ช่วยในการก่อสร้างมีการค้นพบโบราณวัตถุในบริเวณวัดหลายชิ้น รวมไปถึงใบเสมา พระเครื่อง เครื่องปั้นดินเผา เศียรพระพุทธรูป ปัจจุบันวัดจอมศรีมีพระทั้งหมด 11 รูปทั้งพระไทยและพระจากประเทศลาวเข้ามาจำวัดเพื่อศึกษาต่อที่เมืองไทย

2. ศาลเจ้าปู่ญาคุจัด ซึ่งชาวบ้านชุมชนศรีฐานมีความเชื่อว่าเป็นผู้ปกป้องรักษาให้ชุมชนอยู่เย็นเป็นสุขและผู้ชายในชุมชนศรีฐานที่จะไปเกณฑ์ทหารจะมาบนบาลศาลหลวงปู่ญาคุจัดและจะมักได้ใบคำ

3. ต้นคิงคาว หรือต้นค่างคาวเป็นต้นไม้ขนาดใหญ่อายุมากกว่า 100 ปีมีสรรพคุณทางยารักษาโรคเบื่ออาหาร

4. โบสถ์ สร้างราว พ.ศ.2510 แล้วเสร็จและทำการฉลองเมื่อปี พ.ศ.2528 โดยการร่วมมือร่วมใจของประชาชนที่มีจิตศรัทธาและคนในชุมชน

5. ศาลาการเปรียญ สร้างเมือง พ.ศ.2534 โดยมีกลุ่มพัฒนาคนขอนแก่นและชาวบ้านบ้านศรีฐานสร้างขึ้น

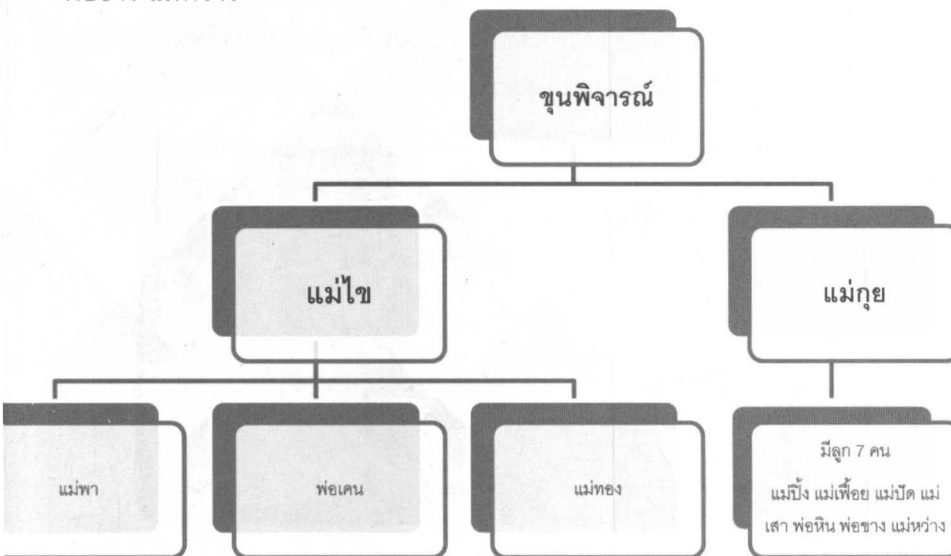
6. หอระฆัง สร้างเมื่อวันที่ 22 พ.ค. 2538 แล้วเสร็จ เมื่อวันที่ 2 มี.ค.2543

7. หนองบอน หนองน้ำฝั่งทิศตะวันตกของชุมชนศรีฐานมีพื้นที่ทั้งหมด 8.5 ไร่เป็นหนองน้ำประจำหมู่บ้านมีคนในอดีตใช้น้ำจากหนองบอนในการดำเนินชีวิตประจำวัน จากการสัมภาษณ์คุณยายโสดา วันดีได้ให้ข้อมูลว่าในอดีตชุมชนใช้ดินบริเวณหนองบอนไปทำเครื่องปั้นดินเผาและใช้ดินใต้น้ำเป็นเหยื่อในการล่อปลา ด้านข้างยังเป็นที่ตั้งของศาลปู่ประจักษ์ เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวบ้านและในช่วงแรม 15 ค่ำเดือน 5 จะมีพิธีก่อกองทราย เพื่อเป็นการสักการะบูชาปู่ประจักษ์ ปัจจุบันหนองบอนได้ถูกปรับปรุงภูมิทัศน์เป็น

สวนสาธารณะของชุมชนศรีฐาน เพื่อเป็นที่พักผ่อนและทำกิจกรรมร่วมกันของชาวบ้าน

8. หนองยาว เป็นหนองน้ำฝั่งทิศใต้ของชุมชนศรีฐาน ชาวบ้านในอดีตใช้น้ำจากหนองยาวในการดำรงชีวิตประจำวัน ทั้งในการอุปโภคบริโภครวมไปถึงยังเป็นทำมาหากินของชาวบ้านและชาวบ้านยังได้อาศัยน้ำจากหนองยาวในการทำนา ด้านซ้ายยังเป็นที่ตั้งของศาลหลวงปู่หนองยาวที่นับถือของชาวบ้าน โดยจะมีพิธีบวงสรวงในช่วงเดือน 6 วันพุธ พุธไหนก็ได้ของเดือน 6

9. บ้านขุนพิจารณ์ หรือตาสิน อนุศรี พื้นเพเป็นชาวอุบลราชธานีแต่ได้อพยพถิ่นฐานมาตั้งบ้านใหม่ปัจจุบันคือ ชุมชนศรีฐาน 1 ไม่ทราบข้อมูลปี พ.ศ.ที่แน่ชัด แต่อยู่ในช่วงระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ขุนพิจารณ์หรือ นายสิน อนุศรี มีภรรยา 2 คนคือแม่ไข มีลูก 3 คน ประกอบด้วย แม่ภา พ่อเคน แม่ทองในภายหลังแม่ไขได้เสียชีวิต ขุนพิจารณ์ได้แต่งงานใหม่กับนางกุย มีลูกด้วยกันทั้งหมด 7 คนประกอบด้วยแม่ปิ้ง แม่เพ็ญ แม่ปัด แม่เส้า พ่อหิน พ่อขาง แม่หวาง

๑ แผนผังครอบครัวขุนพิจารณ์ อนุศรี ผู้ก่อตั้งชุมชนบ้านศรีฐาน

10. บ่อพญานาค ตั้งอยู่ในพื้นที่ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐานทิศตะวันตกของชุมชนศรีฐาน 2 แต่เดิมเรียกว่าหนองอีเลิงสมัยโบราณชาวบ้านใช้น้ำในหนองอีเลิงในการดำรงชีวิตเพราะน้ำในหนองอีเลิงไม่เคยแห้งเนื่องจากบริเวณแห่งนี้เป็นตาน้ำและในบริเวณใกล้หนองอีเลิงยังมีบ่อพญานาคและศาลาพญานาคซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือเพราะมีความเชื่อว่าบริเวณบ่อพญานาคบ่อนี้มีปูพญานาคคอยปกป้องรักษา ทุกวันพระหรือวันสำคัญชาวบ้านครูนักเรียน จะนำดอกไม้ ธูปเทียนหรือเครื่องเซ่นไหว้มาไหว้ขอพระปูพญานาคเป็นประจำสม่ำเสมอ ปัจจุบันหนองอีเลิงได้มีการพัฒนาปรับปรุงให้มีความสวยงามร่มรื่นสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวขนาดเล็กได้

11. ต้นมะขามใหญ่ ที่อยู่บริเวณด้านข้างกำแพงวัดจอมศรีทางด้านทิศใต้อายุมากกว่า 100 ปี ไม่ทราบข้อมูลที่แน่ชัดว่าเป็นต้นไม้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือมีผู้ใดนำมาปลูกเป็นต้นไม้ต้นเดียวที่ขึ้นอยู่ตามถนนชาวบ้านมีความเชื่อว่าเป็นต้นไม้คู่บ้านศรีฐานเพราะเคยมีชาวบ้านพยายามตัดอยู่หลายครั้งแต่คนที่ตัดต้องมีอันเป็นไปทุกราย ปัจจุบันต้นมะขามดังกล่าวก็ยังคงอยู่บริเวณเดิมชาวชุมชนที่ใช้ถนนเส้นรอบกำแพงวัดทางด้านทิศใต้ก็จะยกมือไหว้เพื่อเป็นสิริมงคลจนถึงทุกวันนี้

๑ น้อง ๆ จากกลุ่มประวัติศาสตร์ชุมชน

สำหรับสภาพทั่วไปของชุมชนศรีฐาน จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ
ชุมชนบ้านศรีฐานจำนวน 5 ท่านคือ

1. พ่อหนูฤทธิ์ ล่ามแขก พบว่า พ่อขุนพิจารณ์มี บุตร ธิดา 10 คน
คือ นางภา อนุศรี, นายเคน อนุศรี, นางทอง อนุศรี, นางปัด อนุศรี,
นางเพ็ญ อนุศรี, นางปัด อนุศรี, นางสาว ช้อหยุ่น, นายหิน อนุศรี, นายช่าง
อนุศรี, นางหว่าง นามวงศา สกุลเดิมมีสามนามสกุลคือ อนุศรี ช้อหยุ่น ล่ามแขก
การอยู่อาศัยของประชากร เข้ามาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากประมาณ 110 หลังคา
เรือน ปัจจุบัน 400 หลังคาเรือน คาดคะเนว่า บ้านศรีฐานตั้งมาประมาณ 200
ปี สมัยนั้นเมืองขอนแก่นมีร้านขายของอยู่ร้านเดียว สมมุติฐานว่าบ้านศรีฐาน
ตั้งหลังเมืองขอนแก่นเดิมอยู่ตำบลเมืองเก่าสภาพภูมิศาสตร์บ้านศรีฐาน มีพื้นที่
ไม่สม่ำเสมอเป็นโนนสูงต่ำไม่ราบเรียบมีน้ำสำคัญ คือ หนองบอน หนองยาว
สภาพแวดล้อม เป็นทุ่งนาชาวบ้านใช้น้ำจากหนองยาวซึ่งอยู่ทางทิศใต้ของ
หมู่บ้านอุบโศกบริโศกหลังจากนั้นชาวบ้านก็ไปหาน้ำจากบ่อน้ำที่สนามบิน
เก่า(โรงเรียนสนามบิน) มาไว้ดื่มซึ่งเป็นระยะทางที่ไกลมากปัจจุบันน้ำยังคง
อนุรักษ์ไว้อยู่ข้างโรงเรียนสนามบินพื้นที่บ้านศรีฐานแต่เดิมปัจจุบันมีบ่อบริเวณ
เก่าเดิมไม่ได้ติดตามวิทยาลัยขอนแก่น ดั้งเดิมทำมาหากินหาปูหาปลาอาชีพ
ชาวบ้านศรีฐาน ส่วนมากจะมีอาชีพทำไร่ ทำนา เลี้ยงวัว เลี้ยงควาย

การคมนาคม ในสมัยก่อนไปมาลำบากไปไหนมาไหนเดินทางด้วย
เท้าและเริ่มมีรถโดยสารรถเมล์ในปีพ.ศ. 2502

ประเพณีวัฒนธรรม ในวัดจอมศรีเป็นวัดประจำหมู่บ้านมาตั้งแต่
สมัยดั้งเดิม เคยเป็นที่เรียนหนังสือและประกอบพิธีทางศาสนา หากมีคนเสียชีวิต
จะนำศพมาเผาที่วัดป่าไผ่วัน การทำบุญ ประเพณีต่าง ๆ ในสมัยก่อน
ชาวบ้านได้ยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดต้องทำบุญตามฮีตสิบสองคองสิบสี่
และยังมีบุญประเพณีที่สืบทอดกันมาและทำมาจนถึงปัจจุบันคือ บุญเลี้ยงตาปู
หนองยาวจะทำทุก ๆ ปีในเดือน 6 วันพุธไหนก็ได้ของเดือน 6

การเล่นของชาวบ้าน บ้านศรีฐานมีคณะกลองมโหรีล่ำกลอน
หมอลำเซียน หมอลำสด ในสมัยก่อนวัดจะเป็นศูนย์รวมของชาวบ้านได้มา
พบเจอกัน สานกลองข้าว ขนดินเข้าวัด ทำให้มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน
ร่วมแรงร่วมใจกันเป็นอย่างดี ในเทศกาลสงกรานต์ชาวบ้านจะได้มีการเล่น
ต่างๆ ในสมัยก่อน มีสะบ้า เสือกินวัว ม้าหลังโปก หอนนคู่ บักดี

การปกครอง ผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้าหมู่บ้านศรีฐาน เดิมขึ้นอยู่กับ
ตำบลเมืองเก่า มีตำนานเป็นหัวหน้าตำบลบ้านศรีฐาน มีผู้ใหญ่บ้านจำนวน
1 คนคือ มีกำนันตำบลเมืองเก่า 3 คนต่อมาได้ขยายเขตเทศบาลเปลี่ยนเป็น
ตำบลเมืองมีประธานชุมชนเป็นหัวหน้า

๑ ตัวแทนน้องๆจากกลุ่มของดีศรีฐาน

กลุ่มของดีศรีฐาน

ของดีศรีฐานแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต
สิ่งมีชีวิต ได้แก่ ประชาชนชาวบ้านและต้นไม้ ปราชญ์ชาวบ้านคือ ผู้ที่ให้ความรู้
เรื่องราวต่างๆ จากการลงพื้นที่ ของดีเรามีหลายอย่าง สิ่งที่มีชีวิต ได้แก่ แจ่ว
บอง เนื้อแดดเดียวสมุนไพร ไข่กรอก ส้มตำแม่ไร่ แหนมแม่สังัด ปิ้งปลาตุก
ส้มหมู ส้มวัว ต้มเหลกน่องจอย ก้วยเตี้ยวยายตุ่น พะไล้ ขนมครก แม่หมาย
ส้มปลา แม่ละไม แจ่วบองแม่บัวซอน

ปราชญ์ชาวบ้าน มีหลายด้านได้แก่ด้านสุขภาพ หมอเอนัน 2 สามี ภรรยา แม่นางกับพ่อสมานพ่อคำบาย ด้านวัฒนธรรมประเพณี ของดีศรีฐาน มีประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่และมีปราชญ์ชาวบ้านด้านต้นไม้โบราณ

๑ ตัวแทนน้อง ๆ จากกลุ่มแผนที่เดินดิน

กลุ่มแผนที่เดินดิน

ขั้นตอนการดำเนินงาน มีการประชุมหารือก่อนการทำงาน แบ่งกลุ่ม การดำเนินงานเป็น 2 กลุ่ม

ลงมือปฏิบัติงานโดยมีแผนที่ทางการเป็นตัวนำทางสอบถามข้อมูล และจดบันทึกข้อมูลที่สอบถามได้

สรุปสิ่งที่เราได้รับและประชุมพูดคุยกันนำเสนอผลงาน

วันที่ 30 มิถุนายน 2560 ได้ลงพื้นที่สำรวจชุมชนศรีฐาน 1

จุดแรกคือ ศูนย์วิจัยข้าวตั้งอยู่ทางทิศใต้หันหน้าไปทางทิศเหนือ ศูนย์วิจัยข้าวเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุงพันธุ์ข้าวผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและ เพื่อพัฒนาเมล็ดข้าวให้มีคุณภาพดีมากขึ้น

จุดที่ 2 ดันมะขามใหญ่จะอยู่ข้างกำแพงวัด ทางด้านทิศใต้จะเป็นต้นไม้ที่มีความเก่าแก่อายุไม่ต่ำกว่า 200 ปี

จุดที่ 3 โรงพิมพ์ ชื่อสุชัยการพิมพ์ ทำมาประมาณ 10 กว่าปีแล้ว

จุดที่ 4 บ้านหมอนน้ำมนต์คือ บ้านของพ่อสงวน ฉุยฉาย รักษาเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุเป็นแผลกระดูกร้าว ทำมา 40 ปีแล้ว

จุดที่ 5 บ้านของพ่อคำบาย สอนหลุย เป็นหมอน้ำมนต์แต่จะรักษาเกี่ยวกับแผลน้ำร้อนลวกหรืออาการเจ็บคอ

จุดที่ 6 บ้านร่มพร้าว ของพ่อสมพล จันยากร เป็นผู้ที่มิภาพถ่ายทางอากาศของชุมชนศรีฐานเมื่อ ค.ศ. 1976

จุดที่ 7 นongยาวเป็นนongเก่าแก่ที่ชาวบ้านได้ขุดพบสิ่งของโบราณ เช่น ใบเสมา

จุดที่ 8 คือ ศาลเจ้าปู่ แต่ก่อนได้นำใบมะพร้าวมาสานเป็นช้างม้า วัว ควาย เพื่อนำมาเป็นบริวารของศาลเจ้าปู่ในบุญเดือน 6 จะทำพิธีเทพทางใจเพื่อบวงสรวงจะประกอบด้วย เหล้า ไห ไก่ตัว

วันที่ 1 ก.ค. 2560 ได้สำรวจชุมชนศรีฐาน 1 ต่อจากวันที่ 30 มิถุนายน ที่แรกทีไปสำรวจคือหนองบอนหลังจากที่สอบถามผู้รู้หนองบอนมีที่มาคือ มีต้นบอนเยอะมากจึงตั้งหนองนี้ว่าหนองบอนและยังมีศาลปู่ประจักษ์มีการจัดทำประเพณีในเดือน 5 หลังจากสงกรานต์ก็จะมาก่อเจดีย์ทรายและยังมีคูเมืองเก่าล้อมรอบเมืองไว้แต่บางที่ก็หายไปบ้างแล้ว และที่กั้นของหนองบอนมีดินล่อปลา มีลักษณะสีดำคล้ายๆ ดินร่วน เป็นดินที่อุดมสมบูรณ์

จุดต่อมาคือบ้านหมอยาโบราณใช้วิธีการบดยา ผสมน้ำ รักษาอาการต่างๆ ที่ต่อไปคือบ้านของขุนพิจารณ์ มีความเชื่อว่าเป็นที่ที่มีหลุมหลบภัยสมัยสงครามโลกครั้งที่สองแต่ปัจจุบันไม่มีให้เห็นแล้วเปลี่ยนแปลงเป็นบ้านเรือนที่ต่อมา บ้านเก่าเข้ามาอยู่ในปี พ.ศ. 2516 บ้านทำจากไม้ชื่อมาในราคา 2,000 บาทเดินขึ้นไปทางประตูวัดทางขวามือจะมีร้านถ่ายเอกสารในร้านถ่ายเอกสารมีเครื่องเจาะกระดาษลักษณะใช้ทำเหยียบซึ่งปัจจุบันแทบไม่มีให้เห็นแล้ว

ข้อมูลทางพ้อยน์เกี่ยวกับชื่อบ้านศรีฐานว่ามาจากฐานที่มีสี่ชั้นเลย เรียกว่า สี่ฐาน แต่ปัจจุบันเพี้ยนมาเป็นศรีฐานและคนสมัยก่อนยังไม่มีนามสกุล ใช้ มีตายายผู้หนึ่งชื่อตาซ้อ กับยายยุ่น ได้มาอยู่อาศัยเมื่อรัชกาลที่ 5 ประกาศใช้นามสกุลจึงนำชื่อของตาซ้อและยายยุ่นมารวมกัน จึงได้นามสกุลช้อยุ่นที่ได้ยินมาจนถึงปัจจุบัน และนามสกุลที่สองคือสามแขก

หลังจากนั้นได้เดินสำรวจต่อที่ศรีฐาน 2 ที่แรกที่ไปคือ โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐานได้มีบ่อพญานาคที่ 1 มีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงว่าผู้อำนวยการโรงเรียนจะได้ขึ้นมาเป็นผู้อำนวยการ ก็ได้มาบ่นบาลได้ฝันเห็นพญานาคจะให้โชคปรากฏว่าเช้าวันรุ่งขึ้น ได้เป็นผู้อำนวยการจริง ๆ จึงศรัทธาและนำรูปปั้นพญานาคมาถวาย

บ่อพญานาคมี 2 บ่อ มีเหตุการณ์จริงว่ามีช่างรับเหมามาก่อสร้างอาคารเรียนชั้นอนุบาลและได้นำกระรอกมาประกอบอาหารหลังจากสร้างอาคารเสร็จ ช่างรับเหมาได้กลับไปทำงานที่จังหวัดอุดรธานี ได้มีคนงานเกิดอุบัติเหตุบ้าง ล้มตายบ้าง หัวหน้าช่างจึงไปบอกพระว่ามีเหตุการณ์นี้เกิดขึ้น จึงได้ตั้งศาลตรงนั้นชื่อว่าศาลแม่บัวตอง และแม่สีชมพู พอตั้งศาลเสร็จพระได้มองไปทางทิศตะวันออกบริเวณข้างกำแพงว่าจะมีบ่อพญานาคอีกบ่ออยู่ตรงนั้นจึงเป็นที่มาของบ่อพญานาคที่สอง

วัดป่าไชยวัน วัดป่าไชยวันเป็นวัดที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับต้นไม้และช่างวัดมีวิทยาลัยเทคโนโลยีพงษ์ปัญญาเปิดสอนคอมพิวเตอร์ธุรกิจ บัญชี ช่างไฟฟ้ากำลัง ช่างกลโรงงาน เดินต่อมาอีกนิดจะมีร้านก๋วยเตี้ยวอรอยเด็ดเจ้าเก่า หัวมุมยังมีโรงแรมออร์คิดโฮเทลมีโรงพยาบาลราชพฤกษ์ เดินต่อมาข้างกันจะมีหอพักสี่ชั้นเพลส

บ้านศรีฐาน 3 จุดแรกที่ไปสำรวจคือร้านนิตดอกไม้สด เปิดมาประมาณ 8 ปี ผู้ชายเมื่อก่อนเป็นคุณครูสอนวิชาการงานอาชีพพอเกษียณอายุราชการก็นำมาต่อยอดโดยการมาเปิดร้านดอกไม้และรับทำบายศรี จากนั้นเดินไปที่หมู่บ้านร่มเย็นตั้งอยู่ซอย 9 มีบ้านทั้งหมด 27 คริวเรือน และ

เดินต่อไปที่สถานีวิทย์ ม.ก. ขอนแก่นตั้งอยู่ทางทิศเหนือก่อตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ. 2504 รวมแล้ว 56 ปี โดยวัตถุประสงค์ของการก่อสร้างสถานียี่เพื่อเผยแพร่วิธีการเกษตรในไทยจะมี 4 สถานี สถานีแรกตั้งอยู่ที่ จ.เชียงใหม่ สถานีที่สองตั้งอยู่ที่ จ. ขอนแก่น สถานีที่สามตั้งอยู่ที่กรุงเทพฯ ๗ สถานีสุดท้ายตั้งอยู่ที่ จ.สงขลา ไกลกันเป็นบ้านสวนสปลา เป็นธุรกิจส่วนตัวของลุงสายฝน ก่อตั้ง พ.ศ. 2548 จัดเป็นการนวดแผนไทยการนวดน้ำมันนวดสปลา คิดเป็นชั่วโมงละ 200 บาท ไกลกันเป็นโรงงานทำขนมจีนของพ่อบุญเทียน ล่ามแขก เริ่มก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2537 รวม 23 ปี และสุดท้าย ก้วยเตี่ยวยายตุ่น ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2535 รวมแล้วมีอายุ 25 ปี ปัจจุบันมีลูกสาวสี่ทอดอาชีพนี้

การลงสำรวจชุมชนศรีฐาน 1

- จุดที่ 1 บ้านยายเทียน เป็นบ้านที่ขุดพบใบเสมาใบแรก
- จุดที่ 2 หอพักแม่บุญเต็ม พบเศษหม้อและกระดูกคนแปดศอก
- จุดที่ 3 บ้านในสมัยโบราณ ปี พ.ศ. 2498
- จุดที่ 4 บ้านหมอเอ็น เป็นบ้านหมอเอ็นที่ทำไม้ของตัวเอง
- จุดที่ 5 บ้านทำปลาร้าแม่มณี
- จุดที่ 6 บ้านทำเนื้อแดดเดียว แม่บุญช่วย
- จุดที่ 7 ห้องพัก
- จุดที่ 8 ศูนย์ทดลองวิทย์ กสทช.
- จุดที่ 9 ร้านไข่มุกเช่าชุด
- จุดที่ 10 ร้านค้าชุมชน sml
- จุดที่ 11 สี่แยกตลาดบ้านศรีฐาน
- จุดที่ 12 บ้านเลี้ยงทาย

ประโยชน์ของแผนที่เดินดิน จะเห็นได้ว่าแผนที่ของเรามีรายละเอียดมากกว่าแผนที่ทางกายภาพจะเห็นถึงความเป็นอยู่ต่าง ๆ ความสัมพันธ์ในชุมชน วิถีชีวิต การท่องเที่ยวและของดีต่าง ๆ ในชุมชนประโยชน์ที่ได้รับจากการทำแผนที่เดินดินได้รู้ว่ามีจุดสำคัญต่าง ๆ อย่างไรบ้างในชุมชนและแต่ละจุดมีความสำคัญอย่างไร มีกิจกรรมมีการใช้ประโยชน์อย่างไรและมีระบบความสัมพันธ์กันอย่างไรได้เกิดความเข้าใจที่เกี่ยวกับลักษณะของการใช้พื้นที่และระบบความสัมพันธ์ในพื้นที่เกิดความสนุกสนานและความภาคภูมิใจที่ได้รู้จักพื้นที่และเรื่องราวของพื้นที่ที่ตนเองอยู่และสิ่งสำคัญพวกเรามีความสนุกสนานในการลงพื้นที่ทำแผนที่เดินดินในครั้งนี้

๑ ตัวแทนน้อง ๆ จากกลุ่มหนังสือ

กลุ่มหนังสือ

กระบวนการการให้ความรู้ของกลุ่มหนังสือ จะเริ่มจาก เล่าอะไร คือ เล่าเรื่องเกี่ยวกับบ้านศรีฐาน สถานที่สำคัญและของดี เล่าให้ใครฟังใครดู เล่าให้คนทั่วไปได้รับรู้เล่าอย่างไร เล่าโดยการทำออกมาเป็นหนังสือสถานที่ถ่ายทำ ได้แก่ โบสถ์ภายในโบสถ์จะมีความสวยงามมีโบเสมา เคียรพระพุทธรูปและ

ของโบราณต่าง ๆ หอระฆังจะมี 4 ชั้น บนหอระฆังจะเห็นบรรยากาศทั่วบ้าน
ศรีฐาน ต้นมะขามยักษ์ ตั้งอยู่ข้างวัดจอมศรีทางทิศใต้จะเป็นต้นมะขามใหญ่
มีอายุมากกว่า 100 ปี ร้านก๋วยเตี๋ยวเนื้อยายตุนเป็นร้านก๋วยเตี๋ยวที่เก่าแก่

บ่อพญานาคจะตั้งอยู่ในโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน บ่อพญานาค
มีความพิเศษคือ น้ำจะไม่แห้งหนองยาว เป็นกำแพงเมืองเก่า มีคูเมืองชั้น
ในและคูเมืองชั้นนอก อุปรกรณ์ในการถ่ายทำได้แก่ กล้องถ่ายภาพ ไม้คัตติ
หัวกล้อง ขากล้องแบบจับสองมือหน้าที่ในการทำงานพิธีกรรมหน้าที่ดำเนิน
รายการ ตากล้องมีหน้าที่ถ่ายวิดีโอ ผู้กำกับเป็นผู้ที่กำกับทุกอย่างตั้งแต่เริ่ม
จนจบ สต๊าฟเป็นผู้ที่ดูแลอุปกรณ์ทุกอย่าง ผลที่ได้รับจากการทำงานคือ กล้า
แสดงออกเกิด ความสามัคคี มีความอดทน สนุกสนาน

๑ นางสาวสุมาลี สุวรรณกร ประธานเครือข่ายสื่อศิลปวัฒนธรรมชุมชนอีสาน

จากนั้นเป็นการสรุป การนำเสนอข้อมูล 3 วันกับกิจกรรม สืบค้น
เมืองเก่าบ้านเราศรีฐาน ประธานเครือข่ายฯ บอกว่า สิ่งที่ได้รับสิ่งที่มันเกิด
ขึ้นกับเด็กเยาวชนของเรา ข้อดีของบ้านศรีฐานคือ การที่เด็ก ๆ เยาวชนได้มา
เรียนรู้พร้อมกับคุณพ่อคุณแม่ที่เป็นชาวชุมชนเองและคุณครูในโรงเรียนด้วย
รวมถึงเจ้าหน้าที่เทศบาลนครขอนแก่นที่เข้ามาช่วยหนุนเสริมก็ได้เรียนรู้ไป

ด้วยกัน สิ่งที่ได้รับในครั้งนี่เห็นชัดเจนว่าเจเนอเรชันของคุณพ่อคุณแม่เป็นคนเริ่มเรื่องถ่ายทอดมาสู่เจเนอเรชันนี้ รวมทั้งคุณครูที่สอนที่โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน วันนี้มานั่งฟังทำให้รู้สึกประทับใจ ภูมิใจที่บ้านเมืองของเรามีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน และเห็นของดีมากมาย ที่เกิดขึ้นในชุมชนบ้านศรีฐานของเรา ที่สำคัญที่สุดเห็นความสามัคคีของทุกชุมชน ทุกกลุ่ม

๑ ผศ.ดร.ทรงวิทย์ พิมพ์करण วิทยากร, ผู้นำทีมแผนที่เดินดิน

ในขณะที่ ผศ.ดร.ทรงวิทย์ กล่าวว่า ประทับใจกับการนำเสนอวันนี้เพียงแค่ว่าอย่าง ทุกคนมีความสามารถเพราะพื้นที่ที่เราเรารู้ดีกว่าคนอื่น แต่สิ่งที่คิดว่ากระบวนการทำงานของเราตลอดสามวัน โดยเฉพาะส่วนตัวเองว่าได้ผลในระดับหนึ่งที่น่าพอใจ เพราะทำให้ทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้นำชุมชนเองตัวแทนชุมชน เด็ก ๆ คณะครูเจ้าหน้าที่เทศบาลรู้จักชุมชนได้ละเอียดยิ่งขึ้นในมิติของชีวิตไม่ใช่มิติที่ผิวเผิน เราได้รู้มากกว่าที่เราเคยเห็น บางที่เราใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนเรา ไม่ได้มีโอกาสได้เห็นแต่จะเรียกว่าละเอียดและทำให้เราเข้าใจ ยกตัวอย่างกรณีการลงชุมชน เราไม่ได้เห็นแค่กายภาพ ไม่ได้เห็นแค่ตัวอาคารสถานที่บ้านเรือน หรือคนที่หน้าตาภายนอกเท่านั้น เราเห็นที่เบื้องหลังด้วยความเป็นมาด้วยวิถีคิดเขาด้วยและการใช้ชีวิตเขาด้วย อันนี้คือสิ่งที่เราได้จากกระบวนการสามวันนี้

“ผมว่าการลงทุนคุ้มค่ามาก ๆ สำหรับผมซึ่งเป็นคนที่มาเรียนรู้ด้วยตลอดจริง ๆ ไม่ใช่สามวันมีโอกาสมาก่อนหน้านั้นหลายครั้ง คุ้มค่ากับที่เราเตรียมการการประชุม เข้าใจว่าต่อไปเรามองอนาคตวันนี้ปัจจุบันเราได้ทำมาาระดับหนึ่งแล้วเราเห็นศักยภาพของชุมชน ศักยภาพของเด็ก ๆ เห็นศักยภาพของผู้นำชุมชนของเทศบาล ถ้าต่างคนต่างทำต่างคนต่างรู้มันจะไม่ใช้ภาพที่ก่อให้เกิดการพัฒนามันต้องมาช่วยกันหนุนเสริมกัน แต่ละคนต่างมีศักยภาพเป็นของตนเองทั้งเด็กทั้งผู้ใหญ่ต้องช่วยกันทั้งหมดทั้งชุมชนตรงนี้เป็นสิ่งที่เราเห็นแล้วว่ากระบวนการร่วมด้วยช่วยกันเราได้ผลมากจริง ๆ ทุกอย่างถ้าประสบความสำเร็จต้องได้มาด้วยความเหนื่อยยากลำบากทั้งนั้น ไม่ได้มาด้วยความสบายต้องขอบคุณโดยเฉพาะทางเทศบาลนครขอนแก่น ท่านรองนายกเทศมนตรีที่ช่วยกระบวนการตลอดมา” ผศ.ดร.ทรงวิทย์ กล่าว

๑ นายอวัชชัย รื่นรมย์ศิริ รองนายกเทศมนตรีนครขอนแก่น

สรุปสุดท้ายอยู่ที่ ผู้บริหารท้องถิ่น ขอขอบพระคุณคณะทำงานทั้งหมดวันหนึ่งงานของเราแค่ 20 % ถ้าบอกว่าเราเดินถึงไหนเราก็เดินออกมาจากหน้าบ้านเท่านั้นเอง เรานั่งอยู่ในบ้านแล้วกำลังเดินออกมาจากหน้าบ้านพอเดิน

ออกมาหน้าบ้านเราก็ต้องเดินออกมากลางบ้านเพื่อประกาศให้คนอื่นรับทราบ วันที่ 4 สิงหาคม 2560 เข้าใจว่าเราเชิญชุมชนในเขตเทศบาลนครมาทั้งหมดองค์กรต่าง ๆ มหาวิทยาลัยขอนแก่น องค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานวัฒนธรรม สำนักศิลปากร วัฒนธรรมจังหวัด เพราะตอนแรกคิดว่าเป็นเรื่องของการท่องเที่ยว การโปรโมทบ้านศรีฐาน แต่มันไม่ใช่ จริงแล้ว ๆ เป็นการทำให้คนศรีฐานจริง ๆ ไม่รู้ว่าเขาจะมาเที่ยวบ้านเราหรือไม่ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ เรากำลังลึกเข้าไปในจิตวิญญาณของตัวเอง เรารู้จักตัวของเราเอง เรา รู้ว่าเรามีหน้าตาอย่างไร มีแขนขาอย่างไร มีเท้าอย่างไร มีมืออย่างไร นั่นสำคัญกว่าทุกสิ่ง

“ข้อมูลทางประวัติศาสตร์จะมีความสำคัญก็ต่อเมื่อการหยิบไปใช้นั้นใช้เพื่ออะไร ใช้เพื่อสร้างความมั่นใจ ใช้เพื่อลงไปถึงรากเหง้าที่เราภาคภูมิใจ ใช้เพื่อเป็นพื้นฐานให้เราขึ้นอยู่กับสังคมอย่างตระหนงและมีตัวตนนั้นคือข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นการเรียนรู้ของเทศบาลที่จะขยับโครงการที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนเพื่อหยิบออกมาสร้างให้สังคมตรงนี้เข้มแข็งและมีภูมิต้านทาน” นายธวัชชัย กล่าว

กิจกรรมโครงการสืบค้นเมืองเก่า บ้านเราศรีฐาน ระยะเวลา 3 วันเต็ม ทำให้เห็นถึงศักยภาพของคนในชุมชนที่อยากจะสืบค้นข้อมูลของชุมชนตนเอง อยาจะถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับชุมชนให้คนรุ่นหลังได้รับรู้ อยาจะอนุรักษ์สิ่งที่มีคุณค่าให้อยู่คู่ชุมชนตราบนานเท่านาน เห็นศักยภาพของเทศบาลนครขอนแก่นที่อำนวยความสะดวกและจัดกิจกรรมอย่างละเอียดทุกขั้นตอนจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ได้เห็นพลังที่ยิ่งใหญ่ของเยาวชน น้อง ๆ จากโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน ครูจากโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน ที่ร่วมสืบค้นข้อมูลกับนักเรียนอย่างเต็มที่ตลอดสามวัน และที่สำคัญเราจะได้รับความร่วมแรงร่วมใจ ความสามัคคีของคนในชุมชนศรีฐาน ที่ต้องการให้ชุมชนศรีฐานเป็นชุมชนที่เต็มไปด้วยประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ และกลายเป็นอีกหนึ่งสถานที่ท่องเที่ยวที่เมื่อมาจังหวัดขอนแก่นจำเป็นต้องแวะ

๑ พระครูบุญชยากร เจ้าอาวาสวัดไชยศรี
เจ้าคณะตำบลสวะถี อ.เมือง จ.ขอนแก่น

โครงการปลูกใจเมืองที่สวะถี เราเลือกโรงเรียนสวะถีพิทยาสรรพ์ เพราะมีโครงการเมืองสามดีอยู่แล้ว ที่โรงเรียนมีเด็กเยาวชน เขามีกิจกรรมร่วมกับวัดและมีโครงการเมืองสามดีดำเนินการอยู่ด้วยเลยเอาโครงการนี้เข้าไปใช้ไปกับเด็กสวะถีพิทยาสรรพ์ ซึ่งเป็นกลุ่มเด็กมัธยม ปัจจุบันเราต้องยอมรับว่าชุมชนสวะถีของเรามีลิม มีอุปแถม มีกิจกรรม มีการท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญ เป็นส่วนภูมิทัศน์ให้มีเสน่ห์มากขึ้น เลยทำโครงการปลูกใจไทสวะถีขึ้น โดยเพิ่มคุณค่าบางกลุ่ม เริ่มจากโรงเรียนชุมชน แล้วต่อมาที่วัด

ทั้งบ้าน วัด โรงเรียน สามส่วนเราทำงานร่วมกันมานาน ที่โรงเรียนสวะถีพิทยาสรรพ์มีชมรมลินไชคือนักกลุ่มเยาวชนที่นี่ ปัญหาต่าง ๆ เด็กู้ที่โรงเรียนร่วมกับทางวัด โรงเรียนเป็นพื้นที่วัฒนธรรม เราเห็นปัญหาเกิดในช่วง 2-3 ปี หลังจากเปิดเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทำให้มีขยะเยอะ แม้เทศบาลจะมีโครงการธนาคารขยะ แต่ก็ยังไม่ได้ผลมากนัก เราจึงอยาก จะเสริมให้มีความสุขชุมชนมีมากขึ้น เราเลยคิดร่วมกันในการแก้ขยะในชุมชน เพื่อให้ชุมชนเราปลอดขยะ

วิธีการปลูกใจ เรามีสื่อในท้องถิ่นอยู่แล้ว เรามีความร่วมมือทำโครงการต่าง ๆ กันมาอยู่แล้ว เราใช้วิธีการเริ่มจากโรงเรียนเพราะมีเจ้าภาพอยู่ก่อน วัดเป็นตัวอย่างที่ดี คนชุมชน รักความสะอาด วัดสปราร์คมาก่อนเลย เพราะชาวบ้านจะไม่ค่อยทำ จึงเป็นแบบอย่างให้โรงเรียนเห็น พอมีการท่องเที่ยว ส่วนใดส่วนหนึ่งจะรับผิดชอบเพียงลำพังไม่ได้ ต้องอาศัยความร่วมมือกัน เราจึงเอาเขามาร่วมมือกัน เราสปราร์คที่ตัวเยาวชน เพราะเยาวชนในสภาวะก็เป็นเด็กในชุมชนด้วย ซึ่งพอเขาเดินหน้า เด็กทำได้ดี ทำในโรงเรียนมีการรณรงค์เสียงตามสาย มีการรณรงค์ไปในห้องเรียน มีโปสเตอร์ชมรม ส่วนชุมชนเทศบาลมีธนาคารขยะ เยาวชนก็เข้าไปช่วยด้วย เป็นการบูรณาการ 3 ส่วน เข้าไปด้วย มันใจว่าอนาคตชุมชนสภาวะดีปลอดภัยแน่นอน เพราะตอนนี้เยาวชนเขาได้สปราร์คแล้ว

๑ มาลี เสาร์สิงห์

ครูโรงเรียนสวาระทิพิทยาศรพ์ ผู้ดูแลโครงการ

พ ลัมมฤทธิที่เกิดขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน หลังเสร็จสิ้นกระบวนการปลุกใจโทสวาระทิ พบว่าเด็กเยาวชนในพื้นที่สวาระทิได้หันมาสนใจปัญหารอบตัวมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหาขยะ เนื่องจากชุมชนสวาระทิมีปัญหาที่เกิดจากการจัดการขยะไม่ถูกต้อง และพฤติกรรมกรรมากรทิ้งขยะของเด็กและเยาวชนยังขาดความตระหนักในเรื่องของสิ่งแวดล้อม มีขยะในครัวเรือน ชุมชน และโรงเรียนที่ยังจัดการไม่ถูกต้อง

จากการจัดกิจกรรมปลุกใจเมืองทำให้นักเรียนในโรงเรียน มีความตระหนักเรื่องขยะ และมีการแบ่งงานกันทำเป็นกลุ่ม เช่นรณรงค์การแยกขยะ ทำป้ายแนะนำการทิ้งขยะ ช่วยกันเก็บขยะและใช้การเดินร้องรำทำเพลงเพื่อไม่ให้นักเรียนทิ้งขยะไม่เป็นที่ รณรงค์การใช้ถุงผ้า และนำขยะพลาสติกไปจำหน่ายเป็นเงินฝากธนาคารโรงเรียน มีแผนการทำงานทั้งระยะสั้น และระยะยาว

เด็ก ๆ ได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม รู้จักแก้ปัญหาจากการทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อนต่างวัย เรียนรู้ที่จะทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น มองเห็นปัญหาที่อยู่ใกล้ตัวและสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งขณะนี้นักเรียนทุกห้องเรียนมีโครงการเกี่ยวกับการแก้ปัญหาขยะในโรงเรียน 18 ห้อง 18 โครงการและคิดว่าด้นที่จะทำให้นักตำบลสวาระทิอยู่อย่างมีความสุข เพราะมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี

กิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในระยะยาวของคนในชุมชนภายใต้การจัดการของโรงเรียนกลุ่มเยาวชนและผู้นำชุมชน ในตำบลสวาระทิเพื่อให้เกิดการตระหนักเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย ภายใต้ “โครงการปลุกใจโทสวาระทิ” เพื่อให้ชุมชนสวาระทิ เป็นชุมชนแห่งการสร้างสรรค์ มีความสุข โดยที่ทุกคนลุกขึ้นมาปรับเปลี่ยนตนเองในเรื่องของขยะสิ่งแวดล้อม

ปลุกใจไทสาวะถี ที่นี้ไม่มีชยะ

สำหรับการดำเนินกิจกรรมในชื่อ โครงการ 4 ป. ภูมิใจไทอีสาน (ปลุก ปรับ เปลี่ยน ปลื้ม) ที่ดำเนินกิจกรรมในช่วงเดือน เมษายนถึง สิงหาคม 2560 โดยเครือข่ายสื่อศิลปวัฒนธรรมชุมชนอีสาน ที่ได้ดำเนินการใน 3 พื้นที่ ที่มีความแตกต่างกันทางสภาพชุมชน ความเป็นอยู่ และพื้นฐานครอบครัว ประกอบด้วย

1) สถานพินิจเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นที่ควบคุมเด็กเยาวชนที่ประพฤติผิดและมีปัญหาด้านอาชญากรรมจนต้องถูกควบคุม

2) ชุมชนริมทางรถไฟ (ชุมชนเทพารักษ์ 5) เทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งเด็กและเยาวชนในพื้นที่เป็นเด็กกลุ่มเสี่ยงในการที่จะเข้าสู่ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด ประกอบกับมีการไล่อ้อบ้านเพื่อขยายรถไฟทางคู่ทำให้เยาวชนและคนในชุมชนเดือดร้อนไม่มีที่อยู่อาศัย

3) ชุมชนสาวะถี ต.สาวะถี อ.เมือง จ.ขอนแก่น เด็กในหมู่บ้านที่มีสภาพแวดล้อมที่ตึง ชุมชนแห่งนี้มีศิลปวัฒนธรรมเป็นหลักในการพัฒนาชุมชน และมีสถานที่สำคัญในชุมชนคือ โบสถ์ หรือ ลิมเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่เป็นจำนวนมาก

การดำเนินกิจกรรมดำเนินการพื้นที่ละ 2 วัน รูปแบบคือการให้ข้อมูลในโครงการ “ปลุก-ใจ-เมือง” เพื่อให้เด็กเยาวชน ตระหนักคิด และ ตอบโจทย์ว่า ความสุข ความฝัน และความหวัง ของตนเองคืออะไร มีสิ่งไหนที่อยากจะทำ จะปรับ เปลี่ยน ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น

โดยในพื้นที่แรก คือ สถานพินิจเด็กและเยาวชน ได้ข้อสรุปจากการทำโครงการว่า ความสุขของเด็กเยาวชนกว่า 100 คนที่เข้าร่วมกิจกรรม ตอบคำถามออกมาในทิศทางเดียวกันคือ การได้อยู่กับครอบครัวพร้อมหน้า ความฝันคืออยากมีอาชีพเหมือนคนอื่น ๆ ที่เป็นคนปกติที่อยู่นอกสถานที่คุมขัง คือ เป็นทหาร เป็นครู เป็นหมอ แต่พวกเขาไม่อยากเป็นตำรวจเพราะตำรวจคือคน

ที่จับพวกเขาเข้ามาอยู่ที่นี้ ส่วนความหวังคือ อยากจะออกจากสถานควบคุม
แห่งนี้ให้เร็วที่สุด และอยากให้พ่อแม่มาเยี่ยม

ส่วนพื้นที่ที่สอง คือ ชุมชนริมทางรถไฟ (เทพารักษ์ 5) ผลสรุปการ
จัดกิจกรรม 2 วันพบว่า ความสุข ของเด็กที่นี่คือ การได้มีบ้านอยู่อย่างถาวร
อยู่กันพร้อมหน้าพ่อแม่ลูก ส่วนความฝันคืออยากประกอบอาชีพต่าง ๆ ตาม
แต่ตัวเองจะชอบ ในขณะที่ความหวังคือ อยากมีบ้าน และอยากมีสนามเด็ก
เล่น อยากมีสนามฟุตบอล สระว่ายน้ำ

ส่วนพื้นที่สาม คือชุมชนสาวะถี พบว่าเด็กเยาวชนต้องการที่จะให้
ชุมชนมีความสุขด้วยการไม่มีขยะ จึงคิดวิธีการจัดการขยะในระยะสั้น เช่น
การรณรงค์ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก คัดแยกขยะทั้งที่บ้านและโรงเรียน ส่วน
การจัดการระยะยาวคือ ร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นและชุมชนในการจัดการ
รณรงค์เก็บขยะ และการทิ้งขยะเพื่อนำเอาขยะมาแปรรูปเพิ่มมูลค่าได้ พร้อม
กับผลิตสื่อหลากหลายรูปแบบ ทั้งจัดรายการวิทยุ เสียงตามสาย เขียนป้าย
ประชาสัมพันธ์ เพื่อปลุกใจให้คนในชุมชนและโรงเรียนหันมาช่วยกันแก้ไข
ปัญห ขยะในพื้นที่

โดยจากข้อสรุปของ 3 พื้นที่จะเห็นว่า ความแตกต่างทางความคิด
ของเด็กและเยาวชนแตกต่างกันในการตอบโจทย์ ความหวัง ความฝัน และ
ความสุข ของแต่ละพื้นที่ ตามความพร้อมและบริบทของแต่ละชุมชน แต่
อย่างไรก็ตาม การทำกิจกรรมในครั้งนี้จะสามารถส่งต่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ
และ หน่วยงานพัฒนาในพื้นที่สามารถนำไปต่อยอดกระบวนการคิดของ
เด็กเยาวชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะการจัดพื้นที่สร้างสรรค์
ให้เด็กเยาวชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ความฝันของเด็กเยาวชนในการมีพื้นที่สร้างสรรค์ของตนเองนั้น ใน
สถานพินิจเด็กและเยาวชน พวกเขาต้องการวาดภาพ เพื่อผ่อนคลาย โดย
ขอพื้นที่บริเวณห้องสมุดเป็นพื้นที่จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ส่วนพื้นที่ชุมชน
เทพารักษ์ เด็กและเยาวชนต้องการสนามฟุตบอลเพื่อเอาไว้ออกกำลังกาย
และเล่นกีฬาเพื่อผ่อนคลาย ในขณะที่ชุมชนสาวะถี เด็กและเยาวชนจะใช้
พื้นที่วัดไชยศรี ในการจัดกิจกรรมรณรงค์การแยกขยะ และ ทิ้งขยะ เพื่อ
โน้มน้าวใจนักท่องเที่ยวให้รู้จักคัดแยกขยะก่อนทิ้งอีกด้วย

พื้นที่	ความฝัน	ความหวัง	ความสุข
สถานพินิจเด็ก และเยาวชน	มีอาชีพตามฝัน	ออกจากห้องขัง	อยู่กับครอบครัว
ชุมชนเทพารักษ์	อยากมีสนามกีฬา	อยากมีบ้านมั่นคง	อยู่กับครอบครัว
ชุมชนสาวะถี	มีอาชีพที่เอื้อ กับชุมชน	ชุมชนปลอดภัย	อยู่กับครอบครัว

๑ ปลุกใจเมืองสาวะถี เปลี่ยนพื้นที่ให้ปลอดภัย

กิจกรรมปลุกใจเมืองที่โรงเรียนสาวะถีพิทยาสรรพ์ ถือเป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมที่สุดในการจัดกิจกรรม เด็กเยาวชนที่นี่คือเด็กบ้าน ที่มีชีวิตความเป็นอยู่แบบปกติทั่วไป ไม่ได้มีปัญหาอะไรมากนัก ตื่นเข้ามาโรงเรียน กลับบ้านไปช่วยพ่อแม่ทำงาน ปัญหาชีวิตต่างๆ แทบจะไม่พบเจอ

ประกอบกับพื้นที่ตำบลสาวะถีแห่งนี้ เป็นพื้นที่เมืองสามมิติ ที่มีพื้นที่ดี ภูมิดี และสื่อดีมาก่อน ทำให้ปัญหาพื้นฐานของชุมชนค่อนข้างน้อย ปัญหายาเสพติด ปัญหาทะเลาะวิวาท อาชญากรรมน้อยมาก การทำงานร่วมกันระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน หรือ บ-ว-ร หลอมรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๑ ภาณุพงศ์ อุดม

ก่อนจะลงพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมปลูกใจเมือง ทีมงานได้ลงไปหารือกับกลุ่มผู้ที่จะร่วมกิจกรรม นั่นคือเยาวชนในพื้นที่ โดยมีแกนนำหลักคือ ภาณุพงศ์ อุดม หรือ โอเวน ที่เคยร่วมกิจกรรมกับเครือข่ายมาก่อนหน้านี้ ทั้งโครงการค่ายเยาวชนลินไซโมเดลครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2 โครงการเมืองสามดีวิถีสุข รวมไปถึงงานกิจกรรมของชุมชน โรงเรียน และวัดอย่างต่อเนื่อง เขาเป็นแกนนำเยาวชนที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนกิจกรรมอย่างดีเยี่ยม

เมื่อถามโอเวนพร้อมเพื่อนๆ ว่า หากอยากจะทำปรับปรุง เปลี่ยนแปลงชุมชนของตนเอง โอเวนและเพื่อนๆ อยากปรับปรุงเรื่องอะไร เขาและเพื่อนๆ คิดสักครู่ก่อนจะตอบพร้อมกันว่า ในหมู่บ้านปัญหาค่อนข้างน้อย เพราะผู้นำชุมชน และศูนย์รวมใจของชาวบ้านคือวัดโดยมีพระครูบุญชยากรนั้น ค่อนข้างมีการประสานความร่วมมือกันอย่างดี รวมถึงโรงเรียนในพื้นที่ ได้มีการประสานงานและทำกิจกรรมพร้อมเพรียงกันด้วยดีมาตลอด

อีกทั้งชุมชนสวาทดีแห่งนี้ เป็นพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้เข้ามาส่งเสริม ทำให้แต่ละเดือนซึ่งจะมีการทำบุญประเพณีตามฮีต 12 ของอีสานมีการจัดการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีบ้าน วัด โรงเรียน ชาวชุมชน และเด็กเยาวชนได้มีส่วนร่วมเสมอ รวมไปถึงประเพณีใหญ่ที่มีคนจากภายนอกมาร่วมงาน

มากมายนั่นคือประเพณีบุญข้าวจี และ ประเพณีบุญตรุษสงกรานต์ แต่สิ่งที่เห็นว่าเป็นปัญหาตลอดของชุมชนคือการจัดการเรื่องขยะ เพราะหลังจากงานประเพณีผ่านไป ขยะจะกองใหญ่ล้นวัด ล้นชุมชน เขาจึงมองว่าปัญหาใหญ่ของชุมชนที่อยากปรับเปลี่ยนคือเรื่อง "ขยะ"

“แต่ละบ้านไม่มีการคัดแยกขยะ พอมาถึงวัด เวลาทีมงานบุญงานประเพณี ก็ไม่มีการคัดแยกขยะ ใครอยากทิ้งลงไหนก็ทิ้ง ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะรีไซเคิล ปนกันเต็มไปหมด หากอยากจะเปลี่ยนชุมชนหรือปลุกใจชุมชนผมว่าทำเรื่องขยะก็ดี ทรนงค์ให้เด็กเยาวชนลดการทิ้งขยะ และคัดแยกขยะ เพราะทางเทศบาลมีโครงการขยะเพื่อชีวิต คือหากครอบครัวไหนแยกขยะและเอาไปขายมีเงินฝากเข้าบัญชีครัวเรือนเดือนละ 300 บาท หากบ้านนั้นมีใครเสียชีวิตทางเทศบาลจะจ่ายเงินสงเคราะห์ให้เลย 5,000 บาท แต่ปัญหาคือชาวบ้านร่วมกิจกรรมนี้น้อย บ้านผมก็ไม่ร่วม” โอเวณเล่าถึงปัญหาที่เธออยากจะทำปรับเปลี่ยน เปลี่ยนแปลง หรือ ปลุกใจชุมชนของพวกเขา

จากปัญหาที่พวกเขามองเห็น จึงนำมาเป็นประเด็นหลักในการเข้าพื้นที่เพื่อจัดกิจกรรม โดยพุ่งเป้าไปที่โรงเรียนสาวะถีพิทยาสรรพ์ เพราะเป็นแหล่งรวมเด็ก เยาวชนในพื้นที่ชุมชนสาวะถีทั้งหมด และเป็นพลังเยาวชนเด็กโต ที่จะสามารถขับเคลื่อนและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพได้

กิจกรรมปลุกใจเมืองสาวะถีเริ่มปฏิบัติการเมื่อวันที่ 18-19 พฤษภาคม 2560 ที่ผ่านมา โดยการเชื่อมประสานของ อาจารย์มาลี เสาร์สิงห์ ครูสอนวิชาสังคมศึกษาที่สนใจการทำงานจิตอาสา ทำงานเพื่อสังคมอย่างต่อเนื่อง แม้อาจารย์มาลีจะไม่ใช่คนหมู่บ้านนี้โดยกำเนิด แต่สนใจและตั้งใจสอบบรรจุมาอยู่ที่นี่ และพอมายู่แล้วหลงเสน่ห์แบบบ้าน ๆ ของบ้านสาวะถี จึงสอนอยู่ที่นี่ มีครอบครัวอยู่ที่นี่กว่า 30 ปีแล้ว

การทำกิจกรรมตลอด 2 วัน ได้มีการวางกลยุทธ์ ดึงเด็กเยาวชนทั้งหมดที่ร่วมกิจกรรมด้วยการ นิมนต์พระครูบุญชยากร เจ้าอาวาสวัดไชยศรี และเจ้าคณะตำบลสาวะถี ผู้นำทางจิตใจและศรัทธารวมใจของคนในชุมชนมา

พูดปลุกใจ มาอธิบายความและมาสร้างแรงบันดาลใจก่อน ก่อนที่จะใช้วิทยากร
กระบวนการทั้ง เศกสันต์ วิชัยพล และ บัณฑิต โคตรมณี พาเด็กเยาวชน
ละลายพฤติกรรม เพื่อให้เด็กเล็กและเด็กโตเข้าร่วมกิจกรรมแบบไม่เขินอาย
พร้อมกับชวนคิด ชวนคุยเรื่องปัญหาของชุมชนที่อยากแก้ไข ท้ายสุดคำตอบ
ที่ได้ก็ยังคงเป็นการแก้ปัญหาขะอยู่ดี

กระบวนการตลอดสองวันนั้น เปิดโอกาสให้พวกเขาตระหนัก
ด้วยการเชิญตัวแทนเทศบาลตำบลสาวะถี มาบอกถึงปัญหาขะในชุมชน ให้
พวกเขาคิดมองที่มาของปัญหาด้วยการกลับมามองตนเองและครอบครัว และให้
เขาคิดแก้ปัญหาว่าจะทำอย่างไรกับขะที่มีอยู่ โดยผลสุดท้ายพวกเขาก็คิดออก

๑ พระครูบุญชยากร เจ้าอาวาสวัดไชยศรี

“เมื่อเห็นกิจกรรมคำว่าปลุกใจเมือง อาตมาไม่รู้ว่าคนอื่นคิดอย่างไร
คำว่าเมือง ถ้ามาจัดกิจกรรมที่สาวะถี ก็คือเมืองสาวะถีนี้แหละ เมืองเป็นเชิง
สัญลักษณ์เป็นเขตหรือเป็นแดนอาจจะหมายถึงเขตแดนที่เราอยู่ก็ได้ ถ้าม
ว่าเมืองสาวะถีมีใจด้วยหรือถึงต้องไปปลุกใจ ใจเมืองคือผู้ดูแลรักษาสุขภาพ
เหมือนแพทย์ เรามีใจเมืองมาตั้งแต่อดีตหลายร้อยพันปีก็ได้ ใจเมืองสำคัญ
เมืองหรือชุมชนบ้านจะเศร้าเหงาเจ็บป่วยบ้านนั้นจะดีหรือไม่ดี ขึ้นอยู่กับใจ
เมืองสรุปว่าเมืองมีใจ”

๑ ภาพพิธีเปิดการจัดกิจกรรม ปลุกใจไทสาวะถี

๑ ครูยอด บัณฑิต โคตรมณี

๑ รัชณู ผิวพุ่ม ผู้ช่วยนักวิชาการส่งเสริมสุขภาพ ตำบลสาวะถี

หน่วยงาน	ปัญหา	การแก้ไข	ผลสัมฤทธิ์
เทศบาล	ขยะล้น/ปริมาณขยะเพิ่ม/ ครัวเรือนไม่แยกขยะ/ครัว เรือนไม่ร่วมโครงการ/ ที่ทิ้งขยะเต็ม	- 2549 ทำโครงการ จัดการขยะ - 2555 คัดแยก ขยะแลกแต้ม - 2560 ขยะเป็นบุญ	น้อย
โรงเรียน	ขยะล้น /นักเรียนไม่ทิ้งขยะ ลงถัง/ไม่มีการแยกขยะ	แยกขยะ/รณรงค์ เก็บขยะ /สื่อรณรงค์	ขยะลดลง (เป็นความสุข)
ครอบครัว	ไม่แยกขยะ/ไม่ร่วมโครงการ ของเทศบาล	แยกขยะ/ทำขยะ แลกแต้ม	มีการแยกขยะ
เยาวชน	ทิ้งขยะตามใจ/ไม่มีจิตสำนึก	ปลูกสำนึก/ทิ้งขยะ ลงถัง	ขยะลดลง

๑ ขยะในชุมชนสาวะถี

๑ น้อง ๆ เขียนปัญหาขยะที่พบในชุมชน ลงในกระดาษ

๑ น้องๆ เขียนความสุข ความหวัง ความฝัน ลงในกระดาษโพสต์อิท

๑ นางศุมาลี สุวรรณกร

ประธานเครือข่ายสื่อศิลปวัฒนธรรมชุมชนอีสานชี้แจงการทำงาน

๑ ผศ.ดร.ทรงวิทย์ พิมพะกรรณ์ วิทยากร

นอกจากการคิดหาวิธีแก้ปัญหาขยะแล้ว ยังมีการเชิญวิทยากร ผศ.ดร.ทรงวิทย์ พิมพะกรรณ์ มาแนะนำวิธีการจัดวางขยะให้เป็นงานศิลปะ โดยบอกว่า “ศิลปะง่ายกว่าที่เราคิด ศิลปะเป็นได้ทุกอย่าง ศิลปะไม่จำเป็นต้องเขียนรูป เราสามารถที่จะเอาสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเรามาสร้างสรรค์เป็นงานศิลปะ วันนี้เรามีอุปกรณ์ ไม่ใช่สี ปากกา ฟู่กัน ทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์ หลักการของเราคือ ต้องทำให้แตกต่าง วันนี้เราจะทำ มีอุปกรณ์เป็นลังกระดาษ

แก้วน้ำ ขวดน้ำ เราลองเอามาวางรวมกันตรงกลาง กติกาคืออุปกรณ์ของเราสามารถฉีก ตัด ย่อยออกมาประกอบสร้างให้กลายเป็นสิ่งที่ตกลงกัน สิ่งที่เราเรียกว่าขยะ สิ่งที่ยังแล้วเอามาสร้างให้เกิดคุณค่า”

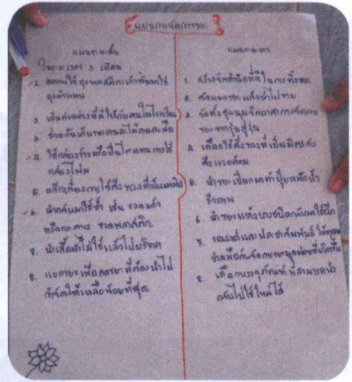

Spark U 2000 1500

Spark U 2000 1500

๑ ตัวอย่างสิ่งประดิษฐ์จากขยะของเด็กเยาวชน

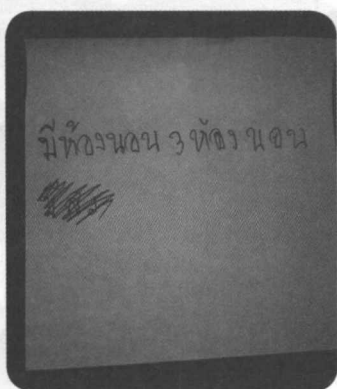
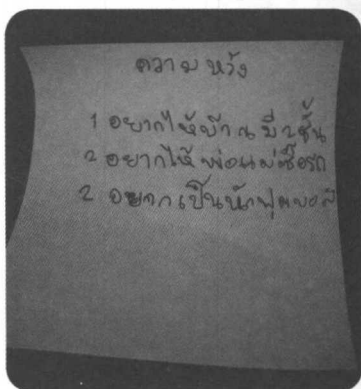

๑ เด็ก ๆ รณรงค์เก็บขยะ

แผนงานจัดการขยะของนักเรียนโรงเรียนสาวะถีพิทยาสรรพ์

แผนระยะสั้น ลดขยะ	แผนระยะยาว ลดขยะ
<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก - แยกขยะก่อนทิ้ง - ปลูกสำนึกในการทิ้งขยะให้ถูกต้อง - แบ่งกลุ่มรณรงค์ไม่ทิ้งขยะ - ใช้ปิ่นโตแทนกล่องโฟม 	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งชุมชนมจิตอาสาจัดการขยะ - นำขยะเปียกมาทำปุ๋ย - รณรงค์เสียงตามสาย - จัดรายการเสียงตามสาย - ทำป้ายรณรงค์ติดตามชุมชน

ปลุกใจชุมชนเทพารักษ์ทางรถไฟ “เรายังไม่มีบ้าน”

ชุมชนเทพารักษ์ เป็นชุมชนขนาดใหญ่ อยู่ริมทางรถไฟเมืองขอนแก่น ที่ผ่านมามีทั้งเด็กและผู้ใหญ่ในชุมชนนี้ ไม่ได้อยู่แบบมีความสุขมากนัก เพราะทุก ๆ ปี หากมีการพัฒนาทางรถไฟ ครอบครัวที่อยู่รายรอบต้องหวาดระแวง เพราะเกรงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

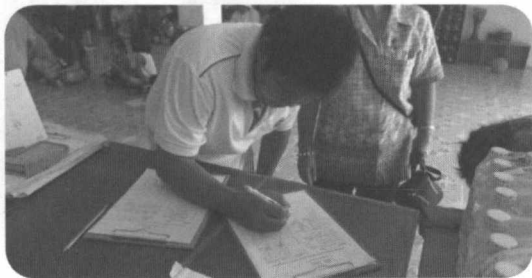
โครงการ Spark you ปลุกใจเมือง ได้ลงพื้นที่เข้าไปพูดคุยกับผู้นำชุมชน เพื่อถามถึงความต้องการเปลี่ยนแปลงปลุกใจของคนในชุมชน คำตอบที่ได้น่าสนใจตรงที่ว่า “ถ้าถามหาความสุขคงไม่มี เพราะที่นี่ยังทุกอย่างอยู่มาก โครงการรถไฟทางคู่ทำให้บ้านกว่า 300 หลังคาเรือนริมทางรถไฟต้องถูกรื้อออก ยังไม่รู้ว่าจะไปอยู่ที่ไหนกัน ถ้าถามหาความฝันไม่รู้จะมีกันไหม เพราะแต่ละคืนนอนแทบไม่ได้ฝัน และถ้าถามหาความหวัง เราก็ยังเหมือนกัน คืออยากมีบ้านที่อบอุ่น มันคงอาศัย”

ปัญหาที่รับฟังดูหนักหนาสำหรับการแก้ไข เพราะคงต้องอาศัยผู้มีอำนาจมาดูแล แต่เมื่อโครงการปลูกใจเมืองของเราเดินทางมาถึงแล้ว คงจะรอเวลาให้ใครมาจัดการไม่ได้

วันที่ 27-28 พฤษภาคม 2560 เป็นเวลา 2 วันเต็ม ที่โครงการปลูกใจเมือง ได้ลงพื้นที่พูดคุยกับเด็กเยาวชนและคนในชุมชน เพื่อสอบถามความคิดเห็น ความหวัง และความสุข ด้วยการใช้กิจกรรมกระบวนการ ร้องเพลงให้ฟัง โดยคุณนิต ลายสือ ศิลปินเพลงเพื่อชีวิต พาเล่นละคร ร้องเพลง โดยเศกสันต์ วิชัยพล และบัณฑิต โคตรมณี พร้อมกับสอนวาดภาพดึงเอาความฝันที่มีออกมาโดยศิลปินนักวาดระดับประเทศ ไพบุลย์ ธรรมเรืองฤทธิ์ หรือ ครูเบิ้ม ทำให้เด็กเยาวชนที่มาร่วมกิจกรรมวันละเกือบ 100 คน มีความสุข ยิ้มออก และเริ่มมีเสียงหัวเราะตามมา

๑ นิต ลายสือ

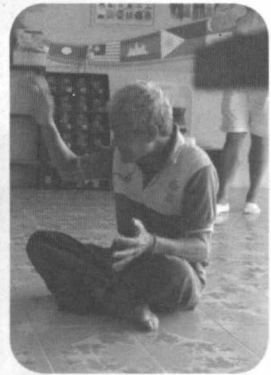

๑ น้อง ๆ เริ่มลงทะเลเป็นนเข้าร่วมกิจกรรม

๑ แม่นิด ลงทะเบียนร่วมกิจกรรม, เด็ก ๆ ตั้งใจฟังเพลง

ผู้
ที่มาร่วมกิจกรรมไม่ได้มีเพียงเด็กและเยาวชนเท่านั้น แต่ยังมีผู้สูง
อายุภายในชุมชนที่ให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมอีกด้วย พร้อม
ทั้งแสดงออกถึงความพร้อมที่จะมาร่วมกิจกรรมในวันนี้ไม่แพ้เด็ก ๆ ที่นี้เลย

๑ คุณแม่นิด และคุณตา มาเข้าร่วมกิจกรรม

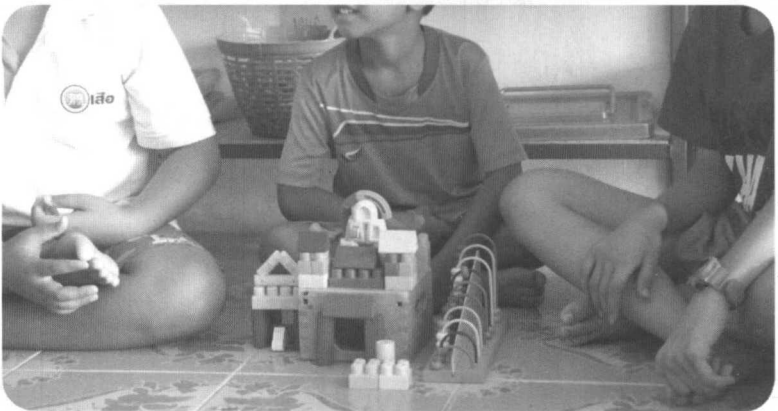
๑ เด็ก ๆ เล่นกิจกรรมด้วยความตื่นเต้น

๑ ทุกคนล้วนมีความฝัน

กิจกรรมวาดรูปความฝันที่น้อง ๆ อยากจะเป็นมากที่สุด 1 อย่างผ่านไปด้วยความตื่นเต้น พร้อมความสนุกสนานที่ได้วาดความฝันของตนเอง ผ่านแผ่นกระดาษและสื่อสารให้ผู้อื่นได้รับรู้ ต่อเนื่องด้วยกิจกรรมสร้างเจดีย์ที่สูงที่สุด 1 เจดีย์ เมื่อน้อง ๆ ได้รับโจทย์จากวิทยากรทุกคนเริ่มจับกลุ่มนั่งล้อมวง และทำตามอย่างกระตือรือร้น

“ช่วยกันทำบ้านในฝันของพวกเรา 1 หลัง” เสียงพี่เศกวิทยากรดังขึ้นหลังจากที่เด็ก ๆ เริ่มทยอยทำทางรถไฟเสร็จแล้ว ตอนนี่กิจกรรมที่พี่ ๆ ให้ทำไม่ยากเกินความสามารถอีกต่อไปเพราะทุกสิ่งล้วนอยู่รอบตัวเด็ก ๆ พบเห็นทุกวันจนจินตนาการ เด็ก ๆ เริ่มลงมือต่อบ้านในฝันของเด็ก ๆ 1 หลัง พวกเขาเริ่มตื่นเต็นท์ว่าบ้านในฝันของเด็ก ๆ จะมีอะไรบ้างและออกมาเป็นแบบไหน

๑ บ้านในฝันของน้อง ๆ มีสนามเด็กเล่นอยู่ข้างบ้าน

๑ น้อง ๆ ช่วยกันสร้างบ้านในฝัน

๑ บ้านน่าอยู่ของน้อง ๆ

บ้านในฝันของน้อง ๆ หลายคน ถูกสรรค์สร้างจากจินตนาการของน้อง ๆ เอง ในบ้าน 1 หลังประกอบไปด้วย ห้องน้ำ เสาไฟฟ้า ทางเดิน ต้นไม้ ห้องนอน 3 ห้อง โรงพยาบาล และยังมีความฝันที่อยากจะมีบ้านแบบนี้สักหลังที่รวมทุกอย่างไว้ในหลังเดียว บ้านที่ไม่ได้มีแค่สิ่งเหล่านี้วางอยู่เต็มไปหมด แต่หมายถึงความรักความอบอุ่นอบอวลอยู่ภายในบ้านของพวกเขาด้วย

๑ รวบรวมความฝันของน้อง ๆ

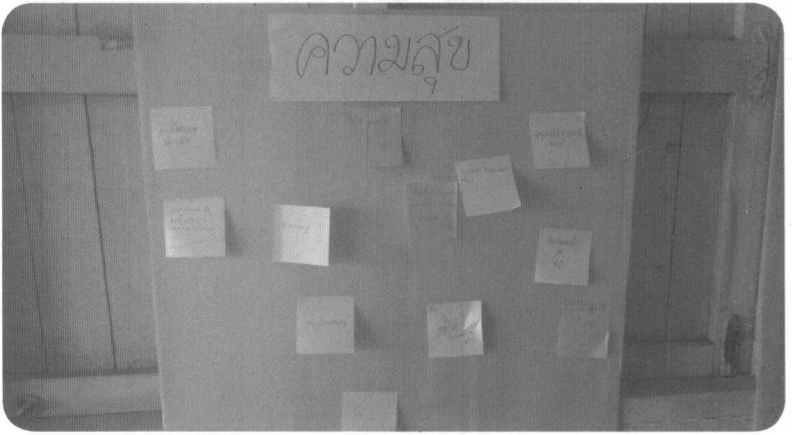
๑ น้อง ๆ ติดความฝันร่วมกับเพื่อน ๆ

เมื่อให้เขียนความฝัน ความฝันของพวกเขาหลากหลายแตกต่างกันไป มีทั้ง นักดนตรี คุณหมอ คุณครู นักกีฬา จากนั้นพวกเขาได้เริ่มเขียนหัวข้อความหวังว่าอยากให้บ้านเรา ชุมชนเรามีอะไรบ้าง ดูพวกเขากระตือรือร้นไม่ต่างจากรอบแรก หลายคนเขียนได้อย่างรวดเร็วราวกับมีคำตอบในใจ

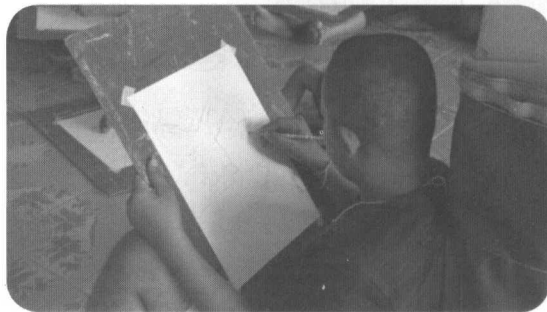

๑ รวมความหวังของน้อง ๆ

หากถามถึงความหวังของน้อง ๆ ที่อยากจะทำให้สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้น ภายในชุมชนเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่น้อง ๆ อยากจะให้เกิดขึ้นในชุมชน เช่น อยากจะมีห้องดนตรี มีสระว่ายน้ำและสนามเด็กเล่นภายในชุมชน ไม่ใช่แค่เด็กคนเดียวแต่มีอีกหลายคนที่มีความต้องการตรงกัน หวังว่าสักครั้งที่ความหวังของเขาจะเป็นจริง

๑ ความสุขของน้อง ๆ

๑ ครูเบิ้ม ไพบุลย์ ธรรมเรืองฤทธิ์ สอนน้อง ๆ วาดภาพ

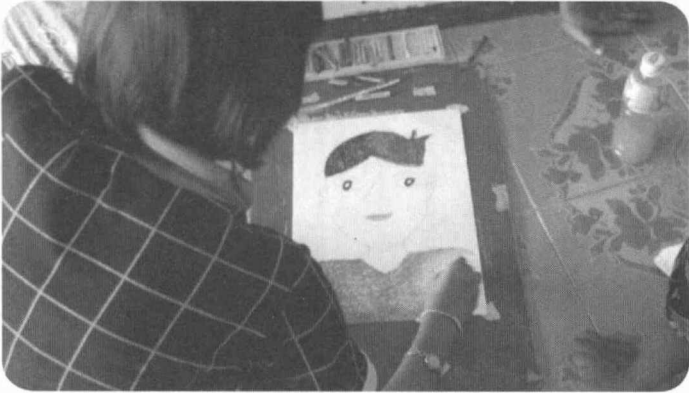

๑ ครูเริ่มสอนเทคนิคต่าง ๆ

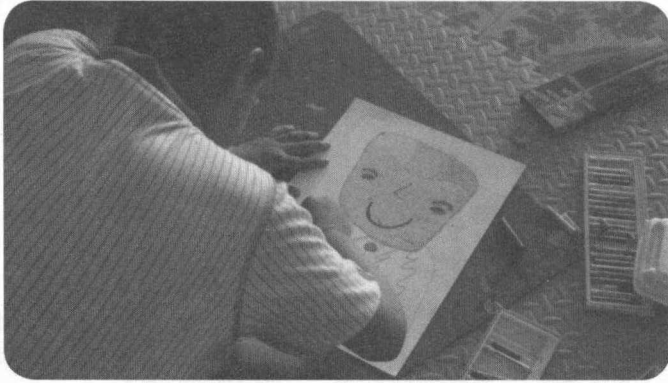

๑ สอนน้อง ๆ ลงสี

เมื่อภาพแห่งความสุขเป็นรูปเป็นร่างแล้ว เด็ก ๆ ก็ต้องเจอกับโจทย์
ใหม่ นั่นคือการวาดภาพใบหน้าคน และละเลงสีสีนบนใบหน้าที่เป็น
เป็นความสุขอยู่ โดยมีกติกาว่าต้องใช้สีให้มากกว่า 7 สี คราวนี้เด็ก ๆ ไม่รอช้า
รีบวาดใบหน้าแห่งความสุขในแบบฉบับตนเอง พร้อมลงสีให้มีความสุขมากที่สุด

๐ ใบหน้าแห่งความสุข

๑ ความสุขของน้อง ๆ

กิจกรรมจบลงด้วยความร่วมมือจากเด็ก ๆ เยาว์รักษ์ทุกคน พวกเขาที่นี้ล้วนมีความฝัน ความหวัง ความสุขไม่ต่างจากเด็กคนอื่น ๆ ในพื้นที่ต่าง ๆ ในสังคม รอเพียงโอกาสที่จะทำตามความฝัน ความหวังเพื่อความสุขของพวกเขาในอนาคตเท่านั้น

เสียงจากเด็กสถานพินิจฯ

“พวกเราอยากกลับบ้าน”

สถานพินิจเด็กและเยาวชน พังดุกก็คงไม่มีใครอยากให้ลูกหลานไป
คุ่มขังเยาวชน ในระหว่างรอพิจารณาคดีนั่นเอง โดยสถานพินิจเด็กและเยาวชน
จังหวัดขอนแก่นนั้น เป็นสถานที่ควบคุมเด็กและเยาวชนในหลายพื้นที่ของภาค
อีสาน นับรวมเด็ก ๆ ที่อยู่ทีี่กว่า 100 คน สลับหมุนเวียนกันไป ส่วนใหญ่อยู่
ไม่เกิน 6 เดือน เมื่อมีการส่งฟ้องคดีต่อศาล และศาลพิจารณาแล้วพวกเขา
หลายคนได้กลับบ้าน และหลายคนต้องย้ายสถานที่เข้าไปอยู่ศูนย์ฝึกอบรมเด็ก
และเยาวชนซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กัน ซึ่งนั่นหมายถึงคดีสิ้นสุดในเบื้องต้นแล้ว

แต่ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน ตราบใดที่พวกเขายังไม่ถูกศาลพิพากษาพิจารณา
คดี พวกเขาก็ยังเป็นเพียงผู้ต้องหาเท่านั้น เด็กก็คือเด็ก ยังมีความฝัน ความ
หวังและอยากจะมีความสุขในชีวิต เพียงแต่มีโอกาสน้อยที่เราจะได้ยินเสียง
ของพวกเขา

ไม่รอช้า โครงการปลูกใจเมือง ได้นำอาสาสมัครการดี ๆ ไปบอกเล่า
แก่ผู้บริหารสถานพินิจเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น เพื่อหวังจะเข้าไปช่วย
สร้างกำลังใจ และถามความรู้สึกพวกเขา และแล้วในวันที่ 27 เมษายน และ
25 พฤษภาคม 2560 ที่ผ่านมานี้ การผ่านรั้วกันที่มีการควบคุมแน่นหนา
ก็หาได้กั้นทางความหวังดีและความสุขที่พวกเราอยากจะไปสร้างให้เขา

๑ บัณฑิต โคตรมณี และเมืองแคน อิศระธรรม สร้างความสุขให้เด็กเยาวชน

๑ ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกอบรมเขต 4,

๑ ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ขอนแก่น

ผู้ อำนวยการศูนย์ฝึกอบรมเขต 4 จ.ขอนแก่น ซึ่งมาเป็นประธาน
เปิดงาน บอกว่า “หวังว่าจะใช้สื่อศิลปะเป็นภูมิคุ้มกัน เมื่อออกไป
แล้วจะได้มีทักษะสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ สิ่งที่พลาดไปแล้วกลับไปแก้ไขไม่ได้ ทำวันนี้
ให้ดีที่สุด พรุ่งนี้จะต้อง ขอให้ลูก ๆ มีกำลังใจใช้ชีวิตกับครอบครัวที่มีความสุข”

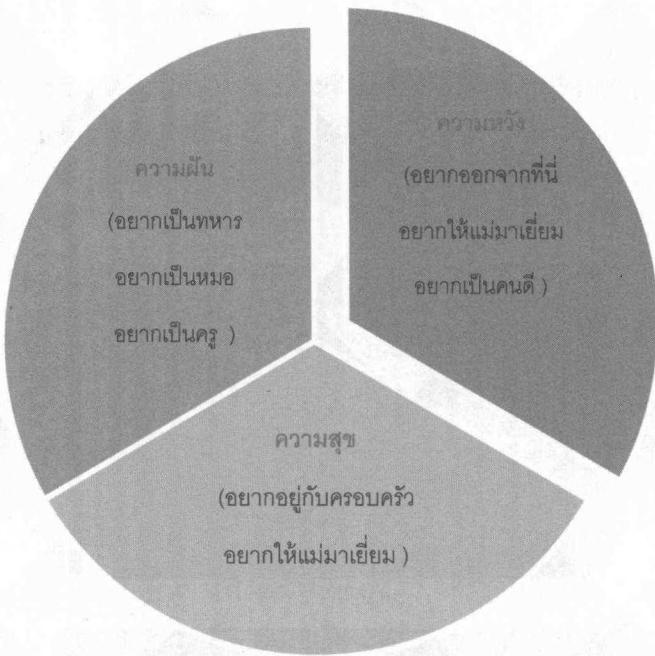
เช่นกันกับ ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
จ.ขอนแก่น ที่บอกว่า “กิจกรรมวาดภาพถือว่าดีมาก ขอให้พวกเราได้ตัดดวง
เอาความรู้จากวันนี้ให้มากที่สุด ทุกสิ่งที่ทำสัญญาทำเพื่อพวกเรา ขอให้เป็น
ลูกที่ดีของครูอาจารย์ เป็นกำลังใจให้”

กระบวนการสร้างความสุข และดึงเอาความคิดของเด็กเยาวชนที่
ใช้รูปแบบกิจกรรมไม่ต่างจากที่อื่นมากนัก โดยเริ่มจากกิจกรรมละลายพฤติกรรม
ให้พวกเขาสนุก และมีความสุขกับการฟังเพลง ร่วมเล่นละคร แสดงออกถึงสิ่ง
ที่ต้องการ แต่มีปัญหาอยู่บ้างตรงที่ผู้ร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นชายล้วน และ
หน้าตาอาจจะไม่เป็นมิตรนัก บางคนดูเด็ก ตัวเล็กมาก จนไม่คิดว่าหน้าตา
ดูชื่อ ๆ แบบนี้จะมาอยู่ในสถานที่แห่งนี้ได้ และยังพิจารณาจากสีเสื้อที่พวก
เขาสวมใส่ ทำให้อยากรู้ถึงความแตกต่างระหว่างสียี่ห้อว่ามันหมายถึงอะไร

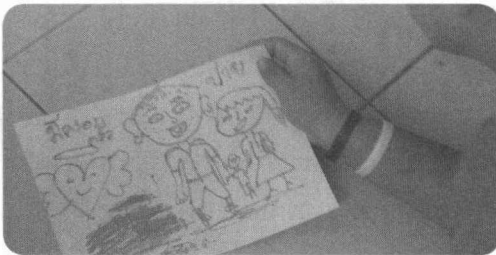
เสื้อสีแดง	ทำผิดคดีอาญา เพิ่งเข้ามาใหม่ไม่เกิน 23 วัน
เสื้อสีเหลือง	ทำผิดคดีอาญา มาอยู่เกิน 24 วันแล้ว
เสื้อสีน้ำเงิน	ทำความผิดมาตรา 132 ศาลสั่งให้รับโทษ
เสื้อสีชมพู	เป็นหัวหน้าหอ

แต่แม้สีเสื้อจะแตกต่าง แต่อย่างไรพวกเขาก็คือเด็ก

กิจกรรมละลายพฤติกรรมผ่านไป ต่อด้วยการเปิดโอกาสให้พวกเขา
เขียนความฝัน ความหวัง และความสุข ใส่ในกระดาษ ซึ่งคำตอบไม่ได้แตกต่าง
จาก 2 พื้นที่ที่ได้ทำกิจกรรมผ่านมา แต่จะมีบ้างตรงที่ ส่วนใหญ่ไม่อยากเป็น
ตำรวจ เพราะตำรวจเป็นคนจับเขามาอยู่ที่นี่

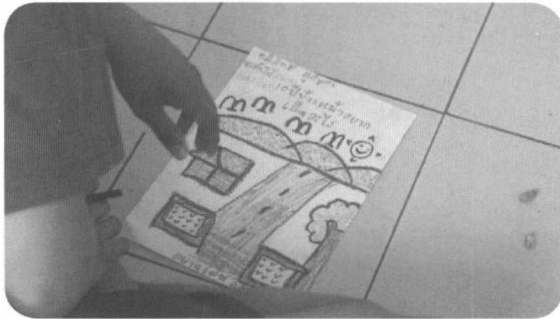

● ความฝันของเด็ก ๆ

● ความฝัน

มือเล็กๆ วาดไปได้สักพักกระบวนการต่อไปคือ การนำกระดาษส่งต่อให้เพื่อนข้างๆ โดยมีกติกาอยู่ว่าให้เขียนต่อความฝันของเพื่อนต่อไปว่า ความฝันของเพื่อนจะทำให้สังคมเป็นอย่างไร

๑ ความฝันของเพื่อนจะช่วยให้สังคมเป็นอย่างไร

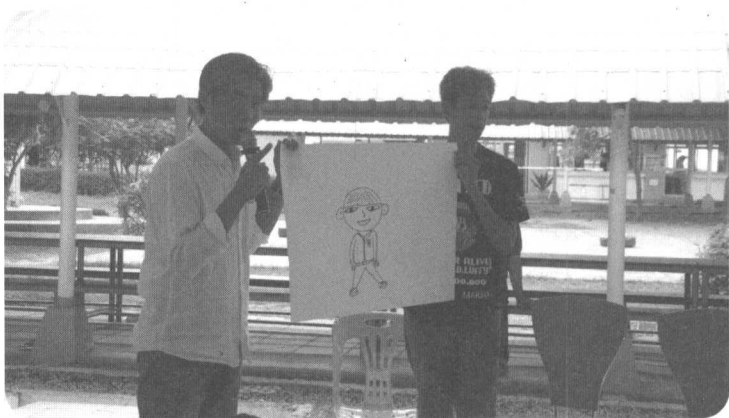
หลังจากวาดภาพความฝันของตนเองแล้ว มาถึงการวาดภาพลงบนกระดาษอย่างจริงจัง เพื่อนำเสนอความเป็นตัวเองออกมาให้มากที่สุด ผศ.ดร.ทรงวิทย์ พิมพะกรรณ์ อาจารย์จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่มาสร้างทักษะด้านศิลปะให้เด็ก ๆ ในวันนี้

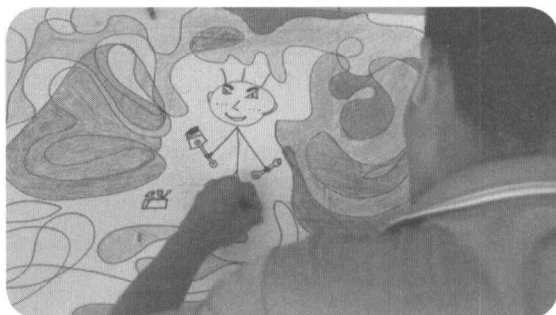
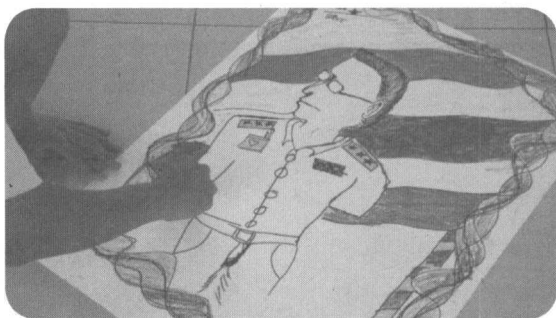
© ผศ.ดร.ทรงวิทย์ พิมพะกรรณ์

“หลายคนเข้าใจว่าศิลปะต้องเขียนรูป แต่จริงๆ แล้วการร้องเพลงก็เป็นศิลปะ การพูดก็เป็นศิลปะ การเขียนรูปเราเขียนทำไม ก็เพื่อที่จะสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจว่าเราต้องการอะไร”

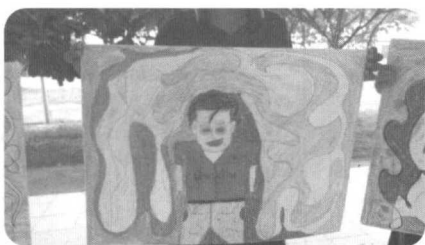
กิจกรรมวาดภาพช่วงบ่าย ผศ.ดร.ทรงวิทย์ให้โจทย์ว่า “ให้เขียนรูปคนๆ เดียวอยู่กลางหน้ากระดาน การเขียนรูปเมื่อรู้แล้วว่าจะทำอาชีพอะไร ต้องเขียนส่วนที่เป็นพื้นหลังด้วย 1 คนเป็นคนร่างภาพ อีกคนเป็นคนวาดพื้นหลังไม่ให้ทับกับตัวคน เขียนไปเรื่อยๆ โดยไม่ต้องยกปากกาออกจนเต็มหน้ากระดาน เมื่อวาดภาพลงสีเสร็จก็นำภาพมาวางไว้รวมกันบริเวณลานกิจกรรม และทำการประกวดภาพวาดที่ได้รับความนิยมชื่นชอบมากที่สุด”

๑ ผศ.ดร.ทรงวิทย์ พิมพะกรรณ์ อธิบายถึงลักษณะภาพที่เด็ก ๆ วาด

๑ น้อง ๆ ช่วยกันลงสีให้เต็มช่องว่างช่วยกัน

๑ ผลงานเด็ก ๆ

ภาพวาดความฝันของเด็ก ๆ ที่ถูกสื่อสารออกมาผ่านภาพวาดมีทั้ง อาชีพ ทหาร ชาวนา ช่างกล รวมถึงความฝันที่อยากจะเป็นนักเรียน ผศ.ดร.ทรงวิทย์พูดทั้งท้ายถึงภาพวาดของเด็ก ๆ ว่า ภาพของทุกกลุ่มมีความงามคนละแบบ การวาดภาพสร้างสมาธิได้มาก ทำให้มีความตั้งใจสูง จึงทำให้มีความงามแบบละเอียด งามแบบมีการแสดงออก ผ่านเส้นผ่านสี มีความงามในแบบของตนเอง ศิลปะไม่ได้บอกว่าต้องงาม แต่ศิลปะคือการแสดงออกผ่านเส้นผ่านสี ศิลปะคือความละเอียดอ่อน เพราะฉะนั้นต้องให้เวลากับมัน พวกเรามีศิลปะในหัวใจกันทุกคน”

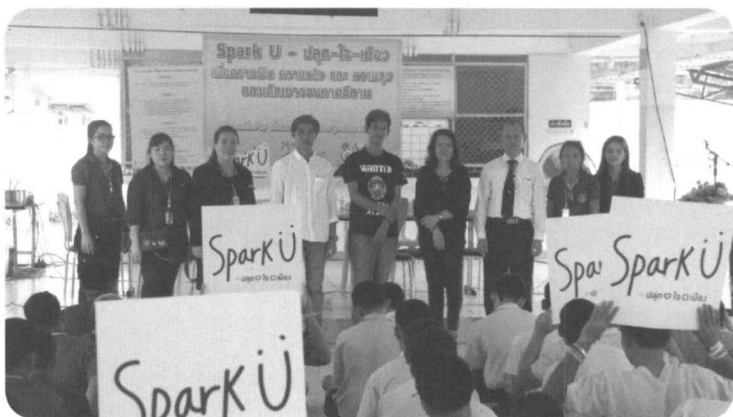
ผลสัมฤทธิ์ที่เกิด หลังการวาดภาพ

ก่อนวาด

- หงุดหงิด
- ใจร้อน
- อยากสูบบุหรี่
- อยากออกไปวิ่ง
- ไม่มีสมาธิ

หลังวาด

- ใจเย็น
- มีความสุข
- มีสมาธิ
- อยากเห็นผลงานตนเอง
- อยากอวดเพื่อน

๑ ภาพปิดกิจกรรมปลุกใจเมือง ที่สถานพินิจเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น

๖๖ มันเป็นเวลาเพียงไม่นาน ในการเข้าไปปลุก ไปกระตุ้น ให้เด็กและเยาวชนทั้ง 3 พื้นที่ ได้รู้จักคิด ทบทวน และถามตัวเอง ถึงความฝัน ความหวัง และความสุข แต่โครงการนี้ก็เปิดโอกาสให้พวกเขาคิดวิเคราะห์

และแสดงความคิดเห็นแบบไร้ขีดจำกัด ไม่ว่าจะ เป็นในรูปแบบการเขียน การวาดภาพ และการร้องเพลง รวมทั้งการประดิษฐ์สิ่งของ เพื่อตอบโจทย์ เป้าหมายที่พวกเขาได้วางเอาไว้

ข้อสรุปจากการทำกิจกรรมดังกล่าว เห็นได้อย่างชัดเจนว่า เด็กเยาวชน ไม่ว่าจะอยู่พื้นที่ไหน พวกเขา ก็เปรียบเสมือนผ้าขาว ที่ยังรอการแต่งแต้ม หากแต้มสีสวยงามผ้าของพวกเขา ก็จะมีสี สันสวยงาม หากแต้มสีมืดดำ ผ้าสีขาวนั้นก็จะมีมืดดำไปด้วย

แม้แต่เด็กในสถานพินิจเด็กและเยาวชน แม้ผ้าขาวของพวกเขาที่ถูก แต้มสีมืดดำไปแล้ว หากมีผู้ใหญ่ใจดี นำผ้า นั้นไปซักและมาแต้มสีใหม่ ผ้าสี มืดดำของเขาก็จะกลับมามีสี สันสวยงามได้ใหม่อีก ไม่ว่าจะอะไรก็แล้วแต่ โอกาส คือสิ่งสำคัญที่สุด

หากเพียงพวกเขาได้รับโอกาส ที่ผู้ใหญ่ได้ให้โอกาส มันใจว่าชีวิตใน วันข้างหน้าของพวกเขา ความฝัน ความหวัง และความสุขที่พวกเขาวาดไว้ จะต้องสวยงามและสำเร็จแน่นอน

วันนี้ผู้ใหญ่อย่างเรา ให้โอกาสพวกเขาได้คิด ได้ทำ หรือยัง?
หากอยากจะทำปลุกใจเมือง อยากจะเปลี่ยนแปลงเมืองให้ดีขึ้น
ลองปลุกใจคุณ ลองเปลี่ยนที่ตัวคุณก่อนดีไหม?

๑ ปริพนธ์ วัฒนชา

ผู้ประสานงานกลุ่มหน่อไม้หวาน

หัวหน้าโครงการ “ปลูก-แปง (สร้าง) - บั้น (รู้-ทำ-นำสุข)”

ปลุกใจเมืองของจังหวัดเลย เราทำ 2 พื้นที่คือที่ อ.เชียงคาน กับ
ตัวจังหวัดเลย ในมิติที่เราทำงานร่วมกับ สสส.เราใช้กระบวนการ
พัฒนาศักยภาพของเยาวชนในพื้นที่ คนทำงานที่อยู่ในพื้นที่และเราเห็นว่า
ศักยภาพของพื้นที่มีอยู่แล้ว อย่างเช่นวัฒนธรรม วิถี ปราชญ์ชุมชน สิ่งเหล่านี้
เป็นจุดแข็ง ทุกครั้งที่เราทำงานเราจะชูศักยภาพของตัวคนและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น
ความคาดหวังจากโครงการนี้ เรามองเห็นว่าคุณภาพชีวิตของ
ทั้งเยาวชนและวิถีชีวิตของคนในจังหวัดเลยเป็นพื้นที่ที่ทับซ้อนกับการพัฒนา
เมืองที่น่าอยู่ ในขณะเดียวกันเมืองเลยมีศักยภาพทางธรรมชาติสูง ผู้ประกอบ
การต่าง ๆ พยายามเอาสิ่งที่อยู่ในธรรมชาติ พยายามให้เกิดผลประโยชน์ทาง
เศรษฐกิจแต่กระทบกับวิถีดั้งเดิม เป็นโอกาสดีที่เราจะปลูกคนในเมืองเลย ใน
เชียงคานให้เห็นคุณค่าตัวเอง โครงการ สปาร์คยูต่างจากที่ทำเพราะได้เปิด

โอกาสให้คนในพื้นที่ได้คิดได้จัดประกายให้มากขึ้น จากที่เขาอัดอั้นมานาน เขาจะได้เห็นคุณค่าวัฒนธรรมและวิถีของตนเอง

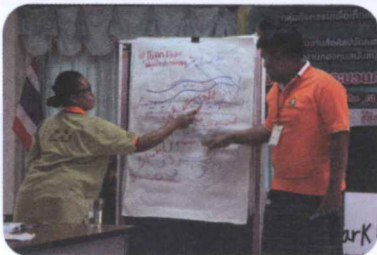
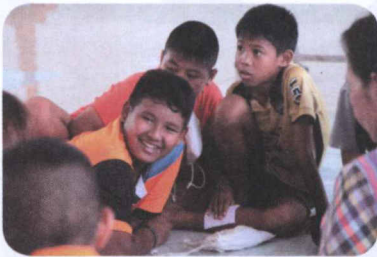
ปัญหาก่อนหน้าที่เราจะมาทำงานเห็นได้ชัดคือ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในเมืองท่องเที่ยวของเชียงคาน ผลกระทบไม่มีการจัดการพื้นที่ คนนอกเข้าไปอยู่ในเชียงคาน ประกอบการค้าขายเอาสิ่งใหม่เข้าไป แต่คนเชียงคานกลับใกล้เคียงกินต่าง เขามองไม่เห็นศักยภาพของตนเองอย่างแท้จริง ไม่เห็นรากเหง้า สองสิ่งนี้จะปรับให้เข้ากันได้คือเรื่องวัฒนธรรม วิถีเดิม คืออะไรเพื่อชูขึ้นมา คนนอกที่เข้ามาก็จะเห็นคุณค่าร่วมกัน

สิ่งที่เกิดหลังโครงการสปาร์คยู เราเห็นการร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เข้ามามีส่วนร่วม ทั้งภาครัฐวิชาการ ประชาชน และสื่อเข้ามามีส่วนในพื้นที่ มีกลุ่มคนสามวัย เข้ามาทำงานร่วมกัน วัยเด็กประถม มัธยม และวัยผู้ใหญ่ ซึ่งมีผู้นำชุมชนท้องถิ่น และผู้นำทางจิตวิญญาณ มาประสานความร่วมมือกัน สปาร์คยูได้ทำหน้าที่ขับเคลื่อนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้วิถีวัฒนธรรมมากขึ้น

“ปลูก-แปง (สร้าง)-ปั้น (รู้-ทำ-นำสุข)”

กิจกรรมเพื่อเด็กและเยาวชน “หน่อไม้หวาน” จ.เลย ได้จัดกิจกรรมโครงการ “ปลูก-แปง(สร้าง)- ปั้น (รู้-ทำ-นำสุข)” Spark U ปลูกใจเมือง ในห้วงเดือนมิถุนายน 2560 ที่ผ่านมา โดยได้รับทุนสนับสนุนจากแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อเปิดเวทีส่งเสริมเยาวชนได้แสดงออกทางความคิด, แนวทางการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม, สืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกทั้งปลูกฝังเยาวชนให้เกิดความภาคภูมิใจในรากเหง้าศิลปวัฒนธรรมชุมชน ประเพณีอีสานที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน

การจัดเวทีระดมความคิดเห็นจากเยาวชนต่อการมีส่วนร่วมพัฒนาจังหวัดเลย ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นต้นแบบเมืองน่าอยู่ ประเด็นสำคัญคือตัวแทนสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดเลย จากหลากหลายกลุ่มจึงเกิดประกายแนวคิดร่วมกันและยื่นข้อเสนอเชิงนโยบายต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเลย “จังหวัดเลยควรจัดสรรพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคนในทุกระดับทุกแขนง ที่สามารถถ่ายทอดประสบการณ์, ภูมิปัญญา, วิชาชีพที่ประสบความสำเร็จ อีกทั้งเชิญให้กำลังใจกันและกันอันจะนำไปสู่การวางแผนเป้าหมายในชีวิตจริงได้ เพื่อสร้างสังคมที่เป็นสุข” คือ “ลาน รู้-เรียน-เปลี่ยนชีวิต” เป็นจุดเริ่มต้นที่จะน้อมนำศาสตร์ของพระราชทาน ที่เปี่ยมด้วยพระอัจฉริยภาพทุกแขนง มาเป็นเข็มทิศ เพื่อดำรงอยู่อย่าง “รู้-ทำ-นำสุข”

๑ การจัดกิจกรรมลานรู้เรียนเปลี่ยนชีวิตที่ ตลาดเลาะเลย อ.เมือง จ.เลย

อีกเวทีที่ อำเภอเชียงคาน “กลุ่มคน 3 วัยไทเชียงคาน” สืบสาน วัฒนธรรมภูมิปัญญา เป็นพื้นที่เรียนรู้ร่วมกันระหว่างคน 3 วัย ประกอบด้วย วัยเด็ก, เยาวชน, ผู้นำชุมชน โดยมีเนื้อหาที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตคนเชียงคาน ในการสืบค้นแหล่งเรียนรู้ชุมชนจากปราชญ์ภูมิปัญญา, การทำแผนที่ศักยภาพ ชุมชน, และการถ่ายทอดภูมิปัญญาให้ลูกหลานชาวเชียงคาน อีกทั้งยังยื่นข้อเสนอต่อนายอำเภอ 3 ประเด็น ประกอบด้วย 1) การจัดการพื้นที่สาธารณะ อย่างมีส่วนร่วม 2) ส่งเสริมสืบค้นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาในชุมชนเชียงคาน 3) ส่งเสริมสินค้าภูมิปัญญา (รู้ที่มาที่ไป)

๑ กิจกรรมลงพื้นที่สืบค้น เรียนรู้ ที่อ.เชียงคาน จ.เลย

โดยความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของ 5 ภาคี ประกอบด้วย ภาครัฐ ที่ช่วยส่งเสริมเชิงนโยบาย เช่น จังหวัดเลย, เทศบาลเมืองเลย, วัฒนธรรมจังหวัดเลย, พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเลย,

สถานศึกษาในจังหวัดเลย ภาควิชาการด้านข้อมูล เช่น ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ, สังเคราะห์สามารถส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง ภาคประชาชน ผู้มีส่วนร่วมต่อการพัฒนา เช่น ประชาญ์, ชาวบ้าน, ศิลปิน, เด็กและเยาวชน ภาคเอกชน ที่สามารถสนับสนุนด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ สื่อมวลชน ผู้เผยแพร่ข่าวสาร และสะท้อนมุมมองต่าง ๆ ในสังคม

๐ กิจกรรมปลูกใจเมืองที่เชียงคาน

ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นเห็นได้ชัดหลังเสร็จสิ้นกระบวนการ คือ รู้ (ปลูกกาย) = จุดประกายปลูกพลังใจเยาวชนให้ตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบที่มีต่อสภาพความจริงและวิถีชุมชนนำไปสู่การมีส่วนร่วมเป็นผู้ร่วมพัฒนา เรียน (ปลูกใจ) = สร้างสรรค์สิ่งดีงามในการดึงเอาศักยภาพของตนเองและเยาวชนรอบข้างให้ใส่ใจในการเสนอแนวคิดกำหนดรูปแบบเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาชุมชนสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีงาม เปลี่ยนชีวิต (นำสุขสู่สังคม) หมายถึง เมื่อเกิดกระบวนการเรียนรู้และเข้าใจปัญหาอย่างด่องแท้ เยาวชนจะสามารถเป็นผู้พัฒนาร่วมกับท้องถิ่นโดยมีพื้นที่สร้างสรรค์ที่เหมาะสมให้แก่ชุมชนสังคม, ช่วยเหลือ, แบ่งปัน, มั่งคั่ง ได้ใช้ประโยชน์อย่าง ยั่งยืน.

ผลสัมฤทธิ์กิจกรรม Spark U

โครงการปลูก-แปรง(สร้าง)-ปั้น(รู้-ทำ-นำสุข) จ.เลย

“ลานรู้เรียนเปลี่ยนชีวิต” พื้นที่สร้างสรรค์ถนนเลาะเลย

กิจกรรมที่จัดขึ้น ณ ลานรู้เรียนเปลี่ยนชีวิต ในวันเสาร์ที่ 8 กรกฎาคม 2560 ณ ลานเลาะเลย (ถนนคนเดินหน้าเทศบาล) อำเภอเมือง จังหวัดเลย เริ่มตั้งแต่เวลา 16.00 น.เป็นต้นไป โดยภายในงานจะมีกิจกรรมมากมายที่สร้างลานรู้เรียนให้เป็นลานแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง ซึ่งในวันนี้ได้มีการเชิญวิทยากรมาแลกเปลี่ยนบนเวที

โดยวิทยากรเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้ชีวิตที่น่าสนใจ โดยใช้ชื่อกิจกรรมว่า **เสวนารู้เรียนเปลี่ยนชีวิตด้วยศาสตร์พระราชา** วิทยากรประกอบด้วย **ลักขณา แสนบุงค้อ (บีม)**, **จิตชนก ต๊ะวิชัย (หนูดี มีนา)** มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและนำเสนอแนวความคิดดีๆ ในการดำเนินชีวิตให้กับผู้ที่มาฟังในวันนี้อีกด้วย

ก่อนการดำเนินกิจกรรมภายในงานจะเริ่มขึ้น **ปรีพจน์ วัฒนชา** (ไผ่ สันติภาพ) ผู้ประสานงานโครงการ ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่จะมีขึ้น ในระหว่างที่รอผู้ร่วมกิจกรรมเดินทางเข้ามาอย่างต่อเนื่อง

๑ นายปริพนธ์ วัฒนชา เครือข่ายหน่อไม้หวาน จ.เลย

“เวทีลานรู้เรียน เปลี่ยนชีวิต จะจุดประกายเพื่อที่จะให้พวกเราได้ว่า สิ่งเล็กๆ ที่เด็ก ๆ เยาวชนที่เป็นตัวแทนของจังหวัดเลยและเป็นตัวแทนลูกหลานของพี่น้องชาวเมืองเลยเขามีแนวคิดอย่างไร เริ่มจากน้อง ๆ เด็กและเยาวชนในจังหวัดเลยได้พูดคุยกันมาหลายครั้งแล้วว่า อยากมีลานลักษณะนี้กว่าจะตกผลึกว่าถ้าอย่างนั้นในเมืองเลยเราน่าจะมีพื้นที่ที่เป็นลานให้กับทุกเพศทุกวัยเราจึงคิดว่า ถ้าหากเป็นลานรู้เรียนเปลี่ยนชีวิตคนที่จะมาสร้างแรงบันดาลใจในเวทีนี้จะเป็นใคร”

“เราพยายามที่จะให้หลักในการที่จะเป็นเข็มทิศในการที่จะเดินทางหลักนั้นก็คือหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จะเป็นเข็มทิศนำเยาวชนหลุดพ้นจากเงินไม่พอใช้ ค่านิยมในการใช้เงินหลังจากนี้จะมีเสนาว่าคนที่จะมาใช้พื้นที่ตรงนี้ได้ถ้าเป็นเป้าหมายของการใช้ชีวิตอย่างรู้จักตัวเอง รู้จักพอประมาณ รู้จักการที่จะให้กับสังคมบ้างตรงนั้นมันก็จะเป็นคนค่า และเป็นความสุขที่ยิ่งใหญ่” นายปริพนธ์ กล่าว

หลังจากนั้นกิจกรรมได้ดำเนินต่อ เวลานี้คณะเริ่มทยอยเข้ามาร่วม
ภายในบริเวณกิจกรรมแล้ว การแสดงการขับร้องประสานเสียงเมื่อปลายปีที่
ผ่านมาในระดับประเทศและได้รางวัลเหรียญทอง รองชนะเลิศ อันดับ 1 ใน
บทเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ได้ดำเนิน
ขึ้นท่ามกลางเสียงปรบมือของผู้ชมในงาน

๑. การแสดงขับร้องประสานเสียง
จากวง มหาพิษณุพงษ์คอรัส เลย์พิทยาคม

๒. นายปรพนธ์ วัฒนชำ เครือข่ายหน่อไม้หวาน จ.เลย

เมื่อการแสดงการขับร้องประสานเสียงจบลง ได้เข้าสู่กิจกรรมต่อไป โดยมีนายบริพันธ์ วัฒนชา เป็นผู้ดำเนินรายการ “เวทีนี้เช่นเดียวกันฝันของเด็ก ๆ ตัวแทนเยาวชนที่อยากจะเห็นเวทีลักษณะแบบนี้เกิดขึ้นในเมืองเลย แล้วก็มีครอบครัวมานั่งปูเสื่อนำอาหารมารับประทานพูดคุยกันเพื่อแลกเปลี่ยนกัน ถือว่าเป็นเรื่องราวที่ดีแบ่งปันความรัก แบ่งปัน สารทุกข์สุขดิบกันลานรู้เรียน เปลี่ยนชีวิตอาจจะเป็นพื้นที่หนึ่งที่จะจุดประกายให้กับพวกเราได้มาใช้พื้นที่ตรงนี้ได้แชร์ความรู้สึกแชร์ประสบการณ์แรงบันดาลใจ ซึ่งในวันนี้ผมมีวิทยากรทั้งสองท่าน ที่จะมาร่วมพูดคุย มาสร้างแรงบันดาลใจ”

“ท่านแรกเป็นอดีต ประธานสภาเด็กและเยาวชน จ. เลยรุ่นที่สอง ทำกิจกรรมมีความเคลื่อนไหวในกิจกรรมในเมืองเลยอยู่ตลอดเวลา ที่สำคัญหลังจากที่ตนเองได้ทุนที่ไปเรียนอยู่ที่ AIT ได้ทุนจากฟอร์ดไปเรียนจบ พอเรียนจบออกมาก็กลับมารับใช้บ้านเกิดตัวเองเหมือนเดิมเพื่อที่จะสร้างสำนึกที่ดี”

“อีกท่านหนึ่งหลังจากเป็นนิสิตฯที่ไปเรียนอยู่ไกล ถ้าใครได้ไปเรียนกรุงเทพฯ ไม่ธรรมดา พอเรียนจบกลับรู้สึกทำไมมีที่ไหนจะสุขใจเท่าที่บ้าน สิ่งที่สำคัญคืออ้อมกอดแผ่นดินแม่ที่สร้างไว้ให้กับเรา ความสุขที่ไหนไม่เท่ากับความสุขที่บ้านเราอีกแล้ว ฝันตัวเองมาเป็นผู้ดูแลกิจการและเดินตามรอยเท้าพ่อ”

“ผมเชื่อมั่นว่าเวทีนี้จะเป็นลานรู้เรียน เปลี่ยนชีวิตและสร้างแรงบันดาลใจทั้งสองท่านประสบการณ์ไม่ธรรมดา อายุแค่นี้ตัวแค่นี้เป็นผู้หญิงตัวเล็ก ๆ แต่ยังมีผู้ใหญ่ใจดีที่คอยให้กำลังใจ และทางเวทีสปาร์คยู รู้เรียนเปลี่ยนชีวิต สิ่งหนึ่งที่สำคัญคืออย่าผลักไล่ไล่ส่งถ้าผลักไล่ไล่ส่งเขาแล้วเขาไม่กลับมาการที่จะมีพื้นที่พื้นที่หน้าที่เป็นมรดกตกทอดจะไม่มีใครทำคนอื่นจะเอาไปหมด นอกจากเวทีความคิดของสภาเด็กและเยาวชนและตัวแทนของคนในจังหวัดเลยแล้ว อีกเวทีหนึ่งที่เราได้ไปทำเวทีสปาร์คยูอยู่ที่ อำเภอเชียงคาน ซึ่งอำเภอเชียงคานจะมีคนสามกลุ่ม คือกลุ่มเด็กประถม เด็กมัธยมและเด็กโต โดยสามกลุ่มสามวัยมาทำกิจกรรมร่วมกัน”

“ลานกิจกรรมแห่งนี้เป็นลานที่สะท้อนแนวคิด ของเด็กเยาวชนและผู้หลักผู้ใหญ่ที่เห็นความสำคัญวันนี้เป็นโอกาสดีที่สปาร์คยูปลุกใจเมืองได้มีโอกาสได้มาเปิดพื้นที่สนับสนุนโดยแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สสส.กลุ่มกิจกรรมเพื่อเด็กเยาวชน หน่อไม้หวาน ชมรมครูผู้สอนดนตรี จ.เลย เทศบาลเมืองเลย จ.เลยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมด้วย 5 ภาคที่เราได้บอกไป ทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคประชาชน ภาคเอกชน สื่อมวลชนมาร่วมกัน โดยพวกเราหวังว่าพื้นที่ลักษณะแบบนี้จะเกิดขึ้นที่เมืองเลย”

เมื่อสองลูกหลานชาวเมืองเลยได้ขึ้นบนเวที เป็นภาพที่น่าตื่นเต้นสำหรับพวกเราที่พบเห็นและชาวเมืองเลยเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากลูกหลานชาวเมืองเลยจะกลับมาสร้างสิ่งที่ดีเพื่อพัฒนาบ้านเกิดของตน พวกเธอยังเป็นคนรุ่นใหม่ที่รักบ้านเกิดจากใจจริง และอยู่อย่างพอเพียง รู้จักตนเอง ว่าควรทำอะไรต่อไปให้บ้านเกิด

๑ จิตชนก ติระวิชัย (หนูดี มีนา)

“อยู่อำเภอภูเรือมาตั้งแต่เกิด เกิดและโตที่อำเภอภูเรือมาตั้งแต่เด็ก จนมัธยม บังเอิญได้เข้ามาเรียนในตัวเมือง โชคดีได้เข้าไปเรียนในกรุงเทพฯ ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สอบติดคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ เราเลือก

มาเป็นอันดับที่หนึ่ง คุณแม่บอกว่าเราเป็นลูกคนเดียวไปเรียนรู้อะไรแบบนี้ดีกว่า จริงๆ ไม่เคยคิดเลยว่าตัวเองจะกลับมาบ้านเต็มตัวและมาทำอะไรแบบนี้ คุณแม่มีที่พักเล็กๆ ตั้งแต่สมัย 13-14 ปีที่แล้วก็มีที่ดินเริ่มจากสามไร่ค่อยๆ ขยับขยายไปเรื่อยๆ ตามกำลังทรัพย์ที่มี”จิตชนก หรือ หนูดีเล่า ถึงสิ่งที่เธอได้ลงมือทำตามความฝันของตัวเอง เพื่อแม่ เพื่อบ้านเกิด และ เพื่อตัวเธอ

“ตัวเราก็คิดว่าอนาคตฉันต้องเป็นนักสังคมสงเคราะห์ เรียนจบมาฉันต้องไปทำงานบ้านเด็กอ่อนรังสิต ต้องไปสายอะไรให้มันสุดโต่งตั้งแต่เข้าไปเริ่มเรียน หลังจากแม่เริ่มจากมีที่ดินสามไร่ แล้วค่อยๆ ขยับขยายเพิ่มขึ้นจากมีที่ดินธรรมดากลายเป็นมีที่นาจากที่นาก็คิดว่าข้างล่างทั้งหมดไม่มีอะไรอย่างอื่นที่ไม่ใช่नाเลยเป็นนาทั้งแถบ เราก็เลยคิดว่าถ้าหากเราไม่ซื้อไว้แล้วนายทุนเข้ามาซื้อก่อนและนำไปเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นอย่างอื่นจะทำอย่างไร เพราะที่ของเราด้านหน้าก็เป็นที่พักอยู่แล้วมันจะเกิดอะไรขึ้น จึงตัดสินใจซื้อที่ดินแปลงต่อกัน เราคิดว่าเราจะไม่เปลี่ยนแปลงสภาพมันหรอก เริ่มหัดทำดีกว่า มีนาก็ต้องทำข้าว จึงเริ่มหัดทำตั้งแต่ตอนนั้นเป็นต้นมา” หนูดี กล่าวและบอกเพิ่มว่า

“จุดเปลี่ยนไม่ได้เปลี่ยนทันที แต่เป็นการค่อยๆ สะสมมาเรื่อยๆ กับการที่เราได้กลับมาที่บ้าน สมมติว่าเราไปเรียน 4 วัน วันศุกร์ไม่ได้เรียนก็นั่งรถกลับมาบ้าน กลับกลายเป็นว่าเราโหยหาบ้าน ไปกรุงเทพ ฯไม่มีความสุข พอกลับมาเริ่มรู้ตัวเอง เราอยู่กับแม่แค่สองคน หน้าที่การดูแลแม่เหลือเราคนเดียวแล้ว ถ้าเราไม่กลับมา และเราไม่ทำสิ่งที่แม่สร้างมาก่อน แล้วใครจะมาทำ จึงตัดสินใจว่ากลับมาเต็มตัวดีกว่า เรียนจบหนูก็กลับมาอยู่บ้านเลย อย่างการปลูกข้าว มันค่อยๆ เป็นค่อยๆ ไปมากกว่า เริ่มจากเรายังไม่มีข้าว กลายเป็นมีข้าว หลายตลาดเท่าที่เห็นพยายามนำเสนอว่าสามารถส่งออกได้ ผลลัพธ์ที่ตัวนี้กำลังจะไปขายที่เมืองนอก รัฐบาลต้องมาสนับสนุนทำให้มีปัญหา เราเลยหันกลับมามองตัวเองว่า ผลลัพธ์ที่ไม่ได้จำเป็นที่เราจะต้องส่งออกอย่างเดียว จริงๆ แล้วการที่เราส่งออกไปอย่างเดียวกลายเป็นว่าคนได้ประโยชน์ คือ เรา แคเรา และกระบวนการการส่งซึ่งคนในชุมชนจะไม่ได้ด้วย

เราจึงมองว่าเราจะทำอะไรให้ผลิตภัณฑ์ของเรา สามารถให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมด้วย”

“จากนั้นจึงพยายามขายผลิตภัณฑ์ให้อยู่ในพื้นที่ของเราสร้างให้เห็นว่านาไม้ได้มีดีแค่ปลูกข้าวแล้วขาย แต่สามารถทำอย่างอื่นได้นำให้วิวกัทศันให้ความสดชื่น ดึงคนเข้ามา พอดึงคนเข้ามา แนนอนว่า คน เข้ามาไม่ได้แค่เรา ได้ประโยชน์เดี๋ยวก็น่าจะไปเติมน้ำมันที่ปั้ม ต้องไปเดินตลาดเพื่อซื้อของ กลายเป็นว่าสินค้าเราอยู่กับที่ไม่ต้องให้สินค้าไปวิ่งตามผู้บริโภค แต่ให้คนวิ่งมาหาสินค้าของเราแทน ตอนนี้อย่างหลายคนเข้าไปเราก็จะบอกก่อนว่า เป็นแหล่งเรียนรู้มันไม่ใช่ศูนย์ที่จะต้องมีคนมาประจำการตลอด”

“แหล่งเรียนรู้หมายถึงเดินไปตรงไหนก็สามารถได้รับความรู้จากตรงนั้น ตอนนี้อย่างให้คนในท้องถิ่นก่อน คือ โรงเรียน ใกล้เคียง ทุกอย่างเราจะเกิดขึ้นตามฤดูกาล เราจะไม่มีช่วยจัดกิจกรรมให้หน่อย เราทำแบบนี้ไม่ได้กิจกรรมของเราคือ เราดูพื้นที่ปีนี้เราวางแผนแล้วว่าครั้งปีเราจะปลูกอะไร เราจะทำอะไร ข้าวตัวนี้อายุเท่าไร อีกพันธุ์หนึ่งอายุเท่าไร เราจะใช้คนเท่าไร เราจะวางแผนออกมาก่อนว่าจะทำอะไรบ้าง เพราะฉะนั้นทุกสิ่งทุกอย่างต้องเกิดขึ้นตามฤดูกาลจริง เด็ก ๆ ที่เข้ามาก็ต้องเรียนรู้จริง ต้องค่อย ๆ ให้เขาเห็น” หนูดีเล่าถึงสิ่งที่เธอทำ จนกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ที่คนแห่แหนกันไปดู

“เป้าหมายหลักที่ทำให้เรากลับมาอยู่บ้านคือพระราชดำรินแนวคิดที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ได้ให้ไว้กับเรา หลายครั้งที่เมื่อเราเริ่มทำแล้วท้อ เราก็มาคิดย้อนหลังว่าพระองค์ทำอะไรมาตั้งเยอะตั้งแยะ มีทั้งคนที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย พระองค์ยังฝ่าฟันมาได้ แล้วตัวเราเองละ กับเรื่องเล็กน้อยเราจะมานั่งร้องไห้กับมันทำไม ท่านสอนทุกอย่างแล้วท่านทำให้ดูแล้ว เรามีหน้าที่แค่เป็นลูกที่เดินตามแค่ทำตามแค่เราจะหยิบมาทำมันไม่น่าจะเกินความสามารถ”

“รู้ตัวเองว่าเราควรจะไปอยู่จุดไหนรู้ตัวเองว่าเราควรจะทำอย่างไร เราถนัด เราชอบแบบไหนถ้าเราทำในสิ่งที่เราชอบ สิ่งที่เราถนัด ไม่ต้องวิ่งตามเขา อย่าคิดว่าการกลับมาบ้านมาทำอะไรเพื่อชุมชน เพื่อบ้านเราเป็นแค่กระแสดำคุณยังมองว่าเป็นกระแสจะช่วยให้โด่งดังหรือมีพื้นที่ในสื่อโซเชียลมันจะไม่ยั่งยืน สุดท้ายเราก็จะท้อไป เพราะฉะนั้นให้ทำจากความรู้สึก และหัวใจจริงๆ แล้วคุณจะทำสำเร็จ” หนุติ แชร้ประสบการณ์ให้ฟัง ประสบการณ์ที่เธอลงมือทำเอง และสำเร็จได้ด้วยความตั้งใจ

๑ ลักษณะ แสนบั้งค้อ (หญิงบั้ง)

อีกหนึ่งผู้ร่วมเสวนาในวันนี้ เป็นหนึ่งในคนรุ่นใหม่ ที่กลับมาพัฒนาบ้านเกิดอย่างเต็มตัว นั่นคือ ลักษณะ แสนบั้งค้อ หรือ บั้ง เล่าว่า เรียนที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย จ.เลย เรียนด้านคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ตอนแรกเรียนคอมพิวเตอร์ธุรกิจเพราะว่าพ่อบ่นว่า พ่อแก่แล้วทำไมเจ้านายมาให้พ่อไปเรียนคอมพิวเตอร์ รู้แบบนี้ให้ลูกไปเรียนแทน นี่คือจุดเปลี่ยน อีกทั้งเป็นคนชอบเรียนอะไรที่ตนเองกลัว อะไรกลัววิ่งเข้าไปเพราะว่าจะขจัดความกลัว นี่คือจุดที่ตัวเองเป็น อันไหนชอบจะไม่วิ่งใส่เพราะถ้าเมื่อไหร่เราชอบจะไปหาเองโดยอัตโนมัติ

“เรียนไปก็สนุก รู้สึกว่าเป็นอะไรที่ไม่เคยเรียนมาก่อน คอมพิวเตอร์ ธุรกิจเรียนไปเรียนมาเหมือนได้รู้หลายอย่าง เรียนออกแบบแพคเกจจิ้งบ้าง เรียนคอมพิวเตอร์บ้าง แล้วก็ไปเรียนต่ออยู่ที่นครราชสีมาโดยต่อสาขาเดิมคือ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ช่วงนั้นจบออกมาก็เริ่มทำงานอาสาต่อนั้นเป็นรุ่นบุกเบิก เกี่ยวกับสภาเด็กและเยาวชนแต่แม่ไม่ให้อำนาจ เพราะคนสมัยก่อนไม่เข้าใจเรื่องงานอาสาเป็นเพราะพ่ออาจารย์ เนื่องจากเคยทำงานอาสามาก่อนจึงฝังอยู่ในเส้นเลือดคือ ช่วยเหลือผู้อื่นก่อน รู้จักการให้ทุกอย่างพ่อจะสอน สุดท้ายเรียนจบก็มาอยู่บ้านเพราะ รักไร่ รักนา”

“พอทำงานอาสาไปเรื่อยๆ ก็มีโอกาสดำรงกลุ่ม เพราะว่าตอนนั้นเป็นประธานสภาเด็กและเยาวชน คิดกันว่าอะไรคือปัญหาของเด็ก ได้ปัญหามาคือครอบครัวไม่อบอุ่น ก็เลยมาทำเรื่องการออมเงิน ออมบ้าน ออมเด็ก ออมเวลา ทำมาเรื่อยๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ตอนนี่ 10 ปีแล้ว” บั้ม หรือ ลักษณ์ บอก

“การออมเวลาเรามองว่าออมเวลาคือการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เรามาคุยกับเด็กเพราะว่าอยู่กับเด็กตลอด คุยกันว่าบ้านเรามีอะไรดี เริ่มต้นจากการค้นหาสิ่งดีในชุมชน บ้านเรามีกล้วย อ้อย มัน กล้วยบ้านเรามีเยอะ แต่วัยรุ่นไม่กินกล้วย วัยรุ่นมองว่ากล้วยกินแล้วไม่เทกินแล้วไม่มีมูลค่า ไปกินอย่างอื่นดีกว่า จึงใส่ใจคิดว่า ถ้าเราเป็นวัยรุ่นเราต้องคิดอะไรที่แปลกออกไป กล้วยจะต้องเป็นขนมที่กินได้ทุกที่ทุกเวลาทุกคน ทุกเพศทุกวัยต้องกินได้ จึงกลายเป็น บานาน่าสตีก เราคิดขึ้นมาแล้วเดินหน้าต่อไปโดยไม่ย่อท้อ”

“การทำงานปัญหาอุปสรรคมีแน่นอนแต่ถ้าคุณไม่ย่อท้อ ความสำเร็จรออยู่ตรงหน้าเสมอจากวันนั้นถึงวันนี้ 4 ปี กลายเป็นสินค้าชื่อว่า banana family และมีขนมที่คิดไว้เมื่อสองปีที่แล้ว แต่เพิ่งเสร็จวันนี้ชื่อขนมว่า “All เลย” จะนำขนมหรือของดีทุกอย่างทั้ง จ.เลยมารวมให้กินแล้วรู้สึกว่

อ้อพวกนี้มันอยู่ที่เมืองเลย เป็นสินค้าที่ค่อยๆ พัฒนาเกิดจากความฝันมาต่อยอด”

“เคยได้รับทุนจากมูลนิธิฟอร์ด โดยเขาให้หาไอคอลลในดวงใจสามคนจึงคิดว่าสามคนนี่คือพ่อในดวงใจคือเป็นคนที่ส่องแสงนำทางว่าเวลาเราทำอะไรเราต้องมีเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนคนแรกคนที่เป็นผู้นำในชุมชนคือใคร 2.คนที่เป็นผู้นำในประเทศไทยคุณคือใคร 3.คนที่เป็นไอคอลลของคุณในระดับชาติหรือระดับโลกคือใคร คนแรกคนในชุมชน คือ พ่อของเรา ที่สอนตั้งแต่ตั้งชื่อเล่น ตั้งชื่อจริง เรียนรู้ถึงแม้จะเป็นลูกข้าราชการ แต่จะสอนให้ทำทุกอย่างทำงานหนัก ไม่ได้กลัวเรื่องงานหนัก แม้ก็จะคอยสนับสนุนเสมอบางครั้งแม่ไม่เข้าใจในสิ่งที่พ่อสอน พ่อก็จะบอกเลยว่า เราต้องเข้าใจในความเป็นแม่ เราารู้สึกว่านี่แหละคือสิ่งที่พ่อให้ไว้”

“ส่วนคนที่สองคืออาจารย์เฉลิมชัยเอาจุดหนึ่งของอาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ ท่านบอกว่า เมื่อไหร่ที่คุณมีความรู้ให้กลับมาที่ชุมชนของตัวเอง บ้านเกิดของตัวเอง ถึงแม้คุณจะไปโตโตขนาดไหนแล้วถ้าคุณไม่กลับมาอะไรจะเกิดขึ้น ส่วนคนที่สามคือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ในหลวงทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างทั้งพ่อสอนมา ทั้งหลายๆ อย่างรวมกันจึงทำให้เกิดกลุ่มชนนื่องออมถวายพ่อหลวง โดยทำมา 10 ปีแล้ว เพราะหลายๆ ครั้งที่ได้ไปต่างประเทศทุกคนจะพูดถึงในหลวงจึงรู้สึกว่ามีของดีใกล้ตัวมาก”

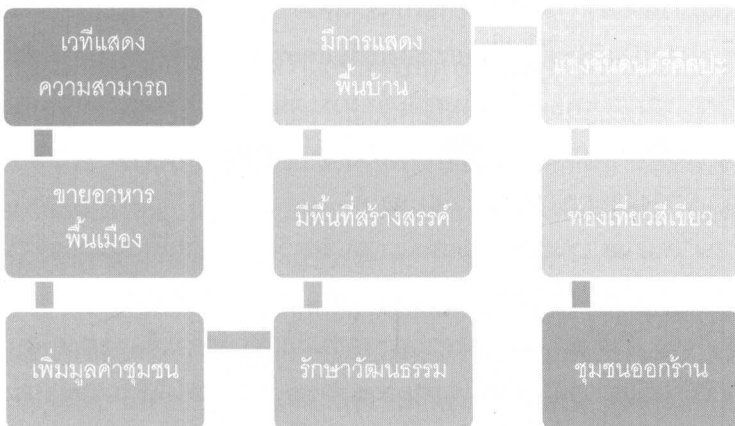
“และออมสุดท้ายตอบโจทย์เรา คือเราจะอยู่ในชุมชนได้อย่างไร เราจึงต้องทำอาชีพให้อยู่ได้ มองเห็นคุณค่าของเรื่องกล้วยของเรานี่แหละ ไม่ต้องขนวัตุดิบไปให้คนอื่นแต่กลับให้คุณค่ามองให้ลึก ว่าสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวก็เป็นรายได้ เป็นอาชีพได้ และที่สำคัญครอบครัว แม่ หลังจากที่ห้าม เตี้ยวันนี้ให้กำลังใจสนับสนุนทุกอย่าง ขอฝากอีกอย่างพ่อแม่ผู้ปกครองอย่าผลักไสไล่ส่งลูกหลานให้ไปทำงานที่อื่นในเมื่อที่บ้านมีงานทำขอให้หน้าความรู้แล้วถามลูกว่าลูกเรียนมาลูกอยากพัฒนาอะไรในชุมชน” บัม ย้ำเป็นครั้งสุดท้าย

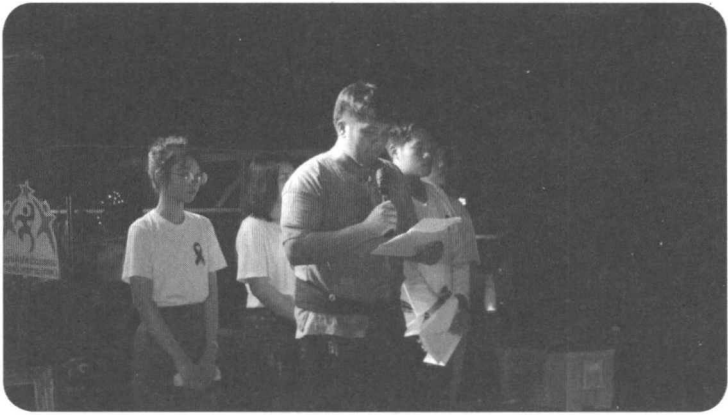
สิ้นสุดการเสวนาจากวิทยากรมากประสบการณ์ลูกหลานชาวเมืองเลย เข้าสู่การแสดงจากเยาวชนที่ร่วมกิจกรรมสปรีย์คยู รวมใจคนสามวัย ไทเชียงคาน สืบสานศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาของชาวเชียงคานนั้นคือการแสดงการเต้นผีขนน้ำจากน้อง ๆ เยาวชนกลุ่มสามวัย ไทเชียงคาน

๑ การแสดงการเต้นผีขนน้ำจากน้อง ๆ เยาวชนกลุ่มสามวัย ไทเชียงคาน

หลังจบกิจกรรมยังมีการสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่มาร่วมกิจกรรม และเดินผ่านไปผ่านมากายในงาน โดยมีข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม บอกว่า

๑ ตัวแทนสภาเด็กและเยาวชน จ.เลย

จากนั้นตัวแทนสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดเลยขึ้นกล่าววัตถุประสงค์ของการจัดลานรู้เรียนเปลี่ยนชีวิตขึ้น ต่อท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเลย ท่ามกลางผู้ร่วมกิจกรรมที่เข้าร่วมมากขึ้นเรื่อย ๆ

“เด็กและเยาวชนเป็นดั่งความหวังของสังคมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศถือเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าและสำคัญอย่างยิ่ง ในฐานะที่เป็นพลังกำลังของการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังนั้นเด็กและเยาวชนจึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและพอเพียง ผู้ใหญ่จะต้องกระตุ้นจุดประกายและสนับสนุนในแง่ของการเป็นต้นแบบ เพื่อให้สามารถพัฒนาสู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญของชาติบ้านเมืองได้”

“ในนามผู้แทนของเด็กและเยาวชนจังหวัดเลยขอสนับสนุนการทำงานของภาครัฐ ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้มีพื้นที่สร้างสรรค์อย่างจริงจัง จริงใจและปราศจากการครอบงำทางการเมืองของยุคสมัยต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นการเปิดพื้นที่ในภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วม

อย่างแท้จริง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างสังคมให้เป็นธรรมและงดงาม โดยตีตประกาศให้พื้นที่เป็นลานเรียนรู้เปลี่ยนชีวิต”

“มีวัตถุประสงค์ของลานรู้เรียนเปลี่ยนชีวิตคือ เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความรู้จากปราชญ์ที่ประสบความสำเร็จที่สามารถนำไปใช้ได้จริง เพื่อเสริมสร้างความเป็นเอกภาพในการสร้างแรงบันดาลใจเพื่อเป็นพื้นที่เชิงบวกทางความคิดของเยาวชนและครอบครัว สามารถนำไปสู่การต่อยอดความสำเร็จ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้การเรียนรู้อย่างไม่รู้จบเพื่อเป็นต้นแบบของแหล่งเรียนรู้นอกสถานทีนอกสถานศึกษาให้เด็ก ๆ ได้ค้นคว้า พัฒนาศักยภาพตัวตนในทุก ๆ ด้าน จัดสรรงบประมาณในพื้นที่ส่งเสริมกิจกรรมเด็กและเยาวชนในลานรู้เรียนเปลี่ยนชีวิตอย่างต่อเนื่อง”

“ในนามผู้แทนของกลุ่มรวมใจคนสามวัยไทเชียงคานขอสนับสนุนการทำงานของภาครัฐ ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้เมืองเชียงคานก้าวไปอย่างมีทิศทางอย่างจริงจังและจริงใจและปราศจากการครอบงำทางการเมืองของยุคสมัยซึ่งถือเป็นการเปิดพื้นที่ให้ภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างสังคมที่เป็นธรรมให้งดงาม โดยมีสามประเด็นดังนี้

1. ให้มีการจัดพื้นที่สาธารณะอย่างเหมาะสมเช่น บริการสาธารณะรับส่งนักท่องเที่ยวสร้างให้เกิดรายได้ของคนในท้องถิ่น สถานที่จอดรถของนักท่องเที่ยวควรเป็นพื้นที่ส่วนกลาง จุดบริการข้อมูลแนะนำนักท่องเที่ยวเที่ยวเมืองเชียงคาน ห้องน้ำสาธารณะแหล่งท่องเที่ยวภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. จัดระบบข้อมูลและส่งเสริมการสืบค้นภูมิปัญญาวิถีอย่างจริงจังให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเชียงคานเพื่อให้เยาวชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ถ่ายทอดความเป็นรากเหง้าของวัฒนธรรม เชียงคานได้

3. ให้มีการส่งเสริมพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สินค้าภูมิปัญญา สร้างคุณค่ารายได้และความภาคภูมิใจในวิถีเชียงคานอย่างแท้จริง ในนามตัวแทนกลุ่มรวมใจคนสามวัยไทเชียงคานที่เกิดและอาศัยอยู่ในเชียงคานจึงจัดทำ

ข้อเสนอเพื่อเป็นอีกหนึ่งเสียงที่ร่วมกำหนดและออกแบบอนาคตเมือง เชียงคานด้วยพลังอันบริสุทธิ์ด้วยความเคารพอย่างสูงและเชื่อมั่นพลังศรัทธา แห่งความดี กลุ่มรวมใจคนสามวัยไทเชียงคาน” ตัวแทนเด็กและเยาวชน กล่าว

● นายคุมพล บรรเทาทุกข์ ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย

จากนั้นผู้ว่าราชการจังหวัดเลย นายคุมพล บรรเทาทุกข์ ได้กล่าวถึง กิจกรรมลานรู้เรียนเปลี่ยนชีวิตในวันนี้ “เวทีนี้ดีเมืองเลยการกำหนดยุทธศาสตร์ ด้านการแก้ไขปัญหาของเยาวชนยังไม่ชัดเจนเท่าใดนัก ต้องยอมรับ การจัดเวที ลานรู้เรียนเปลี่ยนชีวิตขอให้หลากหลาย โอกาสของคนในบ้านเรา ณ เวลา นี้สภาพแวดล้อมที่เป็นปัญหามีหลายอย่าง เวทีแห่งนี้ขอฝากว่ามีหลายมิติ ฝากสภาเด็กและเยาวชนและกลุ่มรวมใจคนสามวัยไทเชียงคานพยายามให้เขา กำหนดกิจกรรมแต่เราอย่าลืมไปกระตุ้นโดยไปกับท้องถิ่นเวลาทำอะไรก็ต้อง คอยติดตามดูโครงการอยู่ที่พวกเราถ้าพวกเราปล่อยมือก็จบนี้สำคัญขึ้นชมกับ โครงการนี้ขอให้เวทีนี้ต่อ ๆ ไปเรื่อย ๆ สิ่งสำคัญคือตรงไหนที่มีปัญหาเอา เวทีแบบนี้ไปทำ” นายคุมพล กล่าว

นอกจากนี้ยังมีเสียงจากตัวแทนเด็กและเยาวชนอีกทั้งผู้จัดกิจกรรมนี้
ขึ้นมาตั้งแต่นั้น เพื่อให้เมืองเลย มีลานกิจกรรมดี ๆ แบบนี้เกิดขึ้น

๑ นายปรพันธ์ วัฒนชา เครือข่ายหน่อไม้หวาน จ.เลย

“ตอนนี้พื้นที่ของเมืองเลยได้พูดคุยกับกลุ่มเป้าหมายก็คือ สภาเด็ก
และเยาวชนใน จ. เลย เขาคิดว่าน่าจะทำอะไรที่ให้มันเป็นเรื่องราวของความ
ยั่งยืนและเป็นพื้นที่ที่จะเกิดการเรียนรู้ของทุกแขนงทุกสาขา เป็นองค์ความ
รู้ที่เกิดขึ้น เค้ายอมรับกันว่า ถ้าจะสปาร์คให้เกิดขึ้นเขาจะใช้ชื่อว่าลานรู้เรียน
เปลี่ยนชีวิต คุณไปรู้เรื่องอะไร คุณอยากรู้เรื่องอะไรต้องไปเรียนเรื่องนั้นแล้ว
มันจะเปลี่ยนชีวิตคุณ”

“ส่วนวิทยากรหรือคนที่จะเข้ามาร่วมเวทีแต่ละสัปดาห์ก็จะมีการ
สลับสับเปลี่ยนกันไป เพื่อที่จะให้โอกาสตั้งแต่คนกวาดถนน คนถีบสามล้อ
จนไปถึงระดับผู้บริหารก็จะมีประสบการณ์มาสร้างแรงบันดาลใจ ตรงนี้เราใช้
สปาร์คคุยให้เป็นเชิงนโยบายที่ทางผู้ว่าราชการจังหวัดทางนายกเทศมนตรีก็ได้
มารับหนังสือเพราะว่าเด็ก ๆ เขามีเป้าหมายคือ เขาจะยื่นข้อเสนอให้กับทาง

จังหวัดเพื่อที่จะจัดลานรู้เรียนเปลี่ยนชีวิตให้มันเกิดขึ้นได้ ให้คนทุกเพศทุกวัยให้มาใช้หัวใจ ให้มาใช้จิตวิญญาณแห่งคนไทยเลยร่วมกัน เวทีลานรู้เรียนเปลี่ยนชีวิตตรงนี้เราเลยมาถือโอกาสว่าเป็นวันพระแล้วก็มาสปาร์คเอาวันนี้เป็นวันที่ทุกคนให้สัจจะวาจาว่าจะทำอะไรก็ขอให้สิ่งนั้นคิดว่าไม่น่าจะเป็นเรื่องที่โกหกกับวันพระ เด็ก ๆ เลยเลือกวันนี้ที่จะมายื่นข้อเสนอให้กับผู้ว่าราชการจังหวัด”

“ผลที่เกิดขึ้นคือเด็ก ๆ เมื่อเขาจบออกจากเมืองเลยแล้วส่วนมากเขาจะไปที่อื่นแต่วันหนึ่งเขาตกผลึกแล้วว่าถ้าไปอื่นแล้วคงไม่อบอุ่นเท่ากับกลับมาที่บ้านเขาเลยคิดว่าการที่กลับมาที่บ้านแล้วมาทำอะไรสักอย่างหนึ่งเพื่อให้เป็นพื้นที่หลอมรวมของความรักของคนในเมืองเลย แล้วยังเป็นเมืองของการท่องเที่ยว เมืองเลยมีศักยภาพในลักษณะเมืองการท่องเที่ยวสูงขณะเดียวกันจิตใจของคนที่อยู่เมืองเลยเป็นคนที่จิตใจดี ลานรู้เรียนเปลี่ยนชีวิตน่าจะเป็นจุดหนึ่งที่จะเกิดขึ้นแล้วก็ยังเป็นผลงาน อนุสรณ์ให้เขาได้เดินผ่านไปแล้วยังน้อยก็ได้คิดว่าถึงแม้ไม่ได้ทำวันนี้ แต่หากผู้ใหญ่ได้จุดประกายที่จะทำนอง ๆ เยาวชนที่มาสปาร์ควันนี้คือผลสำเร็จหนึ่งที่ได้ร่วมกันทำเมื่อหลายวันก่อนหลายเดือนก่อนหรือหลายปีก่อน” นายปริพนธ์ กล่าว

๑ นายสง่า กำจัดพาลภัย ที่ปรึกษาโครงการฯ

ในขณะที่ ที่ปรึกษาโครงการ อย่างสง่า กำจัดพาลภัย บอกว่า “วัตถุประสงค์ ของการจัดงานครั้งนี้คือ มีโอกาสได้ร่วมงานสปาร์คยู มาตั้งแต่ตอนต้นเราเข้าไปเอาเด็กกลุ่มหนึ่งขึ้นมาและเด็กกลุ่มนี้เมื่อเราเข้าไป สปาร์คเขาว่าอยากจะทำอะไรที่พัฒนาเมืองมีเวทีให้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิญ ปราชญ์ชาวบ้านมาทุกแขนงทุกสาขาวิชาได้มานำเสนออยู่ตรงนี้เป็นส่วนหนึ่ง ในการนำเสนอที่ชัด ๆ คือเกี่ยวกับทางด้านดนตรีศิลปวัฒนธรรม

“ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดงานนี้คือครั้งนี้เป็นครั้งแรก ผลจริง ๆ ก็คือความ ต่อเนื่องของการที่จะจัดงานต่าง ๆ ในลักษณะนี้จะต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ เป็นการ ขยายทั้งแนวความคิด มีทั้งการนำประสบการณ์ของปราชญ์ชาวบ้านต่าง ๆ มาแชร์กันซึ่งผลชัด ๆ ก็คือ ความต่อเนื่องของโครงการนี้ยังคงอยู่ต่อไป” นายสง่า บอก ถึงความตั้งใจที่เขามีร่วมกับทุกคน

๑ นางสาว กมลวิทย์ตุลย์วัฒน์ ตัวแทนเยาวชน

“สำหรับโครงการสปาร์คยู ที่ จ.เลย ก็ได้ทำเกี่ยวกับการใช้ชีวิตวิถีพอเพียง การน้อมนำพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ และมีปราชญ์ที่อยู่ในเมืองนำจุดเปลี่ยนของชีวิตและการใช้ชีวิตของตนเองมาแชร์ประสบการณ์ภายในเวทีกิจกรรมลานรู้เรียนเปลี่ยนชีวิตสิ่งที่ได้จากโครงการนี้คือมีวิถีคิดบวกและมีวิธีการใช้ชีวิตอย่างคุ้มค่าและใช้สิ่งของให้เป็นประโยชน์รู้จักประหยัด” กมลวิทย์ กล่าว

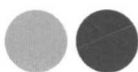
๑ นางสาววริศรา ทুমสวัสดิ์ ตัวแทนเยาวชน

“ได้รู้วัฒนธรรมและประเพณีพื้นบ้านของชาวบ้านที่ไม่ค่อยได้นำออกมาเผยแพร่ส่วนใหญ่จะรู้แค่คนในพื้นที่ และได้รู้ว่าชาวบ้านประกอบอาชีพอะไรบ้าง อาชีพที่อยู่ข้างหลังกระบวนการวิธีทำเป็นอย่างไรเราก็พึงจะรู้คุณค่าของงานที่เขามผลิตออกมาจากโครงการนี้” วริศรา กล่าว

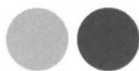

๑ จุดเทียนเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

เนื่องจากในวันที่ 8 กรกฎาคม 2560 ตรงกับวันพระและเพ็ญผ่าน
๖ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มาไม่นาน ลานกิจกรรมรู้เรียนเปลี่ยน
ชีวิตในวันนี้ จึงถือโอกาสมีกิจกรรมจุดเทียนขึ้นภายในบริเวณงาน อีกทั้งเวที
ในวันนี้ ถือว่าประสบความสำเร็จอีกก้าวของชาวจังหวัดเลย เพราะคนที่เข้า
ร่วมกิจกรรมได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ได้ฟังแนวคิดดี ๆ จากวิทยากร
ที่มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และได้เห็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นของดีของเมือง
เลย ในรูปแบบที่ถูกสร้างจากคนเมืองเลยเอง นี่เป็นแค่ก้าวแรกหากก้าวแรก
มันคงเข้มแข็ง ก้าวต่อไปย่อมแข็งแกร่งตามไปด้วยอย่างแน่นอน

“ผมอยากให้ละครเป็นสื่อที่เข้าไป
สื่อสารไม่ใช่แค่การดู แต่เข้าไปสัมผัสใน
จิตใจของผู้ดูด้วย ผมไม่ได้บอกว่าละคร
เป็นยาวิเศษ ที่เล่นไปแล้วจะสามารถ
เปลี่ยนแปลงได้ทันที แต่อยากให้เป็น
วัคซีนตัวหนึ่งซึ่งไปคุ้มกันจิตใจของเขา
ให้เกิดแรงบันดาลใจในด้านของคน
ที่เขาอยากจะทำความดี คนที่อยากจะมี
คุณธรรม คิดว่าละครไปปลุกและสร้าง
แรงบันดาลใจให้เขาที่อยากจะทำความ
ดี ตอนนี้อย่าสำเร็จในระดับหนึ่งกลุ่ม
เป้าหมายก็จะมีทั้งตัวเด็กเยาวชนเอง”
ครูเซียง ปรีชา การุณ

๑ ปรีชา การุณ

ผู้ประสานงาน คณะหมอลำหุ่นเด็กเทวดา

สภาพพื้นที่ก่อนทำโครงการ บ้านหนองโนใต้ ต.นาคูน อ.นาคูน จ.มหาสารคาม เป็นพื้นที่ชนบท เป็นทางผ่านไม่ค่อยได้รับความสนใจ ชาวบ้านประกอบอาชีพทำนา พอไปทำโครงการสปราร์คยู ได้พาเด็กเยาวชนไปสำรวจ ไปสอบถามปัญหาในชุมชน ทุกคนสะท้อนเรื่องขาดคุณธรรมของคนในชุมชน การเอารัด เอาเปรียบ คดโกง

พอมองเห็นสภาพพื้นที่ ก่อนหน้านี้ผมทำงานกับเด็กบ้านหนองโนใต้ เห็นการพัฒนาบ้านเมืองรวดเร็วมาก ทั้งเรื่องห้างร้านต่างๆ โรงแรม รีสอร์ท ร้านเกม อินเทอร์เน็ต แต่ในพื้นที่ขาดแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็กเยาวชน ไม่มีพื้นที่ทุกคนแสดงออกด้านศิลปวัฒนธรรม จึงเกิดร่วมมือกับชาวบ้านทำเป็นโรงหมอลำหุ่น โดยอาศัยความร่วมมือกับชาวบ้านทำเป็นโรงละครขึ้นมา

ตอนนี้ทำมายังไม่ถึงสองปี แต่ได้รับความสนใจเยอะมาก ทั้งสถาบัน การศึกษา โรงเรียน และภาคประชาชน เอกชนต่างๆ เกิดโครงการทางมหา ลักษณ์ทำกิจกรรมกับชาวบ้าน มีการถ่ายทอดเรื่องการจักสาน มีการมาทำโฮม สเตย์ ให้ชุมชนทำเพื่อชุมชนตนเอง ทำความสะอาด ส่วนโครงการสปาร์คยู ของเรามีการใช้สื่อคือใช้ละครกับเด็ก โดยใช้กระบวนการละครและศิลปะมา พัฒนาศักยภาพเด็ก ๆ เอาเรื่องในตำนานเรื่องเล่านิทานท้องถิ่นมาสอนใจ ไปเจอชาดกเรื่องอดีตชาติของพระพุทธเจ้า เคยเสวยชาติเป็นพญาวานร โดยเด็ก ๆ ชอบ เลยเอาเรื่องนี้มาทำเป็นละคร ไปแสดงเพื่อปลูกใจคนเรื่อง คุณธรรม

การเปลี่ยนแปลงหลังโครงการ ผู้ร่วมโครงการสนใจมาก และบอก เป็นเสียงเดียวกันว่า เด็กได้เรียนรู้ คุณละครแล้วเอาไปใช้ เพื่อให้รู้จักเสียสละ ไม่คดโกง ไม่เอาเปรียบ ถือว่าเราสำเร็จในระดับหนึ่งแล้ว

ปลุกเมือง ปลุกใจ ปลุกไถนาคุณ

๑ ลงพื้นที่สืบค้นข้อมูลก่อนดำเนินการ

อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม เป็นอำเภอเล็กๆ ที่มีสถานที่สำคัญคือ พระธาตุนาดูน ที่มีประวัติการก่อเกิดมายาวนาน และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของคนที่นี่ แต่ในขณะเดียวกันแม้จะมีสิ่งปลูกสร้างอายุกว่าพันปีในท้องถิ่นที่เกิดจากความศรัทธาในพระพุทธศาสนา แต่ไม่ได้หมายความว่า บ้านเมืองนี้ จะยึดหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา เป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

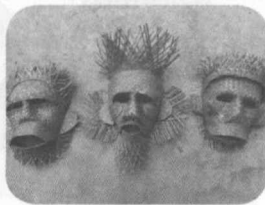
ปัญหาเรื่องการทุจริต คอร์รัปชั่น ปัญหาการโกงกินในทุกระดับชั้นยังคงมีอยู่ และสิ่งเหล่านี้ได้มีการกระทำจนเด็กเยาวชนในพื้นที่มองเห็น และตั้งคำถามว่า “ทำไม?” ก็กับการกระทำของผู้ใหญ่ในชุมชน หรือแม้แต่พ่อแม่ของพวกเขาเอง จนเป็นการร่วมกันปลุกกระแส ปลุกใจ ปลุกเมือง ให้ตื่นขึ้นมา มองพฤติกรรมกรรมการทุจริต คอร์รัปชั่น การโกง เป็นสิ่งไม่ปกติ และไม่ควรถือเยี่ยงอย่าง จึงเป็นที่มาในการ ปลุกใจไถนาคุณให้ปฏิเสธและต่อต้านพฤติกรรม

เหล่านี้ด้วยการใช้ละคร โดยเฉพาะละครของคณะละครเด็กเทวดา ที่มีอยู่ในพื้นที่มาเป็นสื่อในการรณรงค์

กว่าจะรู้ปัญหาของชุมชน เด็กเยาวชนในพื้นที่ ได้ร่วมกันออกเดินสำรวจ เข้าไปในหมู่บ้าน ไปถาม ไปคุย ไปเล่า มีปัญหาอะไรที่เกิดขึ้นในชุมชนของเขาเพื่อให้รู้ข้อมูล

จากนั้นได้มาร่วมกันคิดหาทางแก้ โดยมีข้อสรุปว่า น่าจะเอาหลักธรรมคำสอนของศาสนาไปแก้ปัญหาเรื่องนี้ จากนั้นพวกเขาจึงออกสืบค้นอีกครั้ง เพื่อหาสื่อท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นนิทาน ตำนาน หรือชาดกต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาสอดแทรกเรื่องของศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม มานำเสนอในรูปแบบละครเพื่อนำไปตระเวนแสดงสอนใจคนที่มาดู

ในวันนั้นเด็ก ๆ ได้นิทานชาดกชื่อเรื่องว่า “สุดยอดผู้เสียสละ” เป็นนิทานชาดกอดีตชาติของพระพุทธเจ้าที่ท่านแสวงชาติเป็นพญาสิง พวกเขากล่าวว่า ในเนื้อหาเรื่องราวมีเรื่องของคุณธรรมแทรกอยู่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเสียสละ เรื่องของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งในกระบวนการนี้เป็นการสืบค้น(ปัญหา) ก่อนที่พวกเขาจะหาทางแก้ด้วยการใช้สื่อดี คือละครที่เขาคุ้นเคยมาแก้ไข

๐ "สร้างสื่อ (ดี)"

จากนั้นพวกเขาได้ร่วมกันสร้างสื่อ (ตี) ผ่านกระบวนการศิลปะเพื่อเป็นแรงบันดาลใจและปลูกจิตนึกปลูกใจใฝ่คุณธรรม การทำหน้ากากที่ใช้สำหรับการแสดงละครปลูกใจการลงมือปฏิบัติจริง

๑ “สื่อสร้างสรรค์..สู่ละครปลูกใจ”

“ละครไม่ได้เป็นยาวิเศษ ที่คนดูสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้เลย แต่ผมคิดว่าละครสามารถไปเป็นภูมิคุ้มกันได้” หรือเป็นแรงผลักดันเป็นแรงบันดาลใจ เพื่อที่จะปลูกใจคนที่อยู่ในชุมชน ให้ตระหนักหรือสำนึก ตื่นรู้เรื่องของคุณธรรม สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว

เด็กและเยาวชนร่วมกันซ้อมละครหน้าฉากเรื่อง “สุดยอดผู้เสียสละ” เพื่อที่จะได้ทำการแสดงในกิจกรรมสัญจร หวังเป็นแรงกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้คนที่อยู่ในชุมชนของพวกเขาได้หยุดคิด

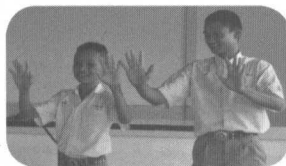
๑ “ศิลปะ..ปลูกคุณธรรมในใจ”

การลงมือปฏิบัติโดยใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือในการบอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้น เพื่อปลูกคุณธรรมในใจคน ของคนในชุมชน เริ่มต้นจากการวาดภาพ เด็กและเยาวชนแทบทุกคนสามารถวาดภาพได้และแทบทุกคนก็ชอบการวาดภาพ ศิลปะจึงเป็นเครื่องมือที่ให้เด็กได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์

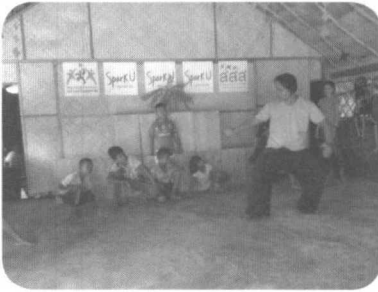
๑ กิจกรรมสร้างสรรค์สื่อ(ดี) ..ละครใบ้ “ปลูกคุณธรรมในใจเยาวชน”

๑ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

กิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการสร้างสื่อศิลปะ ละครใบ้ เริ่มจากการเรียนรู้พื้นฐานการละคร กลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กมัธยมโรงเรียนบ้านนาฝาย จำนวน 60 คน เรียนรู้การสื่อสารผ่านจินตนาการ และร่างกาย

แบบฝึกหัดจากการเรียนรู้ จากการฝึกหัดจับกำแพง เป่าลูกโป่ง กินกล้วย
เมื่อฝึกหัดจนชำนาญแล้ว พวกเขาจะไปร่วมสืบค้นปัญหาในชุมชน เพื่อนำมาสร้าง
สรรค์สื่อละครใบ้ ที่เป็นเครื่องมือสื่อสารเรื่องราวของชุมชน ผ่านกระบวนการ
ละครที่พวกเขาคิดบท แสดง และหวังผล

๑ ฝึกซ้อมละคร "สวดอดผู้เสียสละ"

จากนั้นกิจกรรมปลูกคุณธรรมในใจเยาวชนได้สัญจรไปในโรงเรียน
ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น โรงเรียนมัธยมดงยาง อำเภอหาดวน โรงเรียนอนุบาล
นครจัมปาศรีอำเภอหาดวน ตลาดใจกลางเมือง โรงเรียนบ้านหนองพอก
และอื่นๆ อีกหลายแห่ง

๑ ปลุกคุณธรรมในใจไถนาคุณสัจจร ณ โรงเรียนบ้านนาผาย อำเภอหาดุน

๑ ในวันที่ 26 มิถุนายน 2560 แสดงในงานวันสุนทรภู่และวันต่อต้านยาเสพติด ณ โรงเรียนบ้านนาผาย อำเภอหาดุน กิจกรรมปลุกคุณธรรมไถนาคุณสัจจรในครั้งนี้ก็ได้รับทั้งความบันเทิงแก่ผู้ชม และมีมุมมองให้คิดในเรื่องของคุณธรรมในใจของเด็กๆ และเยาวชน

อาจารย์ลดาวัลย์ สิทิต ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาผาย กล่าวว่า เด็ก ๆ ส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างไม่เป็นประโยชน์ชอบเที่ยว เล่นโทรศัพท์ หลังจากที่มีกิจกรรมละครเข้ามา ทำให้พวกเขาใช้เวลาไปฝึกซ้อมการเล่นละคร ไม่ไปหมกมุ่นอยู่กับโทรศัพท์ เล่นเกม โลกโซเชียล นอกจากนั้นยังฝึกความอดทน เปิดใจกว้างในการรับโทษหากทำไม่ดี ซึ่งเป็นการปลุกคุณธรรมในใจของตัวเองได้หลังจากได้ร่วมกิจกรรมละคร

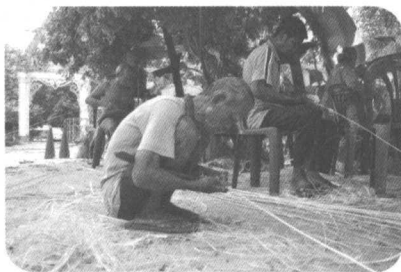
สื่อการละครร่วมสมัยได้สร้างสรรค์ผลงานสื่อนวัตกรรมใหม่ โดยเด็ก และเยาวชนเป็นผู้ถ่ายทอดผลงาน ในรูปแบบสื่อละครหน้ากการร่วมสมัย เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับชุมชนเชิงบวก ที่สอดแทรกเรื่อง ศีลธรรม คุณธรรม ที่เป็นคติสอนใจเป็นสื่อที่สามารถเคลื่อนไหวได้สะดวกและเข้าถึงผู้ชมได้อย่างไม่มีข้อจำกัด เนื่องจากมีขนาดเล็ก กระบวนการไม่ซับซ้อน วัสดุอุปกรณ์สามารถหาได้ในชุมชน สามารถจัดแสดงได้ทุกที่ เช่น กลางตลาดสด ศาลา วัด โรงเรียน หรือในพื้นที่ห่างไกล แต่ผลสัมฤทธิ์มันยิ่งใหญ่ เพราะเกิดการกระแทกในหัวใจของคนที่ได้ชม เรียกว่า **ปลุกใจคน ปลุกใจเมือง ปลุกใจชุมชนไปพร้อมๆ กัน**

“ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น”

1. มีการร่วมมือของภาคีเครือข่าย มหาวิทยาลัยในพื้นที่/พื้นที่ใกล้เคียง ผู้นำชุมชนชาวบ้าน คณาจารย์ คณะครูในโรงเรียน ที่ใช้พื้นที่โรงละครหุ่นเพื่อชุมชน เป็นพื้นที่แหล่งเรียนรู้ของชุมชน

2. เกิดการรวมตัวกันของคนในชุมชนเพื่อสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ และเป็นแหล่งเรียนรู้ กลุ่มผู้เฒ่าผู้แก่ จัดตั้งกลุ่มจักสาน หัตถกรรมท้องถิ่น ในพื้นที่โรงละครหมอลำหุ่นฯ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้จักสาน - งานฝีมือสู่เด็กเยาวชนในชุมชนและผู้ที่สนใจ ทั้งยังสร้างงาน สร้างอาชีพ ให้กับตัวเองให้มีรายได้กับครอบครัว

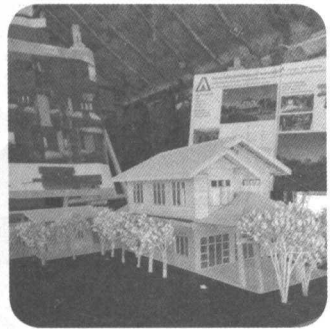
3. เด็กและเยาวชน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ก่อเกิดกิจกรรมสร้างสรรค์ภายในชุมชน และโรงเรียน หลังเลิกเรียนเด็ก ๆ รวมกลุ่มกันเพื่อสร้างงานศิลปะและร่วมกันสร้างสื่อละคร ฝึกฝน ฝึกหัด เพื่อให้เกิดความชำนาญ อีกทั้งยังส่งเสริมด้านทักษะต่างๆ ของเด็กอย่างสมวัย เรียนและเล่น

4. เกิดแหล่งเรียนรู้ และสถานที่ท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมแห่งใหม่ ในอำเภอนาดูน ได้รับความร่วมมือกับ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้วยการ..เพิ่ม..โรงละครหมอลำหุ่น โสม ทอง ศรี อุปถัมภ์ เป็นเส้นทางท่องเที่ยวอีกเส้นทางหนึ่งของ อำเภอนาดูน

5. เกิดสื่อสร้างสรรค์ (ละคร) เพื่อรับใช้ชุมชน เป็นสื่อละครที่นำปัญหาของชุมชนมาสะท้อนและสร้างแรงบันดาลใจให้กับคนในชุมชน เด็กและเยาวชน โรงเรียน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของผู้ชม และผู้สร้างละคร กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากภาพใน

6. เกิดการตื่นตัวของคนในชุมชน จากการที่ชุมชนมีโรงละครหุ่นฯ เกิดขึ้นก่อเกิดกิจกรรมมากมายกับชุมชน เช่น กลุ่มจักสานเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เชื่อมโยงไปถึงแหล่งท่องเที่ยวโฮมสเตย์ ทำให้ชาวบ้านเห็นคุณค่าของต้นทุนที่มีอยู่ในชุมชนลุกขึ้นมาเป็นเจ้าบ้านที่ดี มาดูแลความสะอาด ความปลอดภัย ให้เกิดขึ้นกับชุมชน

นี่คือการใช้ศิลปะ เป็นสื่อในการกระตุ้น ปลุกใจ ปรับทัศนคติ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุด

โรงละครหมอลำหุ่นเพื่อชุมชน โฮม ทอง ศรี อุดมภ์

๑ การแสดงจากน้อง ๆ

๑ นิสิตจากมหาวิทยาลัยมหาสารคามร่วมชม

11 กรกฎาคม 2560 เวลาประมาณ 11.00 น. เราเดินทางมาถึง โรงละครหมอลำหุ่น หรือคณะหมอลำหุ่น เด็กเทวดา อ.นาดูน จ.มหาสารคาม โรงละครแห่งนี้อยู่ห่างจากสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดมหาสารคาม นั่นคือพระธาตุนาดูนเพียง 5 กิโลเมตร อีกทั้งยังเป็นโรงละครที่อยู่ใกล้แหล่งเรียนรู้เช่น โรงเรียนและวัดอีกด้วย เรียกได้ว่าบริเวณนี้เหมาะสมที่จะตั้งโรงละครหมอลำหุ่นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อเด็กในชุมชน และชาวบ้านในชุมชนใกล้เคียง

วันนี้บรรยากาศที่โรงละครหมอลำหุ่น เป็นไปด้วยความคึกคัก เพราะมีแขกมาเยี่ยมเยือนโรงละครซึ่งเป็นนิสิตจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มาเรียนรู้สื่อภูมิปัญญา ถือเป็นการเรียนรู้นอกห้องเรียนอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังได้ชาวบ้านในชุมชนที่เชี่ยวชาญในด้านนั้นๆ มาเป็นวิทยากรพิเศษหรือปราชญ์ชาวบ้านคอยสอนน้องๆ เยาวชน รวมถึง นิสิต นักศึกษา ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วย

๑ นายปรีชา การุณ ผู้ก่อตั้งคณะหมอลำหุ่นเด็กเทวดา

“เป้าหมายหลักของการทำกิจกรรม คือ กลุ่มนักศึกษาเนื่องจากตอนนั้นไปที่มหาวิทยาลัยจึงได้โอกาสนำละครไปเร่ และเป็นการจัดร่วมกัน คือ สร้างละครหนึ่งเรื่องเป็นละครปลูกใจเรื่องคุณธรรมคนบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์พยายามอยากให้ตรงนี้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน เป็นพื้นที่ที่ให้กลุ่มเยาวชน

กลุ่มนักศึกษากลุ่มบุคคลทั่วไปได้มาทำงานมาสร้างสรรค์ บริการชุมชน
ให้ความรู้ ให้พื้นที่ให้เวทีของชุมชน”

“ให้ชุมชนเองได้เข้ามามีส่วนร่วมต่อบ้านเมืองต่อชุมชนของตนเอง
เป็นโครงการระยะยาวที่จะปูส่วนนี้เป็นศูนย์การเรียนรู้ เป็นเมืองศิลปะ เป็น
พื้นที่สร้างสรรค์ของคนทำงานศิลปะของชุมชนเอง ซึ่งอาทิตย์ที่แล้วมีการพูด
ถึงเรื่องโฮมสเตย์ในลักษณะการท่องเที่ยว แต่เนื่องจากเมืองนาดูนไม่ใช่เมือง
ท่องเที่ยว แต่สิ่งไหนที่จะดึงดูดคนที่จะมาดูได้ ก็ต้องรื้อฟื้นเรื่องภูมิปัญญาทุน
ที่มันมีอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นทุนเรื่องของงานหัตถกรรม จักสาน งานทอผ้า งาน
ทอเสื่อ ซึ่งถือเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น”

“ซึ่งตอนนี้อยู่ที่ระเวนมาแล้ว 4 หมู่บ้าน วันที่ 17 กรกฎาคม จะ
เดินทางไปที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยเล่นละครเรื่อง สุดยอดผู้
เสียสละ ปลุกใจคุณธรรม spark U ทั้งนี้ได้เล่นละครคุณธรรมไปแล้วหนึ่ง
เรื่อง โดยมีละครใบ้สามเรื่อง ที่สอดแทรกเนื้อหาเรื่องคุณธรรม เสียสละใน
บางเรื่องเช่น พฤติกรรมของคนที่คอร์รัปชันทุจริตอยู่ โดยแสดงออกตระเวน
ตามโรงเรียนต่าง ๆ ในตลาดในชุมชน เกือบสิบครั้งได้แล้ว”

“ผลตอบรับตอนนี้ที่พบคือผู้อำนวยการ แต่ละโรงเรียนที่เราเข้าไป
เขาก็เข้าใจความคิดรวบยอด เข้าใจเนื้อหาเรื่องว่าเป็นเนื้อหาที่เป็นหลักคุณธรรม
ง่าย ๆ ที่ต้องปลูกฝังไว้ตั้งแต่เด็กโรงเรียนอนุบาลผู้อำนวยการ ก็บอกว่าควรจะมี
สื่อพวกนี้เข้ามา ให้เด็กได้ดู ได้รู้ ได้เห็น ได้เสพบ้างยังมีละครที่พูดถึงเรื่อง
ความให้อภัย ความเสียสละของผู้นำเอง ความสามัคคี”

“ผลตอบรับค่อนข้างดี ชุมชนที่ไปเล่นในหมู่บ้านก็ดี บางคนเมื่อเล่น
จบ ชาวบ้านมีอาการร้องไห้ ทำให้คิดว่ามันกินใจเขา เข้าถึงจิตใจเขา ตัวเด็ก
เยาวชนที่มาเข้าร่วมเอง ในระยะเวลาที่สั้น spark u ปลุกใจเมือง ปลุกใจตัว
เด็ก คงจะไม่ได้จบแค่อยู่นะในโครงการผมคิดว่าน่าจะสานต่อ โดยเรานำเด็ก
มาหัดตั้งแต่ยังไม่มีความรู้พื้นฐานอะไร กว่าจะเป็นละครหนึ่งเรื่องพูดเรื่องเกี่ยวกับ

ระเบียบวินัย การอยู่ร่วมกัน คนมาอยู่ร่วมกันต้องมีหลักธรรมบางอย่างคิดว่าเขาเองน่าจะเป็นทูตตัวน้อย ๆ ที่จะส่งสารให้กับคนที่อยู่ในชุมชนกลับคืนไปให้ชุมชน อำเภอ บ้านเมืองของตนเอง”

“เมื่อตอนไปเล่นละครใบ้ ตอนแรกเริ่มต้นจาก 4 คนตอนนั้นก็มียุติมาสมัครเพิ่ม คือไปสร้างแรงบันดาลใจให้เขา ก่อนหน้านั้นก็เริ่มจาก 2 - 4 คนก่อนพอเล่นแล้วเด็กเขาก็สมัครเองด้วยความสมัครใจ มันระเบิดจากข้างในของเขาเอง แล้วกิจกรรมพวกนี้มันค่อยดึงเขามาทำด้วย ไปแรก ๆ เขาอาจจะคิดว่า มันคืออะไร ผมคิดว่าให้เขาเข้ามาเอง จะยั่งยืนกว่าไปบังคับเขา เพราะเขาเข้ามาแล้วเขาก็จะก่อตั้งเป็นชมรมของเขาเองผมจึงบอกว่ามันอาจจะไม่ได้จบแค่ตรงนี้ เพราะว่ามันยังไม่ได้ซ้อมเลย 10 คนที่สมัครอาจจะไปอีก อาจจะเกิดคณะละครใบ้ที่เล่น เพราะผมคิดว่าละครใบ้มีหน้าที่บอกเล่าเรื่องราวเสียดสีพฤติกรรมคนได้ โดยผ่านการแสดงที่มันตลก ขบขัน กว่าเขาจะรู้ว่าเขาถูกเสียดสีก็หลังจากที่ดูจบแล้ว”

เราถามต่อไปว่าผลของโครงการ สปาร์คยูที่เกิดขึ้นตอนนี้มีผลกระทบกับคนในพื้นที่อย่างไรบ้างครูเชียงเล่าว่า ตอนนี้สร้างแรงบันดาลใจก่อน เช่น โรงเรียนบ้านนาผาย เริ่มแรกเราทำละครใบ้อยู่สามเรื่อง 4 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนนั่นเอง 4 คนก็คือ พี่ ๆ ที่อยู่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 - 3 เขาจะมาทำ เมื่อไปทำละครใบ้ชักซ้อมคิดเรื่องกัน โดยใช้กระบวนการการละคร ก็ไปทำกระบวนการสร้างเรื่องละครใบ้ โดยมีกิจกรรมวันสุนทรภู่ วันยาเสพติด เราได้มีโอกาสได้เล่นบนเวทีพอเล่นบนเวทีรุ่นพี่ก็ได้สร้างแรงบันดาลใจให้กับรุ่นน้อง ทำให้ตอนนี้จะมีเด็กมาสมัครเพิ่มอีก 10 กว่าคน เพื่อที่อยากจะร่วมกิจกรรมทำละครใบ้ขึ้นมา

เมื่อเราถามว่า มองว่ากระบวนการปลูกใจคนในพื้นที่เพื่อให้เขามามีส่วนร่วมและก็นำละครคุณธรรม เนื้อหาคุณธรรมเข้าไปใส่ มันจะเกิดผลอย่างไรบ้างที่เราตั้งใจเอาไว้ครูเชียงบอกกับเราว่า

“รอบแรกที่ผมไปเล่นในชุมชนก็มีเสียงชาวบ้านบอกว่า ละครเรื่องนี้ นอกจากจะเล่นในชุมชนแล้วลองเอาไปเล่นกลางเมือง ให้ผู้ใหญ่ที่อยู่ในตัวอำเภอนี้ได้ดูเพราะว่า เขาคิดว่าประเด็นนี้มันน่าจะไปสะเทือนจิตใจของเขาอยู่เพราะในละครนี้มันมีเนื้อหาเรื่องการเสียสละ ของพญาลิงพญาวานรอยู่ แต่พอมีอีกวันที่ไปเล่นในชุมชน ก็เห็นผู้เฒ่าผู้แก่บางคนร้องไห้เพราะเรื่องมันไปกระทบจิตใจเขา เขารู้สึกสงสารตัวพญาพานรินทร์ที่มีความเสียสละแล้วแต่ก็ยังโดนทำร้ายอยู่”

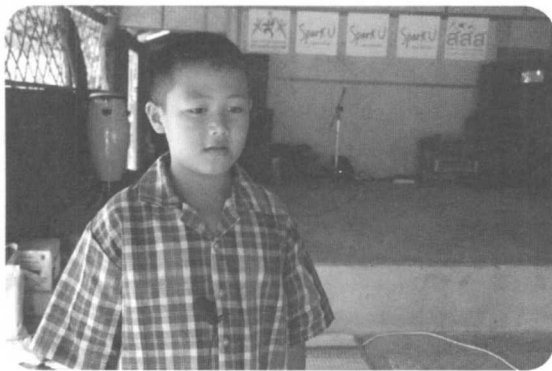
“ผมอยากให้ละครเป็นสื่อที่เข้าไปสื่อสารไม่ใช่แค่การดู แต่เข้าไปสัมผัสในจิตใจของผู้ดูด้วย ผมไม่ได้บอกว่าละครเป็นยาวิเศษ ที่เล่นไปแล้วจะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ทันที แต่อยากให้มันเป็นวัคซีนตัวหนึ่งซึ่งไปคุ้มกันจิตใจของเขาให้เกิดแรงบันดาลใจในด้านของคนที่เขาอยากจะทำความคิด คนที่อยากจะมีคุณธรรม คิดว่าละครไปปลุกและสร้างแรงบันดาลใจให้เขาที่อยากจะทำความคิดตอนนี้ถือว่าสำเร็จในระดับหนึ่งกลุ่มเป้าหมายก็จะมีทั้งตัวเด็กเยาวชนเอง คือเด็ก ๆ ที่อยู่ในชุมชนเองเขาก็เป็นผู้นำ เป็นผู้สื่อสาร เป็นมีคคุเทศก์ตัวน้อย ๆ ที่จะบอกเล่า อธิบายถึงกระบวนการเรื่องราวต่าง ๆ และปัญหาต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชน เป็นผู้ไปเผยแพร่ ทั้งนี้ยังอยากตระเวนอีกสักสองรอบหลังจากที่ไปเล่นตลาดมาก็รู้สึกว่ เสียงตอบรับดี”ครูเซียงเล่า

วันนี้ครูเซียงได้แนะนำให้เรารู้จักเด็กเยาวชนที่ร่วมแสดงละครด้วยกัน ตามงานต่าง ๆ วันนี้จะมีเด็กสองคนอายุราว 10 ขวบ มาพูดคุยกับเรา น้อง ๆ เดินตรงเข้ามาหาเราด้วยท่าทางเขินอายเล็กน้อยอาจเพราะเราเป็นคนแปลกหน้าสำหรับพวกเขา แต่พวกเขาไม่ได้ปิดกั้นที่จะไม่คุยกับเรา ตรงกันข้ามเขาส่งยิ้มให้เราเล็กน้อยตามประสาเด็กซื่อๆ

๑ ด.ช.ธนกร อุบัติษมาย์ นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองโนใต้

ธนกร อุบัติษมาย์ อายุ 11 ปี นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองโนใต้ ไม่ไกลจากโรงละครหมอลำหุ่นแห่งนี้ บอกว่า “มาเล่นละครกับครูเซียงเป็นเวลาเดือนกว่าเกือบสองเดือน ได้ความรู้จากการเล่นละครเกี่ยวกับเรื่องความเสียสละ การแบ่งปันกัน เมื่อถึงเวลาต้องเล่นละครรู้สึกตื่นเต้น มีความสุขมาก”

๑ ด.ช.ธนกร คำหนูไทย นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองโนใต้

ธนกร คำหนูไทย อายุ 9 ปี นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองโนใต้ สองคนนี้เป็นเพื่อนรักกัน แถมยังชื่อเหมือนกันชะด้วย ชื่นชอบและหลงรักการเล่นละครกับครูเซียงเช่นเดียวกัน น้องธกรบอกว่า “การมาเล่นละครกับครูเซียง

ทำให้ได้ความรู้ สอนใจเรื่องความดี ความเสียสละ ความมีน้ำใจ แบ่งปันเพื่อน
ได้เพื่อนมากขึ้น ตนรู้สึกมีความสุขมาก”

เด็กสองคนนี้นอกจากชื่อจะเหมือนกัน ความชื่นชอบในการเล่นละคร
และความสุขที่ได้จากการเล่นละครยังเหมือนกันอีกด้วย รอยยิ้มจริงใจของเด็ก
น้อยที่พูดออกมาจากใจ วันนี้พวกเขาแสดงให้เราเห็นด้วยคำพูดว่า พวกเขา
ไม่ใช่แค่เล่นละครไปตามบทที่ได้รับ แต่ยังเข้าใจ เข้าถึงบทบาทที่ได้รับ และ
มีความสุขกับสิ่งที่ทำโดยไม่มีใครบังคับ ไม่มีใครบอกหรือกำหนดให้พวกเขา
ทำตาม แต่พวกเขาทำด้วยใจจากภายในใจที่อยากจะสรรค์สร้างสิ่งดี ๆ ให้
ทุกคนได้ชมอย่างแท้จริง

นอกจากจะมีเด็ก ๆ มาในกิจกรรมวันนี้แล้วยังมีผู้อำนวยการโรงเรียน
บ้านนาฝายมาเยี่ยมชมโรงละครหมอลำหุ่นแห่งนี้ด้วย

๑ นางลดาวัลย์ สิตติศ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาฝาย

นางลดาวัลย์ สิตติศ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาฝาย บอกกับเรา
ว่า “ประโยชน์ที่โรงเรียนจะได้รับจากการทำกิจกรรมคือ ให้เด็กได้เรียนรู้เรื่อง
งานศิลปะการฝึกสมาธิ การเล่นละครซึ่งต้องใช้สมาธิ ใช้ความรับผิดชอบต้อง
มีความรับผิดชอบในการซ้อมเด็กใช้เวลาซ้อมละครหลังเลิกเรียน เป็นการให้

เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยเราจะสนับสนุนเด็กให้มาร่วมกิจกรรม เนื่องจาก ปัญหาที่เราพบกับเด็กในยุคปัจจุบัน คือ เด็กติดเกม ติดโทรศัพท์ กิจกรรมแบบนี้ทำให้พวกเขาได้มาใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มาฝึกสมาธิ ฝึกความรับผิดชอบ ฝึกความมีระเบียบวินัย และที่สำคัญคือ ให้เขาได้รักท้องถิ่นของตนเอง เพราะว่าส่วนใหญ่แล้วละครหรือกิจกรรมที่เด็กมาร่วมเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความดีความงาม คุณธรรมเนื้อหาของละครจะเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่น และวิถีชีวิตของชุมชน”

“สำหรับประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับคือ ชุมชนบ้านหนองโนใต้จะได้ดูแลกันชุมชนเขาจะมีงานมีอาชีพ เกิดผลผลิตทำให้คนรู้จักมากขึ้นเมื่อคนมาดูละครก็จะมีโอกาสเผยแพร่ผลผลิต เช่น ผ้าไหมงานจักสาน หากเป็นชุมชนบ้านนาฝายสิ่งที่ได้รับคือ เขาจะได้มีบุตรหลานที่มีความรักท้องถิ่น”

๐ นางเบญจวรรณ พลคำ คุณครูโรงเรียนมัธยมดงยาง

คุณครูเบญจวรรณ พลคำ คุณครูโรงเรียนมัธยมดงยาง บอกกับเราว่า “ประโยชน์ที่โรงเรียนจะได้รับคือ เด็กนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ หลากอย่างอย่าง เช่นโครงการละครหุ่น กิจกรรมต่าง ๆ เด็กหลายคนได้แนวความคิดที่ดี ๆ เขาได้มาซ้อมรวมกลุ่มกันในเวลาว่างได้มาทำกิจกรรมในส่วนนี้ ซึ่งในโรงเรียนของเราก็มีชมรมละครหุ่น เราก็นำเด็กของเราเข้ามา

ตรงนี้ กิจกรรมนี้เริ่มแรกเรานำไปใช้กับวิชาสังคมศึกษาแล้วก็นำมาสอนเด็กนักเรียนเราก็ได้รับความรู้จากการแสดงละครด้วย และเด็ก ๆ ยังให้ความสนใจเรื่องคุณธรรมจริยธรรมอีกด้วย”

- ๑ นิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เรียนรู้การทำหุ่นจากกระติบข้าวเหนียว

- ๑ เด็กนักเรียนจากโรงเรียนเทศบาลท่าพระ เข้าเรียนรู้การจักสานกับคุณตา

๑ น้อง ๆ ลองทอเส้นจริง

๑ การทำผ้ามัดย้อม

๑ ลงมือทำผ้ามัดย้อม

๑ การแสดงละครหุ่นจากเด็ก ๆ

เมื่อถามถึงประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการจัดกิจกรรมแบบนี้ คุณครูเบญจวรรณเล่าว่า “ชุมชน ได้นำเอาวัฒนธรรมท้องถิ่นไปใช้คือเรื่องของเครื่องจักรสานเราก็ได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการผลิต กระติบข้าวผลิตอุปกรณ์ต่าง ๆ และนำนักเรียนเข้ามาเรียนเข้ามาศึกษาเรียนรู้กับชุมชนโดยปราชญ์ชาวบ้านชุมชนก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีชุมชนก็ได้รับประโยชน์เช่นเดียวกัน เริ่มแรกเรานำนักเรียนไปเรียนรู้กับชุมชนในบ้าน และเราก็ดึงชุมชนเข้ามาในบริเวณนี้ชุมชนก็มาให้ความร่วมมือมาช่วยกันจักสานงานต่าง ๆ”

ภายในงานวันนี้ถือเป็นการเปิดบ้านเล็ก ๆ ของโรงละครหุ่นแห่งนี้ที่เต็มไปด้วยศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นมากมายที่สามารถรวมไว้ได้ในสถานที่เดียว เต็มไปด้วยปราชญ์ชาวบ้านผู้มีความรู้ความสามารถมากด้วยประสบการณ์อย่างแท้จริง ทั้งนี้ยังมีการสาธิตการทอเสื่อ การจักสาน ทำหุ่นกระติบข้าว การทำผ้ามัดย้อมจากสีธรรมชาติ และอื่นๆ อีกมากมาย เรียกได้ว่าที่แห่งนี้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้ที่สนใจศึกษาวัฒนธรรมประเพณีของภาคอีสานอย่างแท้จริง การได้เห็นจริง ลงมือปฏิบัติจริง เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่แท้จริง ทำให้ผู้ที่มาเรียนรู้ในวันนั้นนอกจากจะได้รับประโยชน์จากคนในชุมชนที่มาถ่ายทอดความรู้ให้แล้วคนในชุมชนเองยังได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับบุคคลภายนอกหลายแง่มุมอีกด้วย

๑ นิทรรศการโชว์ผลงานสปาร์คยู 16-22 สิงหาคม 2560
ณ ศูนย์ประชุมอเนกประสงค์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

๑ นิทรรศการโชว์ผลงานสปาร์คยู 16-22 สิงหาคม 2560
ณ ศูนย์ประชุมอเนกประสงค์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

๑ สุมาลี สุวรรณกร

ประธานเครือข่ายสื่อศิลปวัฒนธรรมชุมชนอีสาน

โครงการสปาร์คยู ปลุกใจเมือง ที่ได้ทำในพื้นที่ภาคอีสานทั้งหมด 5 พื้นที่ เห็นได้ชัดว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกชุมชนปฏิบัติการ เพราะทำให้เกิดการตื่นรู้ ตระหนักคิด และร่วมกันลงมือทำ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนของพวกเขาเอง โดยการประสานความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการหลอมรวมกัน ร่วมมือร่วมใจกัน ให้เด็กสามารถทำงานกับผู้ใหญ่ได้ ผู้ใหญ่ทำงานกับเด็กได้ ผลที่จะเกิดคือ ชุมชนเป็นสุข ด้วยมือของพวกเขา

พื้นที่ปฏิบัติการทั้ง 5 ชุมชนของเรา มีความแตกต่างกันเรื่องบริบทของพื้นที่ แต่รากเหง้าที่มีเหมือนกันคือเรื่องศิลปวัฒนธรรมที่ทุกชุมชนมีอยู่แล้ว เพียงแต่ไม่มีการปลุกเร้าให้นำเอาศักยภาพเหล่านี้มาใช้ พอโครงการสปาร์คยู ปลุกใจเมือง ของเราเข้าไปช่วย มันเหมือนเป็นแม่เหล็กดูดเอาทุกสรรพสิ่งเข้ามาร่วมกันปฏิบัติการ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างน่าประหลาดใจ

มหาสารคาม ใช้สื่อละคร สอนใจเรื่องความเสียสละ เพื่อแก้ปัญหาการโกง การคอร์รัปชัน

จังหวัดเลย ใช้กระบวนการสืบค้นและถามหาตัวตนของตนเอง เพื่อเชื่อมประสานเอาคนรุ่นใหม่ กับคนรุ่นเก่า เข้าหากัน เรียนรู้ร่วมกัน เกิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนตนเอง

เทศบาลตำบลท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น ที่เคยรุ่งเรืองอย่างมากในอดีต ลูกขึ้นมาเปลี่ยนบ้านเมืองตัวเองให้กลับมาคึกคักอีกครั้งด้วยการทำตลาดถนนคนเดินตลาดท่าพระร้อยปี เพื่อให้คนรุ่นใหม่เห็นความรุ่งเรืองของถนนสายเก่าที่ยังหลงเหลือร่องรอยของบ้านเก่าอายุกว่า 100 ปี ให้ได้เห็นเป็นสัญลักษณ์ พร้อมกับรวมพลังชุมชนอาสาสมัครไฟเก่าที่จะถูกรื้อทิ้งมาเป็นสมบัติของชุมชนด้วยการทำเป็นศูนย์เรียนรู้

ชุมชนศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น ร่วมกันค้นหารากเหง้าของชาวชุมชนหลังจากมีเรื่องเล่าความเก่าแก่ แต่ชาวชุมชนทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ไม่เคยแชร์ข้อมูลหรือเรียนรู้ร่วมกันจึงเป็นที่มาให้เกิดโครงการสืบค้นเมืองเก่าบ้านเราศรีฐาน ที่ดึงเอาทุกภาคส่วนมาร่วมกันสืบค้นความเป็นมาของชุมชนหาของดีของชุมชน รวมทั้งสถานที่สำคัญของชุมชน หวังยกระดับเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนในอนาคต

ส่วนชุมชนสวาระดี อ.เมือง จ.ขอนแก่น ที่กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดผลกระทบตามมาคือปัญหาขยะ เด็กเยาวชนได้ร่วมกันคิดแก้ไขด้วยการรณรงค์ปลูกใจโกลสวาระดีปลอดขยะขึ้นมา และทำงานเชื่อมประสานระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน และชุมชนให้เกิดผลสัมฤทธิ์โดยวางแผนทั้งระยะสั้น และระยะยาว ที่ต้องการจัดการขยะให้เกิดภาพจริงในอนาคต

ส่วนพื้นที่อื่นๆ ที่ได้ไปดำเนินการทั้งชุมชนริมทางรถไฟ และสถานพินิจเด็กและเยาวชน เราได้เห็นปัญหาของเด็กเยาวชนในพื้นที่ ที่เป็นพื้นที่เสี่ยงและโอกาสที่จะมีสิ่งไม่ดีเกิดขึ้นและนำไปสู่การพิพากษาจองจำก็มี ทำให้เกิดโครงการ ตามหาความสุข ความฝัน ความหวังของเด็กเยาวชนในจังหวัดขอนแก่นขึ้น ซึ่งผลที่ออกมา พบว่าเด็กเยาวชนทุกคนมีอยากมีความสุข ความฝัน และความหวังที่ไม่แตกต่างกัน เพียงแต่เขาอยู่ในบริบทพื้นที่ที่แตกต่างกันเท่านั้น หากเปรียบพวกเขาเป็นผ้าขาว ก็เป็นผ้าขาวที่พร้อมจะให้ผู้ใหญ่แต้มสีล้นที่สวยงาม แต่หากมีผ้าขาวบางผืนมันเสียหายแล้ว ก็รอมือจากผู้ใหญ่ช่วยโอบอุ้ม ช่วยดูแล ให้พวกเขากลับมาเป็นผ้าขาวที่พร้อมจะถูกแต่งแต้มสีล้นสวยงามดังเดิม

การลงมือปฏิบัติการสปาร์คยูใน 5 พื้นที่นี้ ทำให้เห็นชัดเจนว่า การ
ร่วมคิด ร่วมทำ ของทุกภาคส่วน จะเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ทุกคนพึงพอใจ และผล
ที่เกิดขึ้นจะส่งผลต่อไปยังเด็กเยาวชน ที่จะสามารถส่งต่อกระบวนการ วิธีการ
และผลการดำเนินการเหล่านี้ ลงไปสู่การปฏิบัติการในชุมชนอย่างเห็นได้ชัด
มหาสารคาม มีโรงหมอลำหุ่น เป็นพื้นที่สร้างสรรค์ใช้ประโยชน์ร่วมกัน
ของคนในชุมชน

จังหวัดเลย มีลานรู้เรียนเปลี่ยนชีวิตที่ถนนเลาะเลยเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยน
เปลี่ยนสร้างสรรค์

เทศบาลตำบลท่าพระ มีตลาดท่าพระร้อยปีและศูนย์เรียนรู้สถานี
รถไฟเก่าเป็นพื้นที่สร้างสรรค์

ชุมชนศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น มีลานวัดจอมศรี และศูนย์เรียนรู้
ที่เทศบาลกำลังลงมือก่อสร้างมูลค่ากว่า 4 ล้านบาทเป็นพื้นที่ส่วนกลางที่จะ
ใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ชาวชุมชนสาวะถี มีวัดไชยศรี เป็นแหล่งรวมจิตใจในการดำเนิน
โครงการของชุมชน

ทั้งหมดนี้คือผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ ที่จะต่อยอดให้เกิดการ
รวมกลุ่มทำสิ่งดี ๆ เพื่อชุมชนของพวกเขาในอนาคต

ในวันนี้ โครงการปลูกใจเมือง ได้ปลูกใจคน ปลูกใจชุมชน ให้มอง
ภาพฝันร่วมกันและมีเป้าหมายร่วมกันที่จะเดินไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน
นั่นคือ การทำให้ชุมชนของเขายู่เย็นเป็นสุข

๑ ผศ.ดร.ทรงวิทย์ พิมพะกรรณ์
เลขาธิการเครือข่ายสื่อศิลปวัฒนธรรมชุมชนอีสาน

เครือข่ายเราใช้สื่อที่แตกต่างกันในการปฏิบัติการในครั้งนี้ ซึ่งโครงการ
6 นี้มีความหลากหลายของสื่อและพื้นที่อย่างมาก ต้องบอกว่าเป็น
โครงการที่มีการเชื่อมโยงของการใช้สื่อ ศักยภาพของคน และพื้นที่ ทั้งพื้นที่ที่มี
ศักยภาพและบางพื้นที่ที่อาจจะต้องฟื้นฟู เราจึงเลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสม
ดึงเอาชุมชนมามีส่วนร่วมในการทำโครงการ

ผลการดำเนินการในแต่ละพื้นที่ มีเครือข่ายหลายภาคส่วนแตกต่าง
กัน เช่นใน อ.นาตุ้ม จ.มหาสารคาม เป็นกลุ่มเอกชนใช้ละครหุ่น พัฒนา
เป็นละครหน้าฉากทำเรื่องต่อต้านคอร์รัปชัน ตำบลท่าพระรามมองเห็นว่า
เป็นชุมชนเก่าแก่ดั้งเดิมอายุกว่า 100 ปี เป็นพื้นที่เศรษฐกิจเดิม และมีสถานี
รถไฟเก่า พื้นที่ตรงนี้ถูกลดความสำคัญลงเพราะโลกาภิวัตน์ในด้านเศรษฐกิจ
ความเจริญของท้องถิ่นทำให้พื้นที่เริ่มจะลดศักยภาพลง ชุมชนจึงคิดจะทำ
ตลาดท่าพระร้อยปี ซึ่งเดิมพื้นที่นี้เคยรุ่งเรืองมาก ซึ่งพื้นที่เหล่านี้เป็นทำเล
มีต้นทุนเดิมอยู่แล้ว ชุมชนศรีฐาน เป็นชุมชนโบราณอายุรวมกว่า 2 พันปี เป็น

ชุมชนที่มีเรื่องราวประวัติศาสตร์ยาวนาน มีของดีมากมายแต่ชาวชุมชนยังไม่ได้มีการนำเอาความรู้ความเข้าใจในพื้นที่ของตนเองออกมาแชร์กัน โครงการสปาร์คยูได้เข้าไปรื้อฟื้นเรื่องราวเหล่านี้และเอาต้นทุนที่มีอยู่ของตนเองออกมาใช้ แล้วนำกลับไปพัฒนากลุ่มตนเองในรูปแบบการสร้างจิตสำนึกร่วมหรือพัฒนาเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในการระดมความคิด ส่วนกรณีชุมชนสาวะถี เขาชวนคิดร่วมกันจะแก้ปัญหาขยะ และเขาได้ร่วมวางแผนและลงมือทำร่วมกับครอบครัว ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับโครงการสปาร์คยูเป็นโอกาสในการที่จะให้คนหลายๆ กลุ่มหลายๆ เครือข่ายได้ทำงานร่วมกัน ตั้งแต่เครือข่ายภายใน คือชุมชนมีส่วนร่วม กับภาครัฐ การเมือง การศึกษา วัดหรือแม้กระทั่งชาวบ้าน ได้มาร่วมกันคิดหาแนวทางในการวางแผน ในการฟื้นฟูเมืองโดยใช้โครงการนี้เป็นสื่อกลางเป็นตัวนำทาง และเราได้ทำงานร่วมกับภาคีอื่น ในการเรียนรู้ร่วมกันของโครงการนี้

ผลสัมฤทธิ์เกิดแน่นอนคือ 1. ความรู้ด้านการบริหารจัดการงานด้านวัฒนธรรม โดยใช้กระบวนการสื่อและพื้นที่ อย่างที่ 2 คือ แต่ละพื้นที่ ได้ความรู้ที่เกิดในชุมชนของตนเองรู้ต้นทุนของชุมชนตนเอง ทั้งชาวบ้าน ครู ผู้นำชุมชน ซึ่งไม่เคยรับรู้เรื่องเหล่านี้ก็จะมีโอกาสมาเรียนรู้ร่วมกัน 3. คือพอรู้แล้วก็ได้คิดขยายเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ได้อีก เช่นทำเป็นตลาดนัดทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะที่ชุมชนท่าพระ หรือแม้แต่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ของดี ประวัติศาสตร์ เช่นชุมชนศรีฐาน ที่คิดร่วมกันคิดว่าในอนาคตจะดำเนินการตรงนี้เป็นพื้นที่สร้างสรรค์ แม้แต่ อ.นาตุ้ม ที่จะเอาละครหน้ากามารณรงค์เรื่องคอร์รัปชันจนเกิดโรงละครหุ่นขึ้นมาและต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์และทำหน้าที่กักจำหน่ายเป็นที่สนใจของคนในยุคนี้ กรณีชุมชนสาวะถีเองสิ่งที่เห็นชัดเจนคือ โมเดลที่เกิดจากโครงการทำเรื่องสิ่งแวดล้อม เป็นโมเดลที่โรงเรียนได้เป็นองค์ความรู้ใหม่ นี่คือสิ่งที่เราได้จากผลที่เกิดขึ้นของการสปาร์คยู ปลุกใจเมือง

ชัดเจนที่สุดคือ ภาคส่วนต่างๆ ได้ทำงานร่วมกัน และได้แนวทางและวิธีการใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งผู้ประสานงานโครงการ ผู้นำ องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น ทุกภาคส่วนได้ประโยชน์ทางใดทางหนึ่งเพราะเกิดการเปลี่ยนแปลง
ในชุมชน เราแลกเปลี่ยนความรู้ได้ง่าย ๆ สิ่งที่ฉายภาพออกมาผ่านสิ่งที่เรารับรู้
จากใบหน้าของเขา ดวงตาของเขาที่ตื่นรู้ในเรื่องพื้น ๆ และชาวบ้านเองที่ร่วม
กระบวนการก็เห็นว่าเขาเริ่มมาพูดคุยเพื่อเปลี่ยนแปลงชุมชนของเขา เพราะ
กระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่มีตัวกลาง ที่จะทำให้สิ่งที่หมักหมมในพื้นที่
คลี่คลาย พอมีตรงนี้ชาวบ้านเริ่มคุยกันมากขึ้น โดยผ่านตัวกลางหรือคุยกันเอง
จากไม่เคยนั่งร่วมโต๊ะกัน ที่เคยขัดแย้งกันก็รู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงทุกระดับ

เหล่านี้ คือสิ่งที่เห็นได้ชัดว่า โครงการได้ไปเปลี่ยนพฤติกรรม ความคิด
การทำงาน จากทำงานแบบเป็นทางการมาเป็นแบบกึ่งทางการมากขึ้น หรือ
อาจจะเรียกได้ว่า เป็นความสุขของโครงการสปาร์คยู ที่เราได้รับ ทั้งโดยทาง
ตรงและทางอ้อม

ติดต่อเครือข่าย

เครือข่ายสื่อศิลปวัฒนธรรมชุมชนภาคอีสาน

๑ ผู้ประสานงาน สุมาลี สุวรรณกร 089-6693921

เทศบาลนครขอนแก่น

๑ ผู้ประสานงาน กิตติทัต จันทะเริง 095-4273127

เทศบาลตำบลท่าพระ

๑ ผู้ประสานงาน พิไล ทานา 087-0300047

ชาวชุมชนสาวะถี

๑ ผู้ประสานงาน มาลี เสาร์สิงห์ 081-5927179

กลุ่มหน่อไม้หวาน จังหวัดเลย

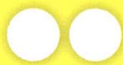
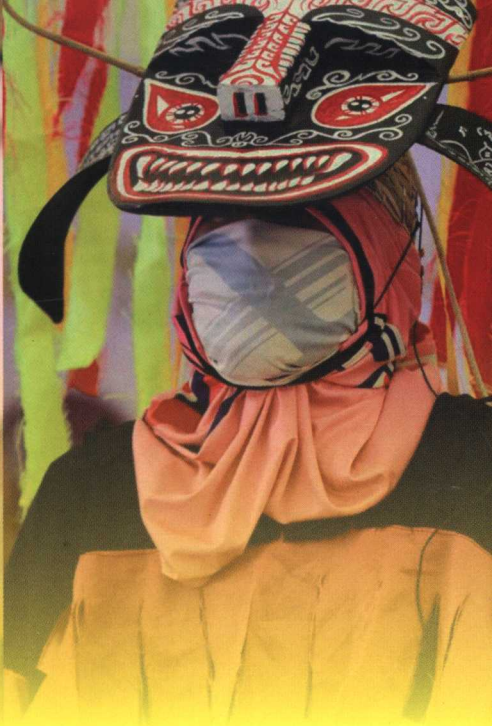
๑ ผู้ประสานงาน ปรีพนธ์ วัฒนะขำ 081-3694391

คณะหมอลำหุ่นเด็กเทวดา จังหวัดมหาสารคาม

๑ ผู้ประสานงาน ปรีชา การุณ 093-0835298

สมาคมสื่อมวลชนจังหวัดขอนแก่น

๑ นายกสมาคม พ.ท.พิสิษฐ์ ชาญเจริญ 089-4220228

ภายใต้หน้ากากนี้

ได้ปลุกคนในชุมชนให้ลุกขึ้นมาเปลี่ยนแปลงชุมชนของตนเอง

เพื่อหวังให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

และมีพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับทุกคนในชุมชน

เราได้ Spark U

ปลุกใจเมือง

ปลุกใจคุณ

และปลุกใจเราแล้ว

